

Studiu Istoric din punct de vedere urbanistic al comunei Vultureni din județul Cluj

LOCALITATEA: comuna Vultureni

Localitatea reședință de comună: A. comuna Vultureni

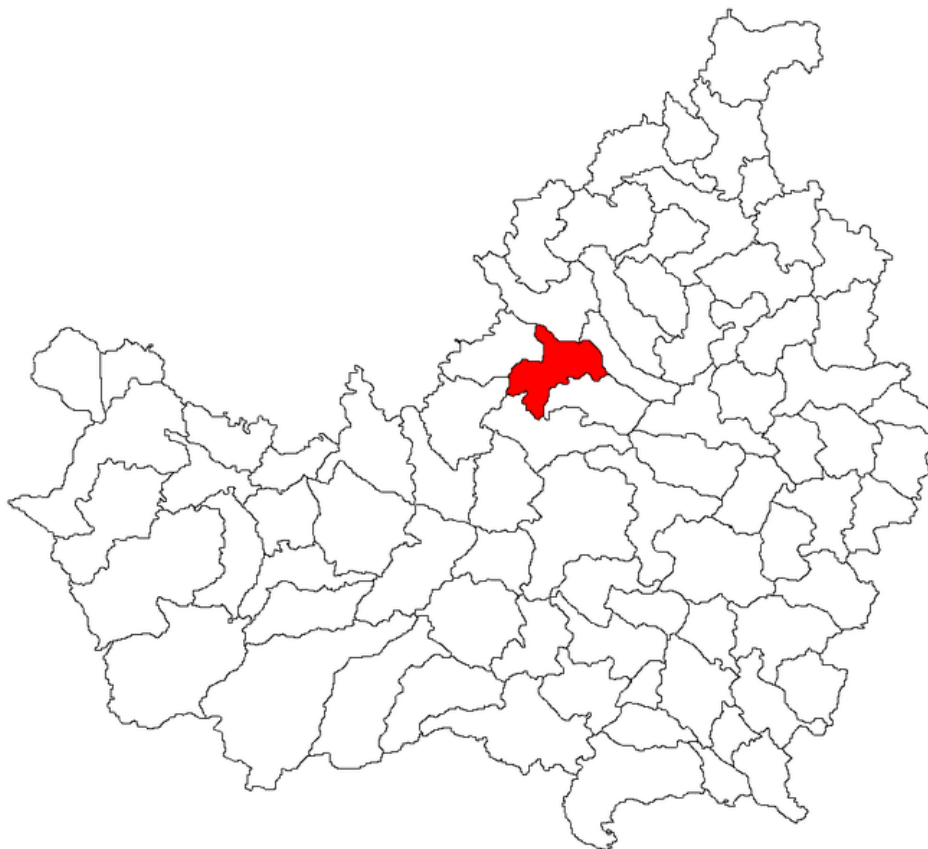
Localitățile care aparțin comunei: B. sat Făureni

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

Figură 1– Comuna Vultureni pe harta jud. Cluj

DIRECȚIA GENERALĂ PATRIMONIU CULTURAL NAȚIONAL

SA-EV 4

EVALUARE DE TEREN*

1. Numele și prenumele solicitantului (responsabilului științific)
MARCU FELIX
2. Numele și prenumele membrilor colectivului de cercetare
CUPCEA GEORGE
3. Instituția solicitantului
SC Vandalay Ind SRL
4. Instituții partenere
5. Protocol de colaborare
6. Durata protocol
7. Obiectivele evaluării de teren
Măsurători topografice în vederea identificării siturilor arheologice de pe teritoriul comunei Vultureni (RAN 60151)
8. Județ
CLUJ
9. Zona supusă evaluării
Vultureni, Băbuțiu, Șoimeni, Chidea, Bădești, Făureni (com. Vultureni, jud. Cluj)
10. Perioada de desfășurare
01.02.2013–15.03.2013

Confirm exactitatea informațiilor de mai sus. Orice informație falsă este sancționabilă conform legilor penale în vigoare.

Data completării
01.02.2013

Semnătură arheolog solicitant

FOAIE DE CAPĂT

FAZA	studiu istoric
DENUMIRE PROIECT	Studiu Istoric din punct de vedere urbanistic al comunei Vultureni din județul Cluj Localitatea: comuna Vultureni
PROIECTANT GENERAL	SC ARH SERVICE GUTTMANN & CO SNC SIBIU Piața mică nr.7 NR.AUT.32-1964-92
ȘEF PROIECT	arh. GUTTMANN Szabolcs Expert MCC. Nr. 88
ELABORATOR STUDIU	Arheolog expert Dr. Marcu Felix Arheolog specialist Cupcea George arh. stg. VELE Mihaela arh. ILEA Anna-Maria
DATA	martie 2013

LISTA DE SEMNĂTURI

PROIECTANT GENERAL

**SC ARH SERVICE GUTTMANN & CO SNC
SIBIU Piața mică nr.7 NR.AUT.32-1964-92**

ȘEF PROIECT

**arh. GUTTMANN Szabolcs
Expert MCC. 88.**

ELABORATOR STUDIU

**Arheolog expert Dr. Marcu Felix
Arheolog specialist Cupcea George
arh. stg. VELE Mihaela
arh. ILEA Anna-Maria**

DATA

martie 2013

BORDEROU

FOAIE DE CAPĂT	3
1. LOCALIZARE	10
1.1. Încadrare administrativă a comunei:	10
2. ISTORICUL	10
2.2. Date generale de arheologie și istorie a comunei	10
A. satul Vultureni	15
1. LOCALIZARE	15
1.1. Încadrare administrativă:	15
2. ISTORIC	15
2.1. Prima atestare documentară:	15
2.1. Date de arheologie și istorie ale satului Vultureni:	15
A se citi istoria satului din capitolul <i>Date generale de arheologie și istorie a comunei.</i>	15
2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric	15
3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL	17
3.1. Cadrul natural	17
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul	17
4. TIPUL DE AȘEZARE	17
4.1. Tipul de așezare	17
4.2. Tipuri de străzi	18
4.4. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban	19
5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME	22
5.1. Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate	22
5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii	23
5.3. Tipologii de case	27
5.4. Lista caselor de valoare locală	28
5.5. Perspective valoroase	32
B. sat Făureni	34
1. LOCALIZARE	34
1.1. Încadrare administrativă:	34
2. ISTORICUL	34
2.1. Prima atestare documentară:	34

2.2.	Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat _____	34
	A se citi istoria satului din capitolul <i>Date generale de arheologie și istorie a comunei.</i> _____	34
2.3.	Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric	34
3.	DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL _____	36
3.1.	Cadrul natural _____	36
3.2.	Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul _____	36
4.	TIPUL DE AȘEZARE _____	36
4.1.	Tipul de așezare _____	36
4.2.	Silueta _____	37
4.3.	Tipuri de străzi _____	37
4.4.	Tipuri de lotizare _____	37
4.5.	Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban _____	38
5.	TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME _____	40
5.1.	Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate _____	40
5.2.	Funcțiuni publice și elemente definitorii _____	41
5.3.	Tipologii de case _____	42
5.5	Lista caselor de valoare locală _____	42
5.6	Perspective valoroase _____	45
5.7	Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context _____	45
C.	sat Băbuțiu _____	47
1.	LOCALIZARE _____	47
1.1.	Încadrare administrativă: _____	47
2.	ISTORICUL _____	47
2.1.	Prima atestare documentară: _____	47
2.2.	Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat _____	47
	A se citi istoria satului din capitolul <i>Date generale de arheologie și istorie a comunei.</i> _____	47
2.3.	Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric	47
3.	DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL _____	49
3.1.	Cadrul natural _____	49
3.2.	Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul _____	49
4.	TIPUL DE AȘEZARE _____	49
4.1.	Tipul de așezare _____	49

4.2.	Silueta _____	50
4.3.	Tipuri de străzi _____	50
4.4.	Tipuri de lotizare _____	50
4.5.	Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban _____	51
5.	TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME _____	53
5.1.	Monumente istorice de arhitectură și situri arheologice clasificate _____	53
5.2.	Funcțiuni publice și elemente definitorii, clădiri cu valoare locală _____	54
5.3.	Tipologii de case _____	55
5.3	Lista caselor de valoare locală _____	56
5.4.	Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context _____	58
D.	sat Șoimeni _____	60
1.	LOCALIZARE _____	60
1.1.	Încadrare administrativă: _____	60
2.	ISTORICUL _____	60
2.1.	Prima atestare documentară: _____	60
2.2.	Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat _____	60
	A se citi istoria satului din capitolul <i>Date generale de arheologie și istorie a comunei.</i> _____	60
2.3.	Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric _____	60
3.	DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL _____	62
3.1.	Cadrul natural _____	62
3.2.	Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul _____	62
4.	TIPUL DE AȘEZARE _____	62
4.1	Tipul de așezare _____	62
4.2.	Silueta _____	63
4.3.	Tipuri de străzi _____	63
4.4.	Tipuri de lotizare _____	63
4.5.	Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban _____	64
5.	TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME _____	66
5.1.	Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate _____	66
5.2.	Funcțiuni publice și elemente definitorii, clădiri cu valoare arhitecturală locală _____	69
5.3.	Tipologii de case _____	70
4.2	Lista caselor de valoare locală _____	71
5.3.	Vechimea generală a fondului construit _____	74

E. sat Chidea	75
1. LOCALIZARE	75
1.1. Încadrare administrativă:	75
2. ISTORICUL	75
2.1. Prima atestare documentară:	75
2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat	75
A se citi istoria satului din capitolul <i>Date generale de arheologie și istorie a comunei.</i>	75
2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric	75
3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL	77
3.1. Cadrul natural	77
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul	77
4. TIPUL DE AȘEZARE	77
4.1. Tipul de așezare	77
4.2. Silueta	78
4.3. Tipuri de străzi	78
4.4. Tipuri de lotizare	78
4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban	79
5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME	83
5.1. Monumente istorice de arhitectură și situri arheologice clasificate	83
5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii	93
5.3. Tipologii de case	95
4.3. Lista caselor de valoare locală	96
5.4. Perspective valoroase	106
5.5. Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context	106
F. sat Bădești	108
2. LOCALIZARE	108
1.1. Încadrare administrativă:	108
2. ISTORICUL	108
2.1. Prima atestare documentară:	108
2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat	108
2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric	108
3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL	110

3.1.	Cadrul natural	110
3.2.	Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul	110
4. TIPUL DE AȘEZARE		110
4.1.	Tipul de așezare	110
4.2.	Silueta	111
4.3.	Tipuri de străzi	111
4.4.	Tipuri de lotizare	111
4.5.	Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban	112
5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME		116
5.1.	Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate	116
5.2.	Funcțiuni publice și elemente definitorii	118
5.3.	Tipologii de case	121
5.4.	Lista caselor de valoare locală	122
5.5.	Vechimea generală a fondului construit	128
5.6.	Perspective valoroase	128
5.7.	Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric –arhitectural– urbanistic, în context	130
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PRIVIND REGULAMENTUL DE URBANISM		130
6.1.	Propuneri RLU pentru zone de protecție la clădirile monument istoric	132
6.2.	Propuneri RLU pentru zone de interes arheologic	137
6.3.	Propuneri RLU pentru zone protejate urbanistic –satul Chidea–	142
6.4.	Propuneri RLU pentru clădirile cu valoare locală și pentru parcelele aflate în imediata vecinătate ale acestora	148
6.5.	Propuneri RLU pentru parcele aflate în afara zonelor de protecție și a zonelor protejate, și a celor care, nu se află pe parcele în imediata vecinătate a caselor de valoare locală	153
7. LISTA FIGURILOR		156

INTRODUCERE

1. LOCALIZARE

1.1. Încadrare administrativă a comunei:

Comuna **Vultureni** (mag. *Borsaújfalú*) se întinde pe o suprafață de 71,12 km² (7016 ha¹) și este formată din șase sate: Vultureni – centru administrativ, Băbuțiu, Bădești, Chidea, Făureni, Șoimeni. Este așezată în Podișul Someșan, învecinându-se cu comunele Panticeu, Așchileu, Sânpaul, Chinteni, Borșa și Dăbâca.

La recensământul din 2002, comuna avea o populație totală de 1568 de locuitori, dintre care 1328 români, 184 maghiari și 55 țigani².

2. ISTORICUL

2.2. Date generale de arheologie și istorie a comunei

Sunt semnalate mai multe obiective arheologice datate începând cu epoca neolitică până târziu în epoca medievală în Băbuțiu, Șoimeni, Bădeni și Vultureni, dar și în alte zone ale comunei. Materialul arheologic cel mai abundent îl descoperim în zona “Fundu Chertiului” din Băbuțiu și “Vadu’ Știubei” din Vultureni.

Bibliografia referitoare la zona studiată este săracă, ca urmare a cercetărilor sporadice din această comună. Într-un singur punct au fost realizate cercetări arheologice, dar pe scară redusă, cu rezultate nepublicate până în prezent. Prin urmare, majoritatea informațiilor deținute și indicațiile de pe teren ne-au fost oferite de prof. S. Chita, profesor de istorie la Școala din Șoimeni, și I. Suciuc, fost profesor de educație fizică la școala din Vechea-Deușu. Informațiile numeroase referitoare la siturile arheologice li se datorează în întregime, fiind acumulate de-a lungul a zeci de ani, de aceea le mulțumim pentru sprijinul acordat.

Relieful comunei Vultureni este diversificat, făcând parte din regiunea dealurilor Clujului și Borșei, solurile fiind extrem de fertile din punct de vedere agricol culoarul sud-nord făcând legătura între Valea Nadășului (Cluj-Napoca) prin Chintău, cu zona Așchileu, Panticeu, Recea, Bobâlna (jud. Cluj) și Hășmaș (jud. Sălaj), și culoarul est-vest dintre Valea Someșului Mic și Valea Almașului, pe direcția Răscruți – Sutoru (în antichitate *Optatiana*). Descoperirile din diverse epoci preistorice sunt destul de numeroase urme ale locuirii romane și medievale au fost sporadice. Cele mai importante descoperiri romane de pe traseele amintite sunt vilele rustice de la Ciumăfaia³, situată la aproape 10 km est, și Chinteni⁴, în apropiere de Napoca, localizată la aproape 20 km sud de Șoimeni.

¹S. Chita, Monografia istorică a comunei Vultureni până în 1990, Cluj-Napoca, 2005, 11.

²Datele provizorii ale recensământului din 2011, confirm INSSE, oferă date puțin modificate (total 1486, din care români 1225, maghiari 165, țigani 94). La primul recensământ, din 1850 populația totală era de 3021 de locuitori, din care 2116 români, 768 maghiari, 104 țigani și 33 de altă etnie (<http://varga.adatbank.transindex.ro/?pg=3&action=etnik&id=5853>, accesat la 19.02.2013).

³ Z. Székely, *Villa rustica romană de la Ciumăfaia*, în StComSibiu, 1969, p. 155-184

⁴ D. Alicu, *Les villae rusticae dans le bassin du Someș Rece (La villa rustica de Chinteni I)*, în La politique édititaire dans les provinces de l'Empire romain IIème – IVème siècles après J.C. Actes du IIIe colloque roumano-suisse, Tulcea, 8-15 sept. 1995 (1998), Cluj-Napoca, 1998, p. 127-160

Descoperirile romane de la nord de Șoimeni sunt foarte puține⁵, localitatea aflându-se pe aceeași linie cu castrul roman de la Sutoru, situată la aproximativ 25 de km est de acesta, la mijlocul distanței dintre cele două artere principale, cunoscute în epocă romană, care se îndreptau de la Napoca înspre caestrele de pe limesul de nord. Este vorba despre drumul ce mergea dinspre Napoca prin Gherla (la c. 20 de km de Răscruți) înspre caestrele de la Cășeiu (*Samum*) și Ilișua (*Arcobara*) și drumul care ducea de la Napoca prin Sutoru (*Optatiana*) la Moigrad (*Porolissum*). Se află la circa 35 km sud de granița de nord a provinciei romane.

Descoperiri romane, dar localizate imprecis, mai sunt semnalate în la sud-vest de satul Chinteni și în zona Borșa (jud. Cluj)⁶. I. Suciuc și în special S. Chita au localizat precis fragmentele ceramice romane descoperite la Șoimeni⁷ și în vecinătate, în localitățile Băbuțiu⁸ și Vultureni⁹ (jud. Cluj). Recent au fost descoperite la Cristorel (com. Așchileu, jud. Cluj), la c. 7 km vest de Șoimeni, două altare romane¹⁰. Singurele elemente arheologice databile constau din monede descoperite în sec. al XIX-lea în zona satului Vultureni, emise sub Vespasian și Gordian¹¹.

Având în vedere caracteristicile geo-morfologice ale zonei putem presupune existența mai multor ferme romane, insuficient cercetate, în directă legătură cu Napoca, cea mai apropiată metropolă.

Pe malul drept al văii Borșei, la ieșirea din satul Vultureni înspre Ciumăfaia, pe malul opus casei aparținând lui Petrea lui Mitru, au fost identificate mai multe fragmente ceramice aparținând unor epoci diferite, celor mai timpurii aparținând nr. 310. În malul (profilul) văii Borșei se pot observa urmele unor așezări suprapuse. Cele mai târziurme de locuire par să aparțină sec. VIII-IX, dar și sec. XIX.

Mai multe așezări suprapuse (nr. 315-318), aparținând mai multor epoci istorice, au fost identificate pe o terasă din zona "Pârâului Fanchichii" și "Morii Todeștilor", pe malul stâng al Văii Șoimenilor, la intrarea în satul Șoimeni dinspre Băbuțiu.

Descoperirile romane de pe teritoriul satului Vultureni constau în special din fragmente ceramice, dar înainte de mijlocul sec. XIX au fost descoperite și câteva monede databile în timpul domniei lui

⁵Au fost semnalate descoperiri de fragmente ceramice romane la Recea-Cristur (jud. Cluj) (M. Roska, *Az ősrégészet kézikönyve*, Cluj, I-II, 1926-1927, Nr. 27), la aproximativ 15 km înspre nord, și urmele a două ferme romane pe drumul care duce de aici înspre castrul de la Tihău, la Călacea și Gârbou (jud. Sălaj) (Torma, C. 1880. *A limes dacicus felső része*, Budapest), 89-91.

⁶*Repertoriul arheologic al județului Cluj*, Cluj-Napoca, 1992, p. 72.

⁷Descoperirile de pe o terasă a Pârâului Fanchica, de la sud-vest de sat și la o distanță de c. 1,7 km de locul de descoperire al peretelui de aedicula, constau din fragmente ceramice amestecate databile în diferite epoci, de la neolitic la epoca romană, ultimele fiind identificate în partea superioară a terasei, S. Chita, *op. cit.*, 17-18.

⁸Au fost colectate câteva fragmente ceramice din zona "Valea Puturoasă", informație I. Suciuc.

⁹Fragmentele ceramice romane au fost descoperite la est de sat, la ieșirea înspre Ciumăfaia, de unde provine și un coronament de monument funerar cu reprezentarea Meduzei încadrată de doi lei, vezi S. Chita, *op. cit.*, p. 20-21.

¹⁰Monumentele aflate acum în colecțiile MNIT Cluj au fost identificate în timpul săpării unei fântâni, însă săpăturile arheologice de la fața locului nu au surprins alte urme de locuire antice.

¹¹K. Hodor, *Doboka vármegye természet es polgari emertese*, Cluj, 1837.

Vespasian și Gordian. Câteva monede, cu datare neprecizată, provin din zona casei lui Petrea Mitrului, în apropierea punctelor semnalate mai jos¹².

Dupa retragerea stapanirii romane populatia daco-romana a rezistat numeroaselor invazii asimiland resturile migratorii ramase. La sfarsitul sec. IX, in campia Panoniei se aseaza maghiarii. Patrunderea regalitatii maghiare in Transilvania a intampinat rezistenta voievodateleor romanesti conduse de Menumorut Glad si Gelu. Voievodatul Transilvaniei era condus de Gelu. Acest voievodat se intindea de la Portile Mesesului pana la marginea de S. si E. a Podisului Transilvaniei. Tuhutum, unul din conducatorii maghiarilor a obtinut ingaduinta lui Arpad, conducatorul triburilor maghiare, sa treaca in Transilvania (Ultrasilvania) sa-l invinga pe Gelu. Gelu pierde lupta de pe raul Almas, e ajuns si ucis langa raul Capus, iar conducatorii voievodatului il aleg capetenie pe Tuhutum. Tara Transilvaniei a fost stapanita de urmasii lui Tuhutum pana in vremea ducelui Vaik, incoronat in 1001 ca rege apostolic, dupa inchinarea maghiarilor scaunului papal de la Roma. Vreme de secole s-a incercat o convertire a populatiei la catolicism.

In sec. XI conducatorul Transilvaniei era Gyula, care a refuzat sa se faca crestin de rit roman si nu a raspuns misiunii apostolice a regelui Stefan, astfel el si familia fiind dusi in Ungaria. Se presupune ca Gyul era peceneg. Regii arpadieni si-au extins dominatia asupra unei parti importante din transilvania, ducand o actiune de organizare a acesteia in comitate – unitati politico-administrative dupa modelul societatilor medievale apusene, dar corespunzatoare judetelor.

Comitatul Dabaca este constituit in 1164 fiind desprins din comitatul Solnoc-ului. Dabaca ocupa marginea de N-E al fostului comitat al lui Gelu. Comitatele erau impartite in 2 crecuri care se subdivideau in plasi. Comitatul Dabaca era situat in centrul transilvaniei intre comitatele Cluj, Crasna, Solnocul de Mijloc, districtul Chioar, comitatul Solnoclu Interior, districtul Bistrita si comitatul Turda. Comitatul Dabaca a fost impartit in 2 cercuri care contineau 4 plasi, satele comunei Vultureni facand parte din plasa Rascrucci din cercul superior al comitatului Dabaca. Satele comunei Vultureni sunt atestate de documente in prima jumatate a secolului XIV, dar probabil ca ele au o vechime mult mai mare. Numele actuale ale satelor comunei au fost oficializate in 1923.

In anul 1428 in urma persecutiilor religioase, noblimea romana a fost silita sa treaca la legea catolica a regatului ungar. Poporul de rand, majoritatea iobagi, au incercat sa-si pastreze legea romaneasca recurgand la rezistenta: nesupunere, fuga, rascoala.

Secolul XV aduce in istoria Transilvaniei o accentuare a procesului de feudalizare. **In Evul Mediu si in Epoca Moderna** din punct de vedere administrativ, satele comunei Vultureni au fost legate intre ele doar prin faptul ca unii nobili stapaneau o parte din hotarul multora din ele. Dupa trecerea la regimul maghiar in Transilvania s-a pastrat ca institutie voievodatul, pana la caderea tarii sub suzeranitate turceasca sec XVI. 1415 – 1458 Transilvania era carmiuta de voievodul Lorand Lapes. La sfarsitul sec. XIV turcii ajung la Dunare, amenintand Tarile Romane. Regele Sigismund de Luxemburg realizeaza o cruciada anti-otomana, la care participa si voievodul Transilvaniei, Stibor. Oastea cresina a fost invinsa in 1396 la Neapole. Dupa aceasta data turcii au facut incursiuni in nordul Dunarii ajungand si in Transilvania. **In 1443** Iancu de Hunedoara a organizat o expeditie impotriva turcilor, numita "Campanie Lunga". **In 1444** in lupta de la Varna regele Ungariei, Wladislav al 3-lea moare, iar Iancu de Hunedoara devine guvernator al Ungariei.

In 1456 are loc batalia de langa cetatea Belgradului unde Iancu il invinge pe Mahomed al 2-lea, dar moare in 11 August, acelasi an, rapus de ciuma. Fiul lui Iancu, Matei Corvin, ajunge rege al Ungariei in

¹² S. Chita, *op. cit.*, 21.

1458 dar intra in conflict atat cu Vlad Tepes dar si cu Stefan cel Mare, acesta din urma invingandu-l in 1467 in batalia de la aia. **Dupa moartea lui Matei Corvin**, Ungaria se confrunta cu marea rascoala a taranilor condusa de secuiul Gheorghe Doja 1514. Taranii sunt infranti la Timisoara, iar conducatorul lor ars pe rug de voievodul Transilvaniei, Ioan Zapolya. Sprijinit de turci, Ioan Zapolya ajunge rege al Ungariei dupa moartea lui Ludovic al 2-lea sub numele de Ioan I Sigismund. Transilvania a fost organizata ca principat vasal sultanului turc. Satele comunei Vultureni erau stapanite de nobilii maghiari. In 1571 sultanul alege ca principe al Transilvaniei pe Stefan Bathorii, acesta fiind ales ulterior si in Polonia 1575. Nepotul sau Sigismund Bathorii continua politica unchiului Stefan incercand sa traga propriile foloase.

La sfarsitul XVI, Spania, Venetia, Italia, infiinteaza Liga Crestina in care incearca sa atraga si Tarile Romane pentru a lupta impotriva otomanilor. Sigismund la fel ca Mihai Viteazul dorea sa stapaneasca Moldova si Tara Romaneasca doar pentru atingerea scopurilor poprii. Mihai Viteazul domn al Tarii Romanesti incearca o coalitie cu Transilvania si Moldova pentru a face fata turcilor, devenind astfel vasal principelui Sigismund. Acesta din urma renunta la tron in favoarea lui Andrei Bathorii, varul sau. Mihai patrunde in Transilvania, il inlatura pe Andrei si este recunoscut de Dieta Transilvaniei, principe al Ardealului; astfel in 1600 el uneste Tarile Romane sub conducerea sa. Un an mai tarziu este ucis pe campia Turzii. In urmatorii ani in Transilvania se da lupta pentru putere intre habsburgi si nobilimea locala, la conducerea Transilvaniei urmand o serie de principii. Sfarsitul sec. XVII aduce Transilvania sub ocupatie habsburgica. Primau cele 4 religii: catolica, reformata, luterana si unitariana Viata locuitorilor transilvaniei si implicit a celor din comuna Vultureni nu era usoara, ei trebuind sa plateasca dijme. **In sec. XVIII** s-a incercat unirea bisericii ortodoxe cu biserica Romei. In urma reorganizarii administrative a principatului facuta de Iosif al 2-lea satele comunei Vultureni erau incadrate in comitatul Solnoclu Interior. Conform Diplomei Leopoldine romanii erau considerati "tolerati" in martie 1791 Samuel Micu, Ioan Budai-Deleanu, Petru Maior si Gheorghe Sincai inainteaza Curtii de la Viena un memoriu colectiv - Supplex Libellus Valachorum - in care cer abolirea conditiei de "tolerati" si egalitate in drepturi cu celelalte natii de pe teritoriul transilvaniei. Memoriul a fost respins.

Dupa 1800 crestea tot mai mult constiinta nationala, intarita de idei despre originea si unitate poporului si a limbii. Satele comunei Vultureni erau stapanite de nobilii maghiari care manifestau dispret fata de iobagii romani. La inceputul lunii Aprilie 1848 are loc o puternica rascoala taraneasca care porneste din comuna Dragu si cuprinde satele din plasa Valasut: Faureni, Babutiu, Soimeni, Vultureni, Chidea si Badesti. Aceasta rascoala marcheaza inceputul revolutiei de la 1848, romanii protestand impotriva anexarii Transilvaniei la Ungaria si refuzand plata obligatiilor iobagesti catre nobilii maghiari.

Dupa potolirea evenimentelor Transilvania va fi impartita in districte militare. Districtul militar Cluj cuprinde parti din comitatul Crasna si Solnocul de Mijloc, Scaunul Aries, Districtul Chioarsi comitatele Turda, Clij, Solnocul Interior si Dabaca.

In 1894 satele actualei comunei Vultureni, fac parte din districtul Giulei. La sfarsitul secolului XIX s-a intensificat politica de maghiarizare a nationalitatilor din Transilvania. Satele comunei Vultureni si populatia romaneasca de aici au rezistat masurilor de desnacionalizare. Primul razboi mondial a determinat insemnate distrugerii materiale si pierderi de vietii omenesti. Desavarsirea unitatii nationale din 1918 a fost consecinta directa a participarii Romaniei la primul Razboi Mondial. care s-a incheiat cu capitularea Puterilor Centrale in fata Antantei si semnarea armistiului intre Germania si Puterile Aliate (11 Noe. 1918). Importanta acestei conflagratii a fost destramarea Imperiului Austro-Ungar si desavarsirea unitatii nationale a Romaniei. In perioada postbelica satele comunei Vultureni au aparținut regiunii Cluj.

De o scară mai largă sunt notițele, materialul de fotografii și de evidență în domeniul arhitecturii populare adunate de cercetătorul László Vargha (1904–1984). Acest material s-a încadrat în materialul de cercetare a **Institutului de Știință Transilvănean**. Între anii 1941–1943 a petrecut 67 de zile pe teren în cele patru sate din Valea Borșei: Chidea 28 zile, la Borșa 17 zile, iar la Ciumăfaia și Bădești câte 6 zile. Rezultatele acestei munci au fost cele șapte cărți de schițe umplute desene (282 pagini). Zilnic în medie de 10–11 desene am reușit să fac.– scrie în notițele lui.

László Vargha își nota datele cu precizia tehnică a unui arhitect și respectul etnografului față de obiecte. Desenele sunt detaliate cu însemnări legate de materialele de construcție și de amenajările interioare ,iar uneori cuprind și elemente de încălzire.

László Vargha a ales în așa fel cele 130 de clădiri măsurate, ca să poată cuprinde pe o perioadă de un secol și jumătate istoricul arhitecturii populare în cele patru puncte de cercetare (27 de case și 36 de clădiri gospodărești). În același timp cu construcțiile sacrale (cinci biserici, simboluri de de mormânt). Virtutea metodei lui de cercetare constă în faptul că a notat transformările și reconstrucțiile, precum și noile obiecte construite în timpul culegerii. Deci în arhitectură a aliat criteriile etnografice, istorice și sociologice. Paralel cu măsurările a făcut mai mult de 1200 de fotografii alb-negru.

In 1968 teritoriul țării a fost împărțit în 39 de județe, iar satele comunei Vultureni au fost incluse în județul Cluj. După aceasta data viața în raza comunei Vultureni a decurs la fel ca pe întreg teritoriul țării.¹³

¹³ Revista Ház és ember– Muzeul în aer liber din Szentendre

A. satul Vultureni

1. LOCALIZARE

1.1. Încadrare administrativă:

Comuna Vultureni face parte din județul Cluj.

Comuna este formată din șase localități:

Localitatea reședință de comună: A. sat Vultureni

Localitățile care aparțin comunei: **B. sat Făureni**

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

2. ISTORIC

2.1. Prima atestare documentară:

Satul Vultureni este atestat documentar în 1314, ca Terra Wyfalu

2.1. Date de arheologie și istorie ale satului Vultureni:

A se citi istoria satului din capitolul *Date generale de arheologie și istorie a comunei*.

2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric

Figură 2 – Structura pe etnii în satul Vultureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	672	627	24	-	21	12	9	.	.	.
1880a	684	588	62	1	14+19	.	.	-	-	-
1880b	684	605	64	1	14	.	.	-	-	-
1890a	782	697	76	9	-	.	.	-	-	-
1900a	841	776	64	1	-	.	.	-	-	-
1910a	936	855	78	3	-	.	.	-	-	-
1920n	991	957	29	2	3	3
1930a	1158	1105	34	-	19	19	-	-	-	-
1930n	1158	1095	36	-	27	19	8	-	-	-
1941a	1169	1107	43	-	19	19	-	-	-	-
1941n	1169	1106	43	-	20	18	1	1	-	-
1956	1027
1966a	819	805	14	-	-	-	-	-	-	-
1966n	819	805	14	-	-	-	-	-	-	-
1977n	718	714	4	-	-	-	-	-	-	-
1992n	494	482	2	-	10	-	10	-	-	-
2002a	399	393	4	-	2	-	2	-	-	-
2002n	399	385	4	-	10	-	10	-	-	-

Figură 3 – Structura pe etnii în procente în satul Vultureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	672	93,3	3,6	-	3,1	1,8	1,3	.	.	.
1869a	699	91,3	7,3	-	1,4	.	.	-	-	-
1880a	684	88,5	9,4	0,1	2,0	.	.	-	-	-
1890a	782	89,1	9,7	1,2	-	.	.	-	-	-
1900a	841	92,3	7,6	0,1	-	.	.	-	-	-
1910a	936	91,3	8,3	0,3	-	.	.	-	-	-
1920n	991	96,6	2,9	0,2	0,3	0,3
1930a	1158	95,4	2,9	-	1,6	1,6	-	-	-	-
1930n	1158	94,6	3,1	-	2,3	1,6	0,7	-	-	-
1941a	1169	94,7	3,7	-	1,6	1,6	-	-	-	-
1941n	1169	94,6	3,7	-	1,7	1,5	0,1	0,1	-	-
1966a	819	98,3	1,7	-	-	-	-	-	-	-
1966n	819	98,3	1,7	-	-	-	-	-	-	-
1977n	718	99,4	0,6	-	-	-	-	-	-	-
1992n	494	97,6	0,4	-	2,0	-	2,0	-	-	-
2002a	399	98,5	1,0	-	0,5	-	0,5	-	-	-
2002n	399	96,5	1,0	-	2,5	-	2,5	-	-	-

Figură 4 – Structura pe confesiuni în satul Vultureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Ortodocsi	Greco- catolici	Romano- catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	672	-	633	-	23	-	4	12	-	.	.	.
1857	681	-	624	1	44	-	1	11	-	.	.	.
1869	699	-	648	8	16	-	-	27	-	.	.	.
1880	684	-	622	2	34	2	-	24	-	.	.	.
1890	782	5	691	8	53	-	-	25	-	.	.	.
1900	841	1	767	17	36	1	-	19	-	.	.	.
1910	936	1	848	3	51	2	-	31	-	.	.	.
1930	1158	3	1083	6	32	-	-	19	15	15	.	-
1941	1169	7	1085	17	29	-	1	19	11	11	.	-
1992	494	450	16	1	1	-	-	-	26	9	17	-
2002	399	353	19	-	[.]	-	-	-	[.]	17	7	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n – după naționalitate
1850 b – modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Concluzii

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente.

Conform documentelor mai sus menționate și datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea română și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul

secolului XX. Ușoară diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită scăderii natalității după 1990.

Din punct de vedere confesional, în localitate, în 1850 era răspândit în primul rând ritul greco-catolic, apoi ritul reformat și în cele din urmă ritul israelit și unitarieni. Cu ocazia recensământului din 1857 apare ritul romano-catolic. În 1930 apare ritul baptist și penticostal în localitate. Evreii din localitate au dispărut după recensământul din 1941, după deportarea acestora din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul mai mare de ortodocși după 1990 față de ritul greco-catolic.

3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Comuna Vultureni se întinde pe o suprafață de 7016 ha. și este așezată în Podișul Someșan, în partea de nord a Dealurilor Clujului și Borșei., pe cursul superior al râului Borșa. Comuna Vultureni se învecinează cu comunele : Panticeu la N, Așchileu la N.E, Sanpaul la N.V., Chinteni și Borșa la S, Dăbâca la E.

Relieful comunei Vultureni este format din dealuri erozive, iar pe alocuri cu vârfuri formate din tufuri vulcanice : Geaca, Piatra Sinteului, Vulturul, Cer, Bisau, Fanate, Dumbrava, cu altitudine medie 500 – 550 m. Dealurile sunt despădurite și acoperite cu o vegetație săracă. În zonele împădurite predomină specii de stejar, gorun, cer, carpen, mestecăn, plop, alun, ulm, platin și frasin. Suprafața împădurită reprezintă circa 140 ha. adică 20 % din suprafața comunei.

Zona este prielnică pomiculturii, se cultivă cu rezultate bune : pruni, meri, peri, cireși, vișini și nuci. De asemenea o evidențiere există în domeniul apiculturii și viticulturii, pășunat și fânețe. Locuitorii se ocupă în mare parte cu creșterea ovinelor, porcinelor și păsărilor.

3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

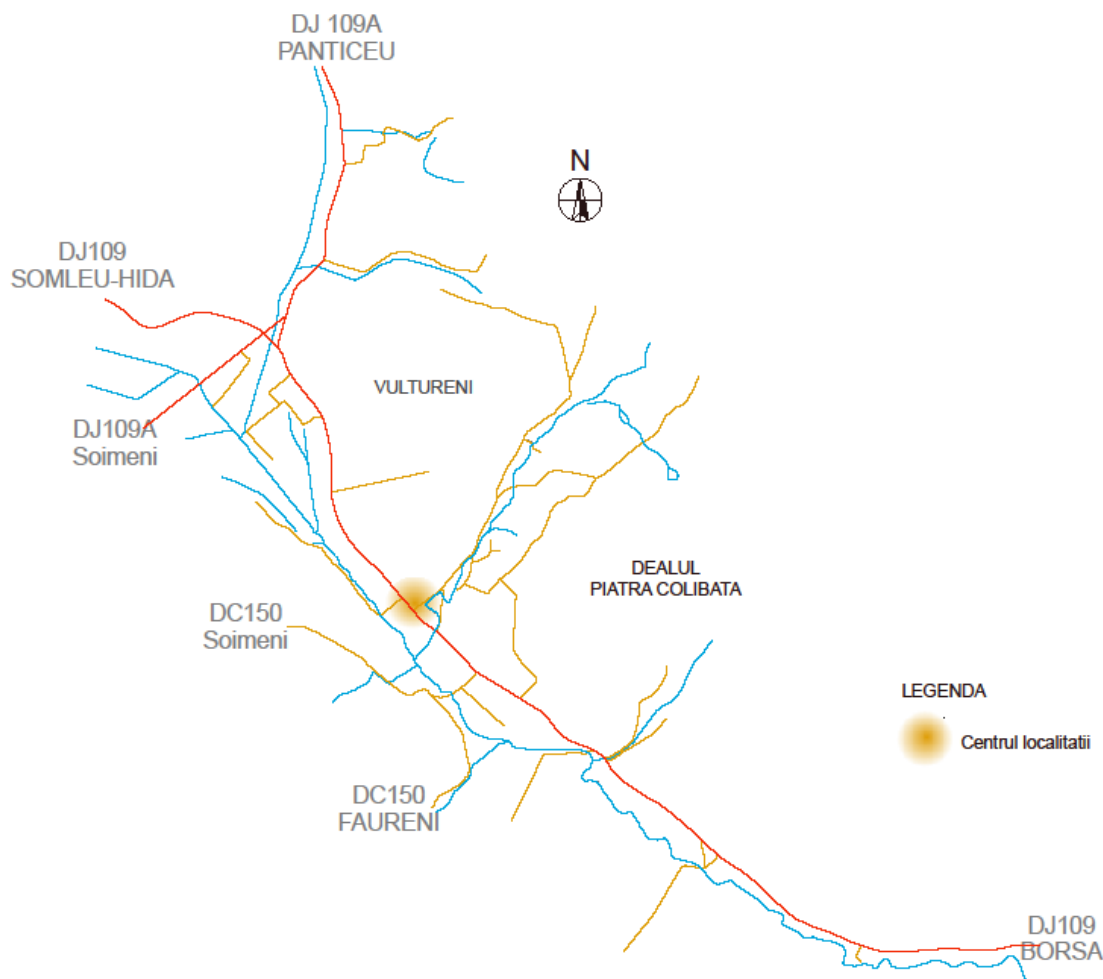
Atestat documentar din 1314 amintit și sub numele de Terra Wyflau, satul este reședința comunei fiind așezat la încrucișarea drumurilor județene Cluj Napoca – Panticeu și un important nod rutier Răscruci – Hida. Satul se întinde de-a lungul șoselei Răscruci – Hida și a văii Borșei pe 2,5 km. Actualul amplasament al comunei datează din sec. XVIII.

4. TIPUL DE AȘEZARE

4.1. Tipul de așezare

Reședința de comună Vultureni, situată în partea centrală a teritoriului administrativ al comunei, este o așezare de tip adunat, alcătuită dintr-un singur trup de intravilan, cu un plan ce prezintă o structură lineară, având tendința de a se dezvolta de-a lungul drumurilor de acces.

Străzile secundare urmează posibilitățile cadrului natural și conform accesibilității. Gospodăriile sunt grupate într-o arie mai restrânsă și sunt amplasate pe câteva artere secundare.

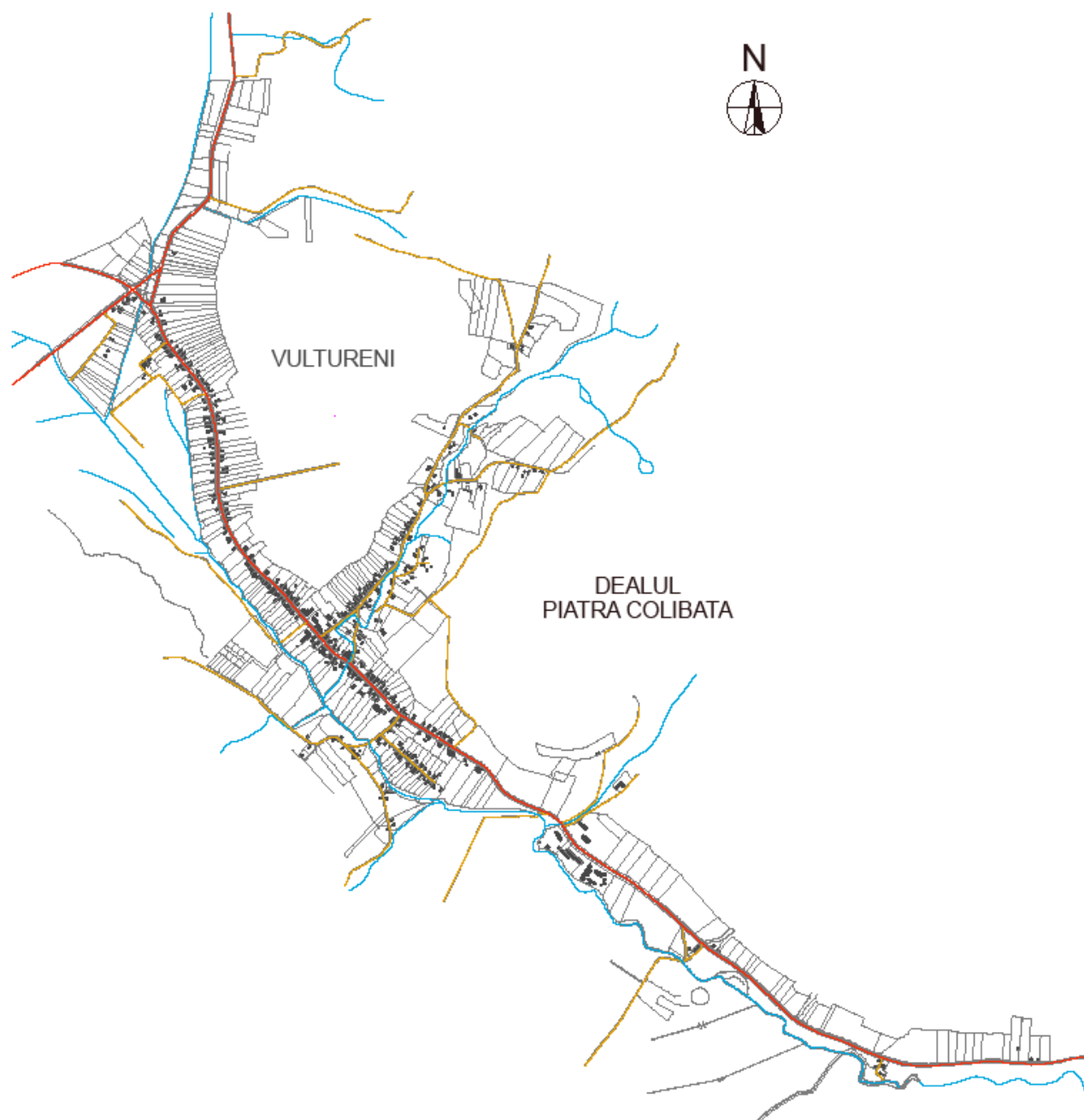
Figură 5 – Tipul de așezare: adunat – Vultureni

4.2. Tipuri de străzi

Străzile au evoluat datorită cadrului natural. Trama stradală urmărește liniile determinante ale peisajului și legăturile necesare istorice. Intersecția drumurilor (vezi fig.4) marchează centrul localității în jurul căreia s-a format localitatea. În mod istoric, datorită caracteristicii de intersecție, localitatea are tendința de dezvoltare și creștere de-a lungul străzilor de legătură către teritoriu. În acest fel trama stradală urmărește direcțiile naturale de comunicare și drumurile istorice. S-au dezvoltat străzi de legătură, care articulează drumurile localității cu drumul principal din teritoriu. Străzile secundare de legătură și de articulare determină o tramă stradală neregulată dar cu caracter adunat.

4.3. Tipuri de lotizare

Parcelele sunt relativ înguste cu latura scurtă la stradă. Lățimea medie a unui lot este în jur de 12–20 m și are o adâncime variabilă. Lotizarea este relativ regulată și conferă o imagine și un ritm localității. Excepțiile de la lotizare se datorează morfologiei terenului, respectiv unor funcțiuni aparte. Frontul stradal este unul ritmat, unele case fiind poziționate la limita public–privat iar altele având o retragere față de limita proprietății.

Figură 6– Tipuri de lotizare – Vultureni

4.4. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor cu ridicarea topografică se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice.

Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală a localității în esență era deja formată în epoca realizării primei ridicări topografice analizate. Centrul localității se află la intersecția drumurilor care deserveșc teritoriul și localitățile adiacente. Vultureni s-a dezvoltat de-a lungul acestor drumuri care vin de la satele vecine și converg spre centrul

localității . Spațiul din fața bisericii ortodoxe, așezată pe o colină, era deja format cu ocazia primei ridicări topografice. Satul este străbătut de valea Fundăturii , reprezentând un pericol, din cauza inundațiilor.

A doua ridicare topografică (1756 –1763) prezintă o densificare a parcelarului și fondului construit. Din punct de vedere al dezvoltării localității se confirmă procesul de ocupare de-a lungul drumurilor concentrice.

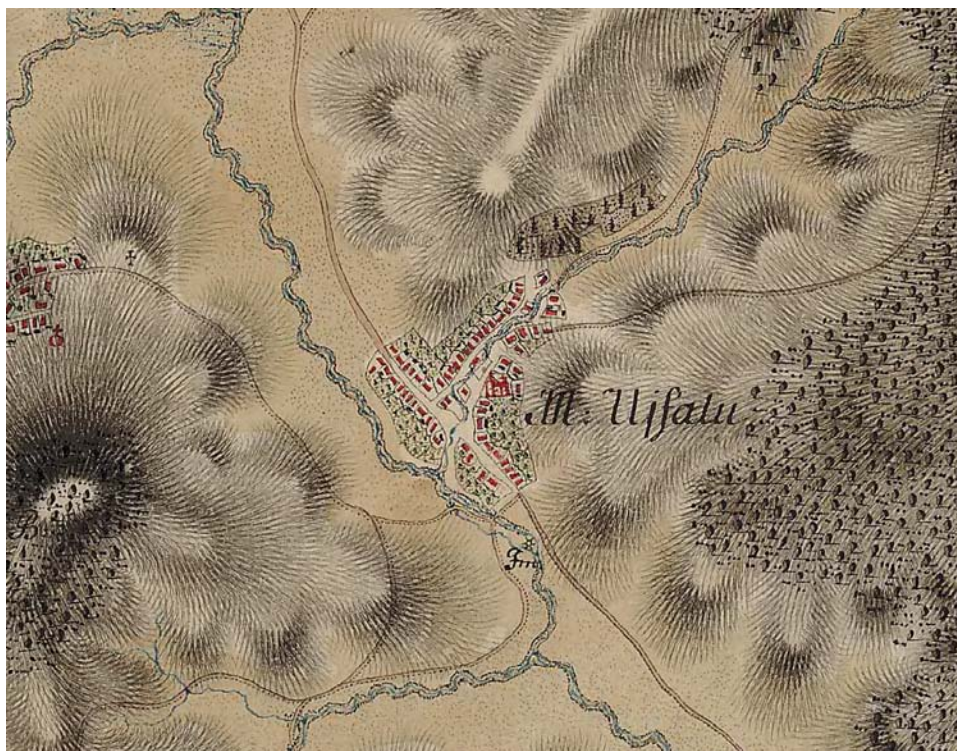
După a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu s-au produs modificări majore în cea ce privește tipologia sau calitatea țesutului urban sau al tramei stradale. Conform planurilor, traseele exacte ale străzilor sunt greu definibile, mai ales că metoda de cartare – relevare și calitatea varia foarte mult în timp și punctualitatea pe acest teren și în condițiile respective nu se poate compara cu exactitatea unei fotografii din satelit. Topologia și continuitatea drumurilor confirmă existența unui țesut care există în aceeași locație ca și cel de astăzi.

Țesutul urban s-a păstrat aproape în întregime din perioada ridicării topografice iosefine, fondul construit fiind reînnoit. Parcelarul riguros format prin dispunere în mod regulat de-a lungul străzilor a parcelelor înguste conferea o atmosferă ordonată și unitară localității. Din cauza intervențiilor din secolul XX. și o dezvoltare câteodată la altă scară decât a localității inițiale, a redus puțin din atmosfera riguroasă a parcelarului inițial și a imaginii unitare a comunei.

Modul de formare și caracterul dominant asupra spațiului central, al comunei, respectiv existența materială, ne obligă la protejarea și prezervarea imaginii spațiale și în silueta localității. O valoare locală reprezintă modul de dezvoltare a localității, în direcții naturale, de-a lungul drumurilor de acces în teritoriu. Parcelarul relativ riguros merită protejat pentru o imagine și un ritm la scara localității în context peisajer. Clădirile publice se află atât în partea centrală cât și în partea sudică a localității de-a lungul străzii spre Loc. Borșa.

Figură7- Imagine Satelit 2012 – Vultureni

Figură 8 - Ridicarea topografică Iozefină (1756 -1763) - Vultureni

Figură 9 -Ridicare topografică militară (1869 - 1873)-Vultureni

5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

5.1. Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate

310.Vultureni – “Sala Giulei” (“Vadu’ Știubei”)¹⁴

Cele mai vestice puncte de pe terasa din dreapta Văii Borșei definesc o așezare aparținând epocii bronzului. Situl se află în amonte de Vadul Știubei, înspre Sala Giulei și aparține probabil culturii Noua, caracterizându-se prin ceramică cu pastă grosieră și semifină de culoare brună, amestecată cu nisip și rocă pisată. Tipurile de vase constau din străchini, vase de provizii și oale. Un singur fragment este ornamentat cu un brâu în relief.

311.-312.Vultureni – “Vadu’ Știubei” (“Sala Giulei”)

Au fost descoperite 50 de fragmente ceramice și multe bucăți de chirpic, aparținând grupului Iclod-Petrești, așadar neoliticului târziu. Se caracterizează printr-o ceramică fină de culoare cărămizie și brună. Tot

de aici a fost colectat un fragment de piatră de râu perforat.

Din zonă mai sunt semnalate fragmente ceramice aparținând Hallstatt-ului și perioadei Latène.

Tot de aici provin numeroase fragmente ceramice romane de mai multe tipuri.

313.Vultureni – “La Ambrozie” (“Vadu’ Știubei”)

La o distanță de circa 40 de m est de punctele anterioare, de asemenea pe malul drept a Văii Borșei, au fost descoperite mai multe fragmente ceramice aparținând sfârșitului epocii bronzului.

Din aceeași zonă provin fragmente ceramice aparținând primei vârste a fierului (Hallstatt). Pasta este semifină de culoare neagră la exterior, dar brun-roșcată în interior. Fragmentele de vase sunt decorate cu caneluri orizontale. Alte vase, cu pastă de culoare cenușie închisă, lucrate la roată, cu urme de lustruire, indică și o locuire de epocă Latène.

334. Vultureni “Școala”

Pe malul drept al Văii Borșa, lângă școala gimnazială din localitate, au fost descoperite fragmente de ceramică, de oase, de chirpici, o mărgică din scoică fosilă, un jeton perforat care aparțin grupului Gilău (neolitic, eneolitic). Ceramica este de uz comun, pasta fiind semifină, uneori cu urme vizibile de slip alburii.

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: primăria și consiliul local, poliția, magazin universal, grădinița, școala generală, biserica ortodoxă, etc. Biserica ortodoxă a fost construită în jurul anul 1820.

¹⁴ S. Chita, *op. cit.*, 18-9.

Figură 10 – Primăria și consiliul local din Vultureni

Figură 11– Poliția din Vultureni

Figură 12 – Magazin universal din Vultureni

Figură 13– Poșta din Vultureni

Figură 14– Grădinița din Vultureni

Figură 15– Monument din Vultureni lângă Școala din sat

Figură 16– Școala din Vultureni

Figură 17– Biserica ortodoxă din Vultureni

5.3. Tipologii de case

Locuințele erau făcute din pământ ars sau nuiiele lipite, semi îngropate sau la exterior. Multe urme ale epocilor demult apuse, pot fi văzute la muzeul școlii din Vultureni. La început casele erau monocelulare, mai târziu diferențiindu-se încăperile. Tinda era încăperea unde se află cuptorul de pâine. Copii dormeau de obicei după cuptor. Acoperișul casei era din paie de grâu sau secară îndesată și legată cu nuiiele. După Primul Război Mondial, casele erau construite pe 2 nivele, pivnița cu dedesupt, din pământ și bârne.

Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting două tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltat pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură încăpere; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite „casa mică” și „casa mare”, din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar= tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului- fără coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; târnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni. Se regăsesc în număr redus și de obicei nu mai sunt locuite.

Casa dreptunghiulară sau în forma L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

De regulă clădirea- șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiete între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din piatră și mai puțin cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii '50 și interioarele multor case. Au apărut băi, camere sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

5.4 Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexa 1.

Figură 18– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.33

Figură 19 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.70

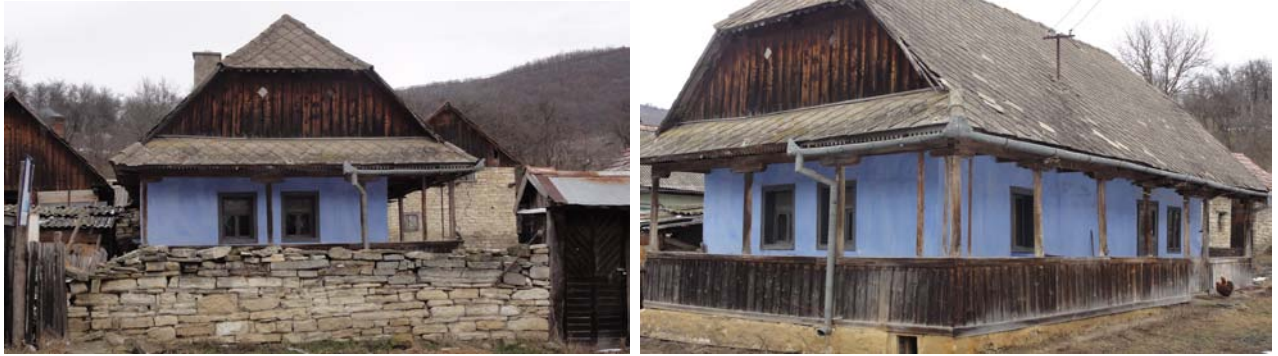
Figură 20 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.71

Figură 21– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.131

Figură 22– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.133

Figură 23- Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.134

Figură 24 - Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.238

Figură 25- Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.241

Figură 26 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni (nr.A vezi anexa1)

5.5 Perspective valoroase

Perspectivă valoroasă asupra satului Vultureni din zona bisericii ortodoxe vechi (se va vedea conform indicației din anexa 1).

Figură 27 –Perspectivă valoroasă Vultureni

5.6 Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context

Gabaritul și forma, respectiv materialele construcției sunt disonante cu atmosfera și imaginea istorică a localității. Arhitectura străină de spiritul locului conferă confuzie în perceperea cadrului arhitectural. Propunem ca astfel de intervenții (gabarit, material, regim de înălțime, etc.) să nu mai fie posibil de realizat în zona protejată. Scara arhitecturală trebuie să fie subordonată caracterului zonei, adică parter sau parter și mansardă. În alte zone din localitate până la parter și etaj și pod.

Sugerăm ca regulamentul local de urbanism să nu admită construcții în masă asemănătoare. În așa fel în timp clădirea va dispărea și atmosfera va fi îmbunătățită.

B. sat Făureni

1. LOCALIZARE

1.1. Încadrare administrativă:

Comuna Vultureni face parte din județul Cluj.

Comuna este formată din șase localități:

Localitatea reședință de comună: A. sat Vultureni

Localitățile care aparțin comunei: **B. sat Făureni**

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

2. ISTORICUL

2.1. Prima atestare documentară:

Satul Făureni este atestat documentar între 1396 și 1508.

2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat

A se citi istoria satului din capitolul *Date generale de arheologie și istorie a comunei.*

2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric

Figură 28 – Structura pe etnii în Făureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	224	220	4	-	-	-	-	.	.	.
1880a	317	308	8	-	0+1	.	.	-	-	-
1880b	317	308	9	-	-	.	.	-	-	-
1890a	392	388	3	1	-	.	.	-	-	-
1900a	472	467	5	-	-	.	.	-	-	-
1910a	578	576	2	-	-	.	.	-	-	-
1920n	593	593	-	-	-	-
1930a	724	724	-	-	-	-	-	-	-	-
1930n	724	715	-	-	9	-	9	-	-	-
1941a	821	797	9	-	15	-	15	-	-	-
1941n	821	732	73	-	16	-	15	1	-	-
1956	720
1966a	624	624	-	-	-	-	-	-	-	-
1966n	624	624	-	-	-	-	-	-	-	-
1977n	533	532	1	-	-	-	-	-	-	-
1992n	296	296	-	-	-	-	-	-	-	-
2002a	266	264	2	-	-	-	-	-	-	-
2002n	266	264	2	-	-	-	-	-	-	-

Figură 29 – Structura pe etnii în procente în satul Făureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	224	98,2	1,8	-	-	-	-	.	.	.
1869a	388	96,9	3,1	-	-	.	.	-	-	-
1880a	317	97,2	2,8	-	-	.	.	-	-	-
1890a	392	99,0	0,8	0,3	-	.	.	-	-	-
1900a	472	98,9	1,1	-	-	.	.	-	-	-
1910a	578	99,7	0,3	-	-	.	.	-	-	-
1920n	593	100,0	-	-	-	-	-	.	.	.
1930a	724	100,0	-	-	-	-	-	.	.	.
1930n	724	98,8	-	-	1,2	-	1,2	-	-	-
1941a	821	97,1	1,1	-	1,8	-	1,8	-	-	-
1941n	821	89,2	8,9	-	1,9	-	1,8	0,1	-	-
1966a	624	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
1966n	624	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
1977n	533	99,8	0,2	-	-	-	-	-	-	-
1992n	296	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
2002a	266	99,2	0,8	-	-	-	-	-	-	-
2002n	266	99,2	0,8	-	-	-	-	-	-	-

Figură 30 – Structura pe confesiuni în satul Făureni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Ortodocsi	Greco- catolici	Romano- catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	224	-	220	-	4	-	-	-	-	.	.	.
1857	331	-	325	-	-	-	-	6	-	.	.	.
1869	388	-	376	-	-	-	-	12	-	.	.	.
1880	317	-	308	-	-	-	-	9	-	.	.	.
1890	392	-	385	1	1	-	-	5	-	.	.	.
1900	472	-	467	-	1	-	-	4	-	.	.	.
1910	578	-	576	-	-	-	-	2	-	.	.	.
1930	724	-	724	-	-	-	-	-	-	-	.	-
1941	821	-	815	4	2	-	-	-	-	-	.	.
1992	296	283	8	-	-	-	-	-	5	1	4	-
2002	266	257	[.]	[.]	-	-	-	-	[.]	-	5	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n– după naționalitate
1850 b– modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Concluzii

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente.

Conform documentelor mai sus menționate și datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea română și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul secolului XX. Ușoară diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită scăderii natalității după 1990.

Din punct de vedere confesional putem să constatăm că în localitate în 1850 era răspândit în primul rând ritul greco-catolic, apoi ritul reformat. La recensământul din anul 1857 se constată apariția ritului israelit care, odată cu recensământul din 1930 au dispărut. Cu ocazia recensământului din 1890 apare ritul romano-catolic și reformat în localitate. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul majoritar de ortodocși după 1990 și scăderea numărului de greco-catolici.

3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Satul este situat pe ambele maluri a Văii Făurenilor (valea Cauaciului) care se varsă în valea Borșei la ieșirea din sat. Satul este mai izolat de restul comunei și este înconjurat de: S-dealurile Dumbrava 522 m. și Cer 519 m, N- dealurile Fanatului 489 m. și Barc 518 m. Legătura cu restul comunei este mai dificilă, satul fiind situat la 19 km. de șoseaua Cluj Napoca – Panticeu. Pe teritoriul satului există urme arheologice din epoca bronzului la Kispod.

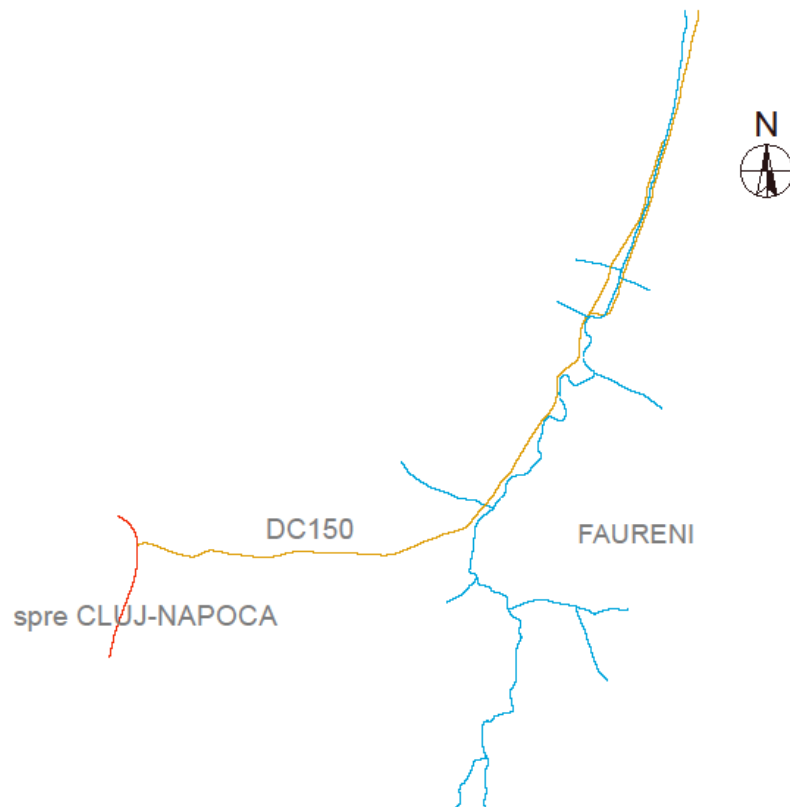
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

Localitatea este relativ izolată, deoarece nu se află pe o rută de circulație importantă. Datorită faptului că localitatea se află în valea unor pârauri mici, casele sunt amplasate linear, de-a lungul văii, urmărind o tramă regulată.

4. TIPUL DE AȘEZARE

4.1. Tipul de așezare

Localitatea Făureni este o așezare de tip adunat, alcătuită dintr-un singur trup de intravilan, cu un plan ce prezintă o structură lineară. Datorită cadrului natural localitatea s-a format subordonat reliefului. Artera principală se dezvoltă de-a lungul văii pâraului.

Figură 31– Tipul de aşezare: adunat-linear – Faureni

4.2. Silueta

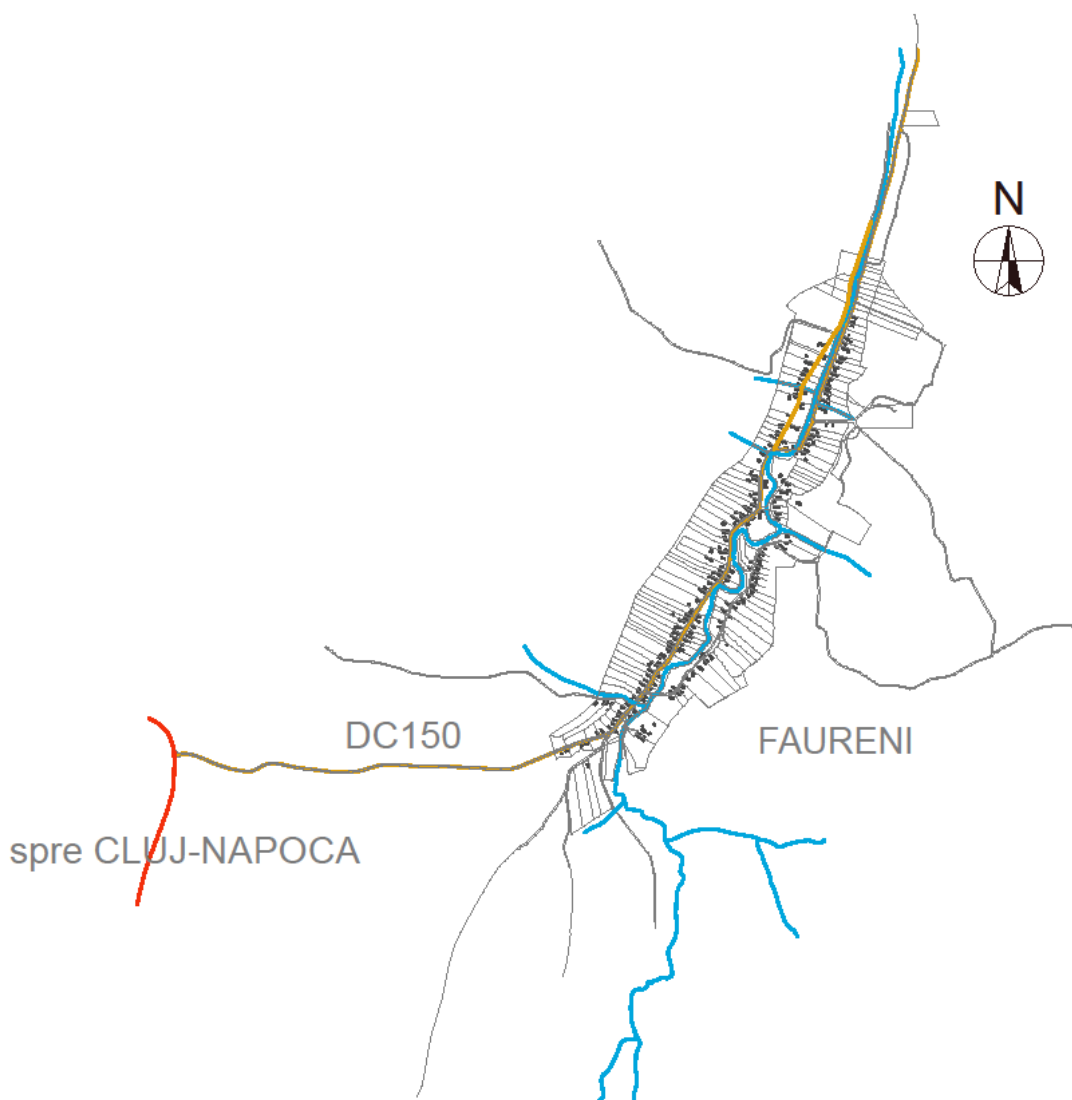
Satul se află în valea unui pârâu mai mic. Dâmburile adiacente sunt ritmate de curmături care debușează în valea pârâului unde s-a dezvoltat localitatea. Silueta localității se datorează peisajului pitoresc în care spațiile de interes major (biserica) sunt încadrate sub formă excentrică, accentuând formele de relief.

4.3. Tipuri de străzi

O arteră principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului. Străzile secundare urmează posibilitățile cadrului natural și conform accesibilității. Strada principală care traversează localitatea urmărește traseul pârâului și cele secundare sunt legate de el sub formă de bucle și fundături diluând în peisaj.

4.4. Tipuri de lotizare

Lotizarea este relativ ordonată și urmărește trama stradală și posibilitățile geografice ale terenului. Loturile pe cât posibil sunt rectangulare cu latura scurtă la stradă și o adâncime variabilă. Lățimea medie a unui lot dreptunghiular este în jur de 30–40 m. Loturile neregulate se datorează specificului reliefului și cursului de apă.

Figură 32– Tipuri de lotizare– Făureni

4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor topografice militare de epocă se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice.

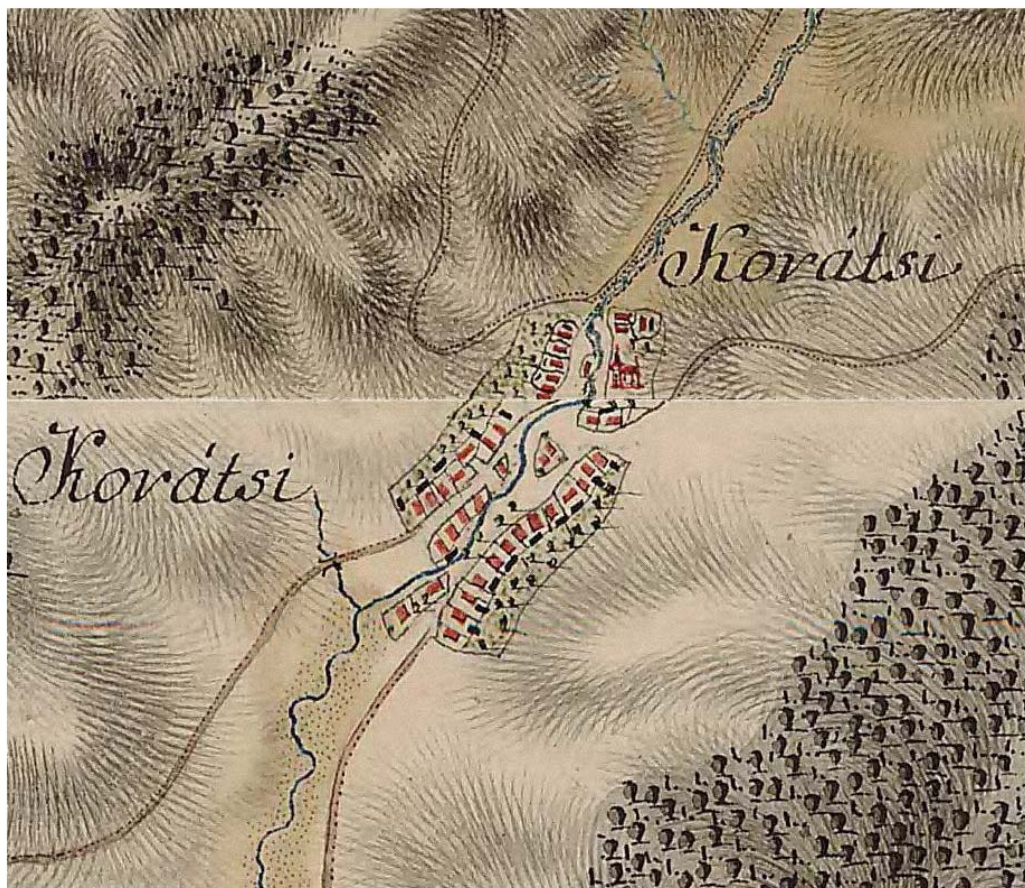
Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală al localității era deja formată în epoca realizării primei ridicări topografice analizate. Țesutul nu s-a schimbat în timp, doar a fost completat și densificat cu unele legături (străzi) noi. În perioada între prima și a doua cartare localitatea si-a păstrat structura tramei stradale, existând doar o dezvoltare a țesutului și parcelarului în condiții similare. După a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu s-au produs modificări majore în cea ce privește tipologia sau calitatea țesutului urban sau al tramei stradale. Până

la a doua cartare topografică (1756 –1763) s-a dezvoltat o stradă de-a lungul cursului de apă în partea adiacentă, respectiv parcelarul s-a extins de-a lungul căilor de comunicare existente.

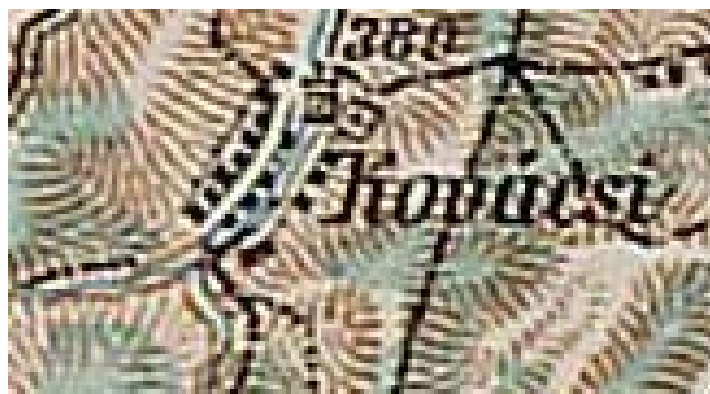
În final putem constata că centrul istoric al localității se cristalizează de a fi păstrat în zona dublei bucle a străzii principale, porțiunea de stradă de legătură între cele două străzi paralele cu pârâul. Valoare locală o putem considera peisajul înconjurător al localității împreună cu silueta satului. În așa fel această valoare arhitecturală, ambientală și urbanistică o putem defini. Pentru conservarea ambianței o putem defini ca și o necesitate de protecție a valorii de vecinătate în zonă. Ambianța generală mai ales conferită de peisaj o putem defini ca și valoare urbanistică. Partea antropică a acestei imagini o putem defini prin folosința tipului de materiale specifice, pe care ar trebui folosite și în viitor.

Figură 33– Imagine Satelit 2012 – Făureni

Figură 34 – Ridicarea topografică Iozefină (1756 -1763) – Făureni

Figură 35- Ridicare topografică militară (1869 - 1873)

5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

5.1. Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate

324.Făureni –“Chișpod”

Pe o terasă a Pârâului Băbuțiuau fost identificate numeroase fragmente ceramice aparținând epocii bronzului, culturii Wietenberg sau chiar Noua. Ceramica are pastă grosieră de culoare brună.

Periegheze anterioare: I. Suci

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: magazin universal, școala-grădinița, biserica ortodoxă și cimitirul, biserica a fost construită în jurul anului 1885.

Figura 36– Biserica ortodoxă din Făureni

Figura 37– Școala și grădinița din Făureni

5.3. Tipologii de case

. Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting două tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltat pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură încăpere; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite „casa mică” și „casa mare”, din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar= tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului- fără coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; târnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni. Se regăsesc în număr redus și de obicei nu mai sunt locuite.

Casa dreptunghiulară sau în forma L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

De regulă clădirea- șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiete între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din piatră și mai ales din cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii '50 și interioarele multor case. Au apărut băi, cămări sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

5.5 Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexa 2.

Figură 38 – Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 71

Figură 39– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 69

Figură 40– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 68

Figură 41– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 60

Figură 42– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 55

5.6 Perspective valoroase

Perspectivă valoroasă asupra bisericii ortodoxe se va vedea conform indicației de pe anexa 2.

Figură 43– Perspective valoroase din Făureni

5.7 Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context

Figură 44– Casă cu valoare locală având intervenții inadecvate (geam termopan cu pvc)

Materialele construcției sunt disonante cu atmosfera și imaginea istorică a localității. Arhitectura străină de spiritul locului conferă confuzie în perceperea cadrului arhitectural. Propunem ca astfel de intervenții să nu mai fie posibil de realizat în zona protejată.

Casa este afectată din punct de vedere estetic prin înlocuirea tâmplăriei vechi cu o tâmplărie din PVC, deși această modificare nu avantajează stilul în care a fost construită.

Sugerăm ca regulamentul local de urbanism să nu admită construcții în masă asemănătoare. În așa fel în timp clădirea va dispărea și atmosfera va fi îmbunătățită.

Figură 46 – Structura pe etnii în procente în satul Băbuțiu între anii 1850–2002

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	308	81,5	10,7	-	7,8	-	7,8	.	.	.
1869a	308	71,4	12,3	-	16,2	.	.	-	-	-
1880a	281	74,7	8,9	-	16,4	.	.	-	-	-
1890a	321	76,6	9,0	-	14,3	.	.	-	-	-
1900a	347	76,7	23,3	-	-	.	.	-	-	-
1910a	361	84,8	3,9	0,3	11,1	.	11,1	-	-	-
1920n	365	100,0	-	-	-	-
1930a	403	99,3	0,7	-	-	-	-	-	-	-
1930n	403	88,6	0,7	-	10,7	-	10,7	-	-	-
1941a	434	86,2	1,2	-	12,7	0,7	12,0	-	-	-
1941n	434	86,2	1,2	-	12,7	0,7	12,0	-	-	-
1966a	315	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
1966n	315	88,9	-	-	11,1	-	11,1	-	-	-
1977n	327	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
1992n	212	100,0	-	-	-	-	-	-	-	-
2002a	201	93,5	6,5	-	-	-	-	-	-	-
2002n	201	78,6	6,5	-	14,9	-	14,9	-	-	-

Figură 47 – Structura pe confesiuni în satul Băbuțiu între anii 1850–2002

An	Total	Ortodocsi	Greco-catolici	Romano-catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	308	-	275	-	33	-	-	-	-	.	.	.
1857	256	-	229	-	27	-	-	-	-	.	.	.
1869	308	-	251	-	50	-	-	7	-	.	.	.
1880	281	-	238	-	31	-	-	12	-	.	.	.
1890	321	-	248	-	51	-	-	22	-	.	.	.
1900	347	9	260	1	46	-	-	31	-	.	.	.
1910	361	-	342	3	4	-	-	12	-	.	.	.
1930	403	-	391	-	12	-	-	-	-	-	.	-
1941	434	-	393	1	22	-	-	3	15	15	.	.
1992	212	172	9	-	-	-	-	-	31	-	28	-
2002	201	164	-	[.]	9	-	-	-	[.]	-	24	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n – după naționalitate
1850 b – modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Concluzii

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente. Iată câteva dintre aprecierile privind numărul populației pentru satul Băbuțiu înscrise în documente:

Conform datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea română și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul secolului XX. Ușoara diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită războaielor și a scăderii natalității după 1941.

Din punct de vedere confesional putem să constatăm că în localitatea în 1850 era răspândit în primul rând ritul greco-catolic și cel reformat. Evreii au apărut în localitate în anul 1869 și au dispărut odată cu recensământul din 1941, odată cu deportarea acestora. Cu ocazia recensământului din 1900 apare ritul ortodox. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul majoritar de ortodocși după 1990 și scăderea numărului de credincioși greco-catolici. În anul 1900 apare și ritul romano-catolic, iar în 1992 ritul penticostal.

3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Satul este situat de-a lungul șoselei Cluj Napoca – Panticeu, prelungindu-se pe Pârâul Băbutiu, afluent al Văii Șoimenilor și este dominat de dealul Grecea 662 m.

3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

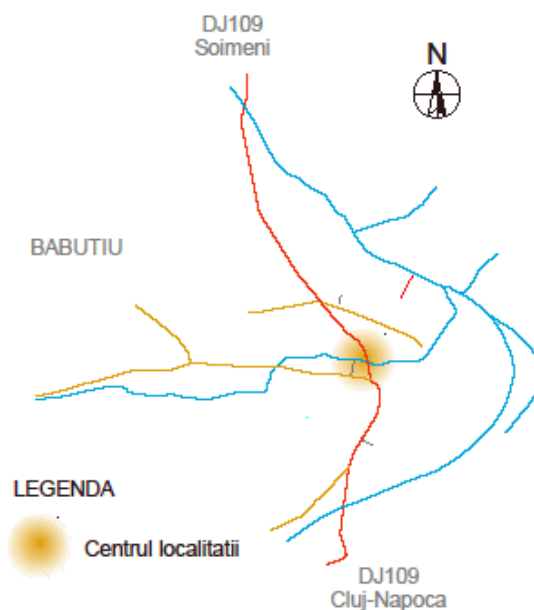
Datorită faptului că localitatea se află în valea unor pârâuri mici, casele sunt amplasate după posibilitățile reliefului. Astfel trama stradală și parcelarul este subordonat reliefului având o formă neregulată.

Aici se găsește o platformă din tuf vulcanic pe care a existat cândva o cetate preistorică. Descoperiri arheologice: Ciutaia, Fundul chertiurilor, Moara Todesti.

4. TIPUL DE AȘEZARE

4.1. Tipul de așezare

Localitatea Băbuțiu, este o așezare de tip adunat, alcătuită dintr-un singur trup de intravilan, cu un plan ce prezintă o structură lineară, având tendința de a se dezvolta de-a lungul drumurilor de acces. Străzile secundare urmează posibilitățile cadrului natural și conform accesibilității. Casele sunt răspândite și nu urmăresc o regulă stabilită. Datorită cadrului natural localitatea s-a format subordonat reliefului.

Figură 48– Tipul de aşezare: adunat–linear – Băbuțiu

4.2. Silueta

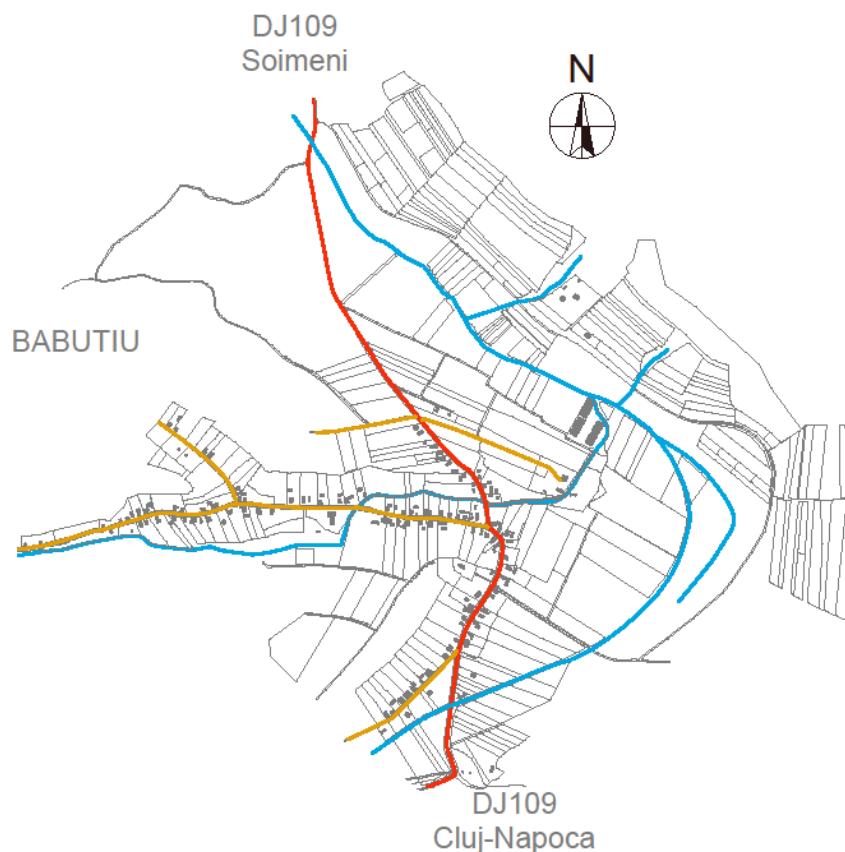
Satul se află într-o vale mai lată. Silueta este determinată din forma blândă și liniștitoare a cadrului natural respectiv gospodării și terenuri lucrativă care se rarefiază și se diluează în peisaj.

4.3. Tipuri de străzi

Străzile au evoluat datorită cadrului natural. Trama stradală urmărește liniile determinante ale peisajului și legăturile necesare istorice. Intersecția drumurilor (fig.51) marchează centrul localității în jurul căreia s-a format localitatea. În mod istoric, datorită caracteristicii de intersecție, localitatea are tendința de dezvoltare și creștere de-a lungul străzilor de legătură către teritoriu. În acest fel trama stradală urmărește direcțiile naturale de comunicare și drumurile istorice. S-au dezvoltat străzi de legătură, care articulează drumurile localității cu drumul principal din teritoriu. Străzile secundare de legătură și de articulare determină o tramă stradală neregulată dar cu caracter adunat.

4.4. Tipuri de lotizare

Lotizarea este relativ ordonată și urmărește trama stradală și posibilitățile geografice ale terenului. Loturile pe cât posibil sunt rectangulare cu latura scurtă la stradă și o adâncime variabilă. Lățimea medie a unui lot dreptunghiular este în jur de 30–40 m. Loturile neregulate se datorează specificului reliefului și cursului de apă.

Figură 49– Tipuri de lotizare– Băbuțiu

4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor topografice militare de epocă și a imaginii din satelit în zilele noastre, se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice.

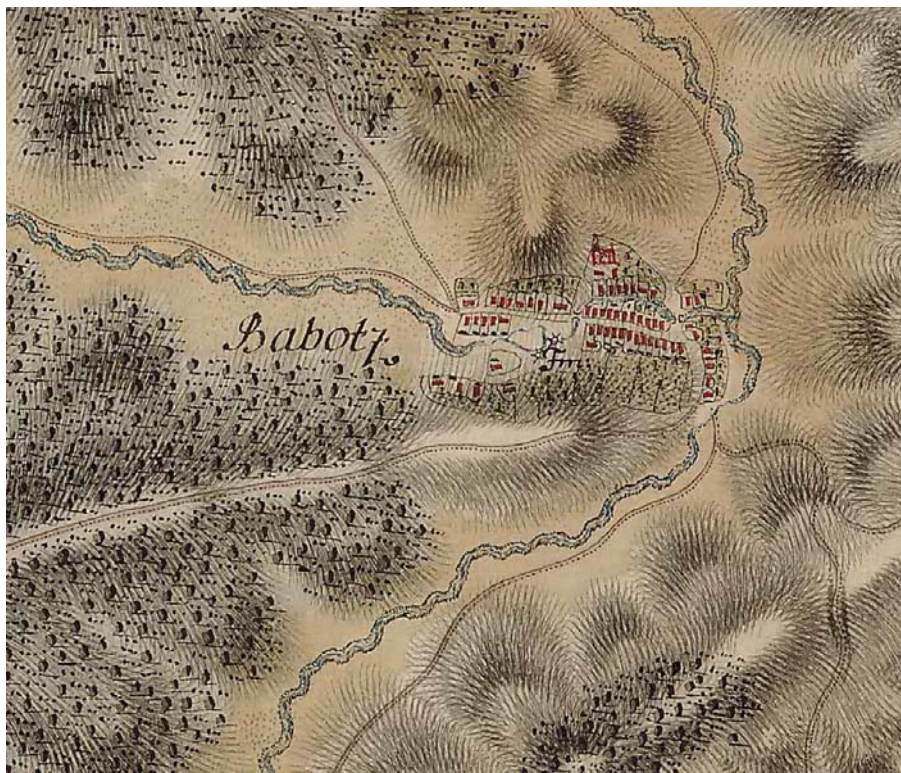
Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală al localității era deja formată în epoca realizării primei ridicări topografice analizate. Țesutul nu s-a schimbat în timp, doar a fost completat și densificat cu unele legături (străzi) noi, respectiv unele străzi au dispărut sau au fost relocate, transformate. În perioada între prima și a doua cartare localitatea a păstrat structura tramei stradale, existând doar o dezvoltare a țesutului și parcelarului în condiții similare. După a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu s-au produs modificări majore în ceea ce privește tipologia sau calitatea țesutului urban sau a tramei stradale. De la a doua cartare topografică (1756 –1763) parcelarul s-a extins de-a lungul căilor de comunicare existente.

În final putem constata că centrul istoric al localității se cristalizează de a fi păstrat în zona bisericii construită în inima localității. Valoarea locală poate fi considerată peisajul înconjurător al localității împreună cu silueta satului. O valoare locală reprezintă modul de dezvoltare a localității, în direcții naturale, de-a lungul drumurilor de acces în teritoriu.

Parcelarul relativ riguros merită protejat pentru o imagine și un ritm la scara localității în context peisajer.

Figură 50- Imagine Satelit 2010 – sat Băbuțiu

Figură 51- Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – sat Băbuțiu

Figură 52– A treia ridicare topografică militară (1869 – 1873)

5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

5.1. Monumente istorice de arhitectură și situri arheologice clasificate

322. **Băbuțiu** – Fundu’ Tertiului (Fundu’ Chertiurilor)

Pe o suprafață destul de întinsă de la ieșirea din sat înspre Șoimeniurmărind drumul pietruit care duce înspre câteva depozite (la est de sat) au fost descoperite fragmente ceramice databile în perioada neolitică și medievală. Nu au fost făcute cercetări arheologice sistematice.

Periegheze anterioare: S. Chita, I. Suci

323. **Băbuțiu** – “Fundu’ Tertiului” (“Fundu’ Chertiurilor”)

În aceeași zonă ca și punctul anterior, dar la sud de acesta, la intrarea în sat dinspre Deușu-Vechea, pe partea dreaptă și pe malul stâng al Pârâului Băbuțiu, au fost descoperite numeroase fragmente ceramice aparținând mai multor epoci istorice. Majoritatea fragmentelor aparțin neoliticului târziu, probabil grupurilor Iclod¹⁵, Tizapolgar, perioadei eneolitice¹⁶ și epocii Latène. Ultimele au fost descoperite în curtea primei case odată cu săparea fântânii, piesele fiind de asemenea depozitate muzeului școlii din Vultureni.

Periegheze anterioare: S. Chita, I. Suci

325. **Băbuțiu** – “La Ciutaia”

Pe terasă a Pârâului Băbuțiu, acolo unde drumul de hotar de la sud-vest sat se ramifică în două, au fost identificate numeroase fragmente ceramice aparținând epocii bronzului, probabil culturii Wietenberg.

326. **Băbuțiu** – “La Ciutaia”

În aceeași zonă ca și punctul 325, la 510 de metri înspre nord-est de acesta, au fost descoperite numeroase fragmente ceramice aparținând probabil unor culturi neolitice.

327. **Băbuțiu** – “Gura Remetii”

În aceeași vale a Pârâului Băbuțiu, la 200 m vest de punctul 326, au fost descoperite în periegheze, în special în malul pârâului, fragmente de urne

de

¹⁵Donate Muzeului Școlii din Vultureni de D. Crinu (Dictasu).

¹⁶Donate Muzeului Școlii din Vultureni de D. Sandu (Tichita).

funerare aparținând epocii bronzului. Este posibilă deci existența unei necropole de incinerare.

328. Băbuțiu – “Apreșu” (“La Americanu”)

În amonte, la 1300 de m vest de punctul anterior, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând epocii bronzului. Nu știm cărei dintre așezări aparține necropola denumită convențional 327, fie așezării cu nr. 325, fie celei catalogate drept 327, fiind posibilă deplasarea pieselor în aval în cursul inundațiilor.

329. Băbuțiu – “Valea Puturoasă”

La 420 de m sud de punctul anterior au fost identificate fragmente ceramice romane, aparținând probabil unei *villae* rustice romane.

330. Băbuțiu – “Fundul Mitrului”

La 920 de m în amonte (sud) din punctul anterior, pe aceeași Vale Puturoasă care se varsă în Pârâul Băbuțului, au fost identificate în periegeze fragmente ceramice aparținând epocii Latene, toate informațiile provenind de la același prof. I. Suci.

331. Băbuțiu – “Dealul Grecea” (“Șanțul Grecilor”)

Pe cel mai înalt deal situat la limita dintre localitățile Băbuțiu, Vultureni și Așchileu Mare, la o altitudine de 622 m, se pot observa urmele unor fortificații cu dimensiuni de 120 x 100 m, respectiv 100 x 28 m. Dimensiunile se pot măsura pe coama încă păstrată a vechilor valuri de apărare. Pe alocuri este vizibil și șanțul de apărare având o adâncime de 1 m și o lățime de 2 m¹⁷. Au fost descoperite mai multe fragmente ceramice aparținând epocii bronzului și perioadei prefeudale.

Cercetări: R. Marton – 1942¹⁸

Periegeze: S. Chita, Stan Vasile 2008, Dinu Bereteu, Apai Emese, Nagy József in 25.4.2010.

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii, clădiri cu valoare locală

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: magazin universal, școala, biserica ortodoxă și cimitirul. Biserica a fost construită în jurul anului 1885.

¹⁷RA, p. 45.

¹⁸ M. Roska, Erdély régészeti repertórium. Thesaurus antiquitatum Transilvanicarum, Cluj-Napoca, 1942, 249, nr. 68.

Figură 53– Biserica ortodoxă din Băbuțiu

Figura 54– Școala din Băbuțiu

5.3. Tipologii de case

Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este

în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting două tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltat pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură încăpere; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite "casa mică" și "casa mare", din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar=tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului- fără coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; târnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni. Se regăsesc în număr redus și de obicei nu mai sunt locuite.

Casa dreptunghiulară sau în forma L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

De regulă clădirea- șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiete între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din piatră și mai ales din cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii '50 și interioarele multor case. Au apărut băi, camere sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

5.3 Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexa 3

Figură 55- Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.11

Figură 56– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.17

Figură 57– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.29

Figură 58– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.73

Figură 59– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.80

5.4. Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context

Figură 60– Casă cu arhitectură disonantă

Gabaritul și forma, respectiv materialele construcției sunt disonante cu atmosfera și imaginea istorică a localității. Arhitectura străină de spiritul locului conferă confuzie în perceperea cadrului arhitectural. Propunem ca astfel de intervenții (gabarit, material, regim de înălțime, etc.) să nu mai fie posibil de realizat în zona protejată. Scara arhitecturală trebuie să fie subordonată caracterului zonei, adică parter sau parter și mansardă. În alte zone din localitate până la parter și etaj și pod.

Sugerăm ca regulamentul local de urbanism să nu admită construcții în masă asemănătoare. În așa fel în timp clădirea va dispărea și atmosfera va fi îmbunătățită.

D. sat Șoimeni**1. LOCALIZARE****1.1. Încadrare administrativă:**

Comuna Vultureni face parte din județul Cluj.

Comuna este formată din sase localități:

Localitatea reședință de comună: A. sat Vultureni

Localitățile care aparțin comunei: B. sat Făureni

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

2. ISTORICUL**2.1. Prima atestare documentară:**

Satul Șoimeni este atestat documentar în 1332.

2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat

A se citi istoria satului din capitolul *Date generale de arheologie și istorie a comunei*.

2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric

Figură 61 – Structura pe etnii în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	625	575	25	-	25	21	4	.	.	.
1880a	673	604	26	3	18+22	.	.	-	-	-
1880b	673	624	27	3	19	.	.	-	-	-
1890a	735	652	72	-	11	.	.	-	-	-
1900a	765	683	82	-	-	.	.	-	-	-
1910a	872	771	97	4	-	.	.	-	-	-
1920n	831	782	38	-	11	11
1930a	914	869	35	-	10	10	-	-	-	-
1930n	914	866	32	-	16	10	6	-	-	-
1941a	1028	955	30	-	43	14	29	-	-	-
1941n	1028	955	30	-	43	14	29	-	-	-
1956	964
1966a	836	835	1	-	-	-	-	-	-	-
1966n	836	831	1	-	4	4	-	-	-	-
1977n	819	805	5	-	9	-	9	-	-	-
1992n	450	437	-	-	13	-	13	-	-	-
2002a	400	391	2	-	7	-	7	-	-	-
2002n	400	382	2	-	16	-	15	-	-	-

Figură 62 – Structura pe etnii în procente în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	625	92,0	4,0	-	4,0	3,4	0,6	.	.	.
1869a	719	91,8	6,8	-	1,4	.	.	-	-	-
1880a	673	92,7	4,0	0,4	2,8	.	.	-	-	-
1890a	735	88,7	9,8	-	1,5	.	.	-	-	-
1900a	765	89,3	10,7	-	-	.	.	-	-	-
1910a	872	88,4	11,1	0,5	-	.	.	-	-	-
1920n	831	94,1	4,6	-	1,3	1,3
1930a	914	95,1	3,8	-	1,1	1,1	-	-	-	-
1930n	914	94,7	3,5	-	1,8	1,1	0,7	-	-	-
1941a	1028	92,9	2,9	-	4,2	1,4	2,8	-	-	-
1941n	1028	92,9	2,9	-	4,2	1,4	2,8	-	-	-
1966a	836	99,9	0,1	-	-	-	-	-	-	-
1966n	836	99,4	0,1	-	0,5	0,5	-	-	-	-
1977n	819	98,3	0,6	-	1,1	-	1,1	-	-	-
1992n	450	97,1	-	-	2,9	-	2,9	-	-	-
2002a	400	97,8	0,5	-	1,8	-	1,8	-	-	-
2002n	400	95,5	0,5	-	4,0	-	3,8	-	-	-

Figură 63 – Structura pe confesiuni în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4)

An	Total	Ortodocsi	Greco- catolici	Romano- catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	625	-	579	7	18	-	-	21	-	.	.	.
1857	675	-	634	6	28	-	-	7	-	.	.	.
1869	719	-	669	8	18	-	-	24	-	.	.	.
1880	673	-	618	5	22	-	-	28	-	.	.	.
1890	735	-	658	7	32	-	3	35	-	.	.	.
1900	765	2	682	10	39	-	1	31	-	.	.	.
1910	872	1	765	7	50	1	-	48	-	.	.	.
1930	914	1	866	3	34	-	-	10	-	-	.	-
1941	1028	-	987	7	14	-	-	20	-	-	.	.
1992	450	420	-	-	-	-	-	-	30	-	27	-
2002	400	374	[.]	-	[.]	-	-	-	[.]	-	20	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n – după naționalitate
1850 b – modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Concluzii

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente. Iată câteva dintre aprecierile privind numărul populației pentru satul Șoimeni înscrise în documente:

Conform documentelor mai sus menționate și datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea română și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul secolului XX. În localitate erau și locuitori de alte etnii precum: maghiari, evrei și romi iar în 1880

apar și germanii. Ușoara diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită scăderii natalității după 1990.

Din punct de vedere confesional putem să constatăm că în 1850 localitatea era răspândită în primul rând de ritul greco-catolic, izraelit, reformat și romano-catolic dar și evanghelicii (din 1910) și penticostalii (din 1992). În 1890 apare ritul unitarian iar cu ocazia recensământului din 1900 apare ritul ortodox. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul mai mare de ortodocși după 1990 față de cultul greco-catolic.

3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Localitatea este situată în partea central – estică a teritoriului comunei. la 25 de km. de Cluj Napoca, pe soseaua Cluj Napoca – Panticeu, având în S Piatra Soimuluicu o altitudine de 563,8m.

Pe teritoriul comunei exista urme preistorice, fortificatii pe Piatra Soimului, Grecea, Dealul Soimeni (cetate).

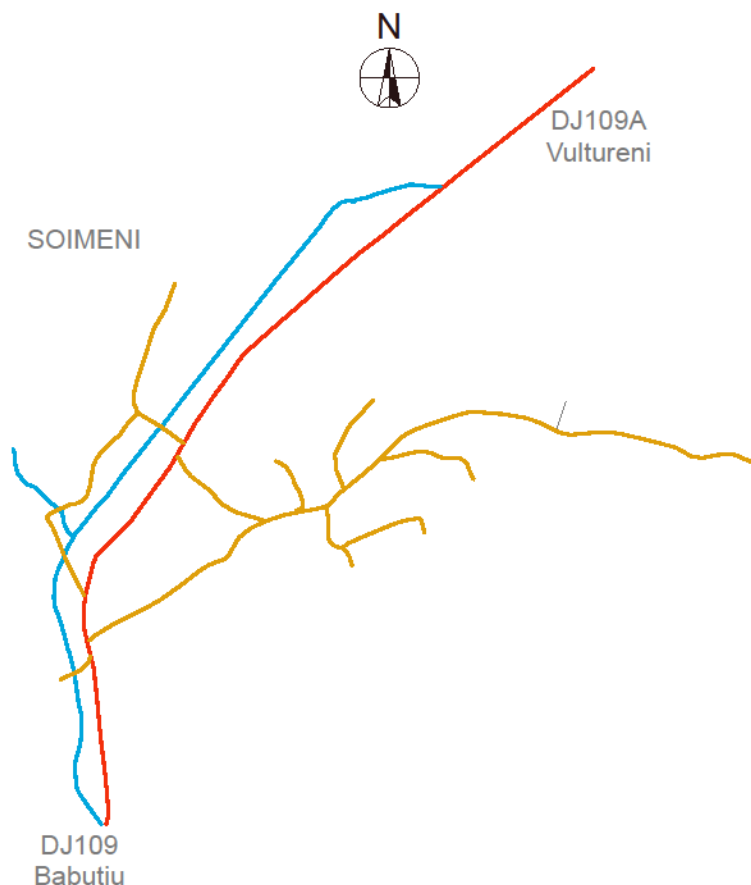
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

Datorită faptului că localitatea se află în valea unor pârâuri mici, casele sunt amplasate după posibilitățile reliefului. Astfel trama stradală și parcelarul este subordonat reliefului având o formă neregulată.

4. TIPUL DE AȘEZARE

4.1 Tipul de așezare

Satul este de mărime mijlocie, avand o structură adunată. Datorită cadrului natural localitatea s-a format subordonat reliefului. Artera principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului.

Figură 64– Tipul de așezare: adunat cu dezvoltare lineară – Șoimeni

4.2. Silueta

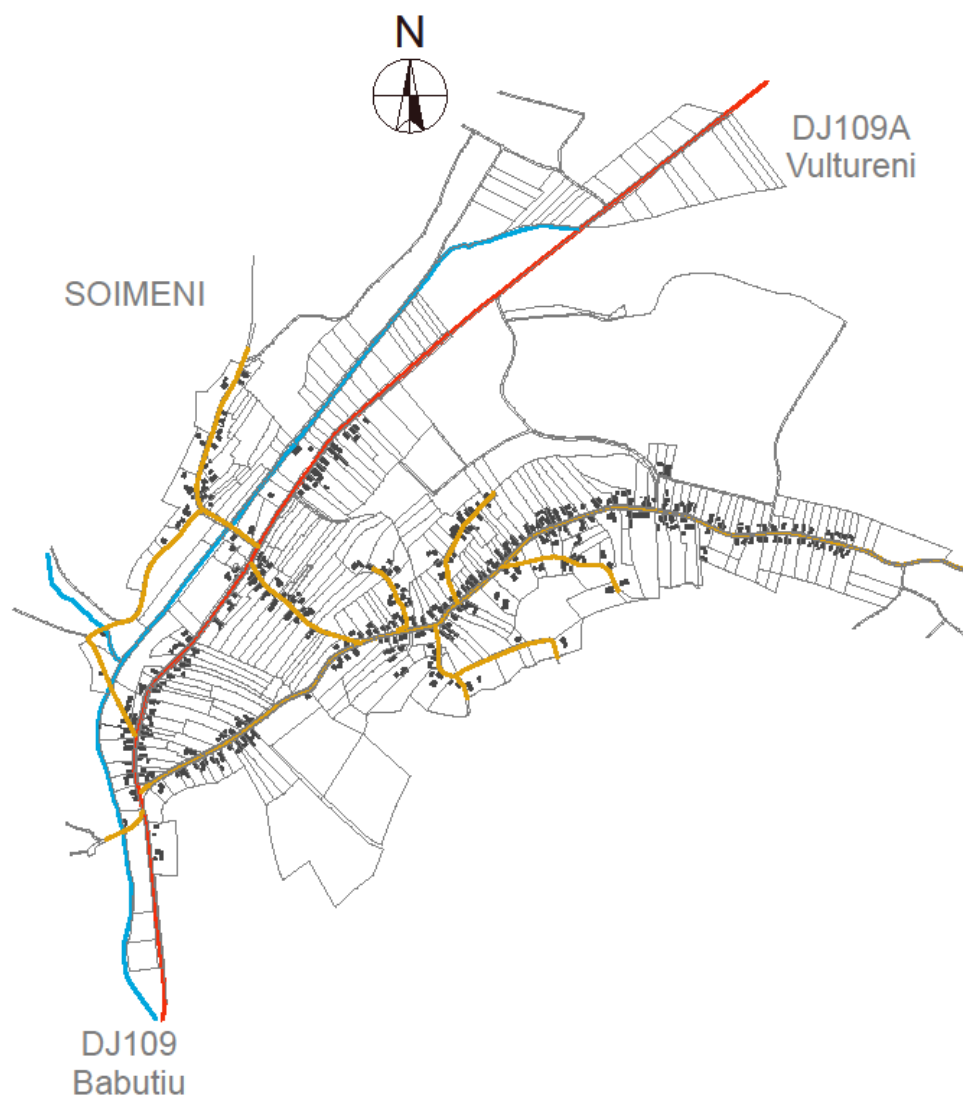
Ierarhizarea spațiilor de interes comunitar cu clădiri specifice (biserică), cea a locuirii formată din gospodării și terenurile în pantă, siluetă elansată în centru în mod excentric. Compoziția profită și de caracteristicile terenului natural, accentuând forma reliefului.

4.3. Tipuri de străzi

Satul s-a dezvoltat de-a lungul drumului principal din teritoriu, având un drum secundar paralel cu drumul principal. Astfel schema tramei stradale este simplă, având doar câteva legături între cele două străzi și unele fundături. Spațiul reprezentativ al comunei este conferit de caracterul unitar al frontului străzii principale, pe artera majoră de circulație.

4.4. Tipuri de lotizare

Parcelele sunt relativ înguste cu latura scurtă la stradă, dezvoltându-se spre câmp unde este cazul. Lățimea medie a unui lot este în jur de 12–20 m și are o adâncime variabilă. Lotizarea este relativ regulată și conferă o imagine și un ritm localității. Excepțiile de la lotizare se datorează morfologiei terenului, respectiv unor funcțiuni aparte. Frontul stradal este unul ritmat, unele case fiind poziționate la limita public–privat iar altele având o retragere față de limita proprietății.

Figură 65- Tipuri de lotizare – Soimeni

4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor topografice militare de epocă, se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice. Din cauza reprezentărilor istorice pe planșe desenate, unele localități sunt reprezentate pe mai multe secțiuni. În acest fel pentru reprezentarea completă al unei localități era necesară suprapunerea secțiunilor, care istoric nu puteau să fie corelate perfect și astfel marja de eroare a tramei stradale sau fragmentării reprezentării devine explicabilă.

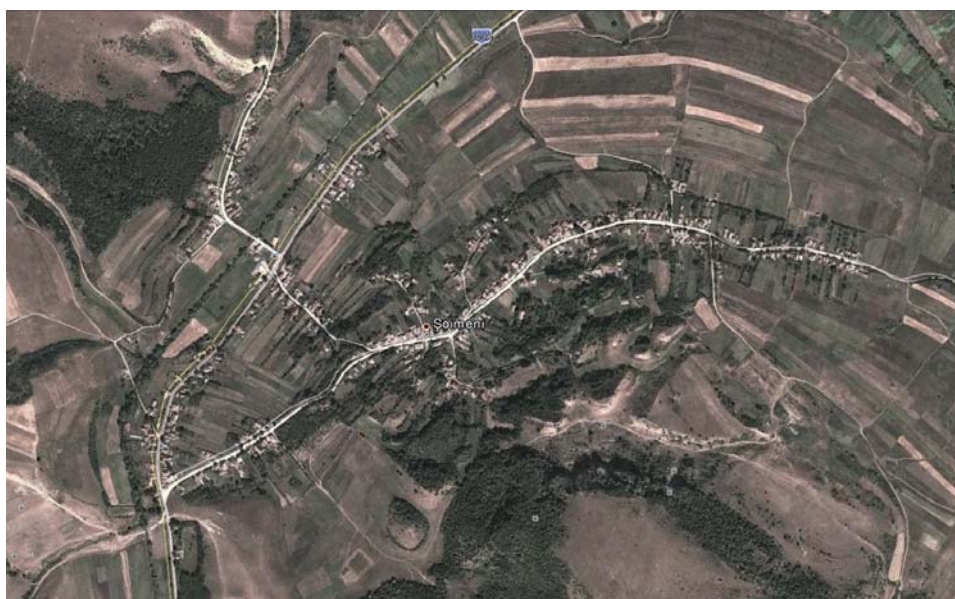
Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală al localității în esență era deja formată în epoca realizării primei ridicări topografice analizate.

După a doua jumătate a secolului al XVIII-lea s-au produs modificări majore în ceea ce privește tipologia tramei stradale. În perioada dintre ridicarea topografică iosefină și militară satul s-a extins la nord de pârâul văii Băbuțiu, către comuna Vultureni. Din punct de vedere al dezvoltării localității se confirmă procesul de ocupare a terenului în mod radial.

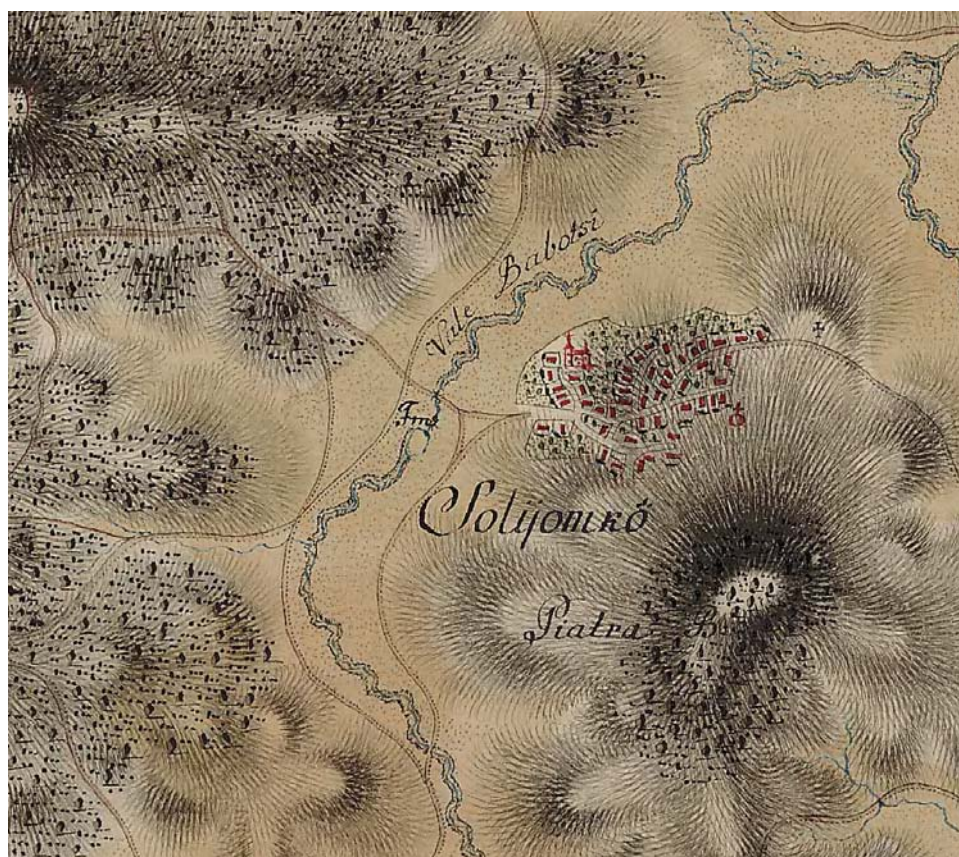
Parcelarul riguros format prin dispunere în mod regulat de-a lungul străzilor a parcelelor înguste conferea o atmosferă ordonată și unitară localității.

În final putem constata că centrul istoric al localității se cristalizează de-a fi păstrat în zona bisericii ortodoxe, construită în partea estică a localității.

O valoare locală reprezintă modul de dezvoltare a localității, de-a lungul celor două drumuri paralele în mod liniar. Parcelarul riguros merită protejat pentru o imagine și un ritm la scara localității în context peisajer.

Figură 66- Imagine Satelit 2010 - Șoimeni

Figură 67- Ridicarea topografică Iosefină (1756 -1763) – Șoimeni

Figură 68- Ridicare topografică militară (1869 – 1873)

5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

5.1. Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate

314.Șoimeni – “Fânațele Rânsei” (“Boriște”)¹⁹

La circa 4 km nord de intersecția drumurilor Vultureni-Așchileu (109) cu Șoimeni-Panticeu (109A) și la 2 km est de drumul principal 109A, au fost descoperite în 1959 cu ocazia montării unui stâlp

¹⁹ S. Chita, *op.cit.*, 18-19.

de înaltă tensiune 3 fragmente ceramice aparținând neoliticului târziu și eneoliticului, grupului cultural Iclod-Petrești cu influențe Tiszapolgár. Fragmentele aparțin unei străchini și unui vas de provizii de mai mari dimensiuni. Ceramica este de categorie grosieră și semifină, de culoare brun-roșcată, cu pastă amestecată cu nisip, fiind arse oxidant.

Terasa înaltă pe care se afla așezarea este înconjurată la nord și la est de sat de între culmile împădurite ale dealurilor Vulturul Dârjei și Vulturul Chidei, în apropiere de fosta vatră a satului Vultureni, Boriște. Reprezintă cea mai nord-vestică așezare din aceste epoci.

315-318.Șoimeni – “Gura Fanchichii” (“Moara Todeștilor”, “Pârâul Fanchichii”)²⁰

Pe terasa din stânga Văii Șoimenilor au fost descoperite numeroase fragmente ceramice aparținând unor așezări neolitice (grupul Iclod, Coțofeni), eneolitice (Tiszapolgár), epocii bronzului (cultura Wietenberg), hallstatt-iene și de epocă romană.

În anul 1990 au fost realizate cercetări arheologice de către un colectiv de la Muzeul de Istorie a Transilvaniei împreună cu elevi din zonă coordonați de prof. S. Chita. A fost cercetată amănunțit o vatră de foc dintr-o locuință.

Materialul arheologic se întinde pe o suprafață de aproape 2 ha.

319-321.Șoimeni – “Dealul Cremenii” (“Groapa Vântului”, “Gaura Vântului”)²¹

În anii 1980 au fost descoperite mai multe fragmente ceramice, piese de obsidian, silex și o jumătate de topor perforat, refolosit ca zdrobitor, datate în perioada neo-eneolitică. Piese similare au fost descoperite în hotarul satului din zona “Ciurgăul Carpenului”.

332. Șoimeni – “Piatra Șoimilor” (“Căuăcie”)

Pe platoul de pe cel mai înalt deal, la est de satul Șoimeni, la o altitudine de 553 m, au fost descoperite fragmente ceramice aparținând de asemenea epocii bronzului. Au fost observate mai multe urme de chirpici, fiind observat în profil un strat gros de arsură gros de 1 m, presupunându-se existența unei fortificații²².

333.Șoimeni – “Râțul Braniștei”

Monumentul funerar a fost descoperit în timpul arăturilor din toamna anului 2012 pe prima terasă situată la nord de satul Șoimeni (com. Vultureni, jud. Cluj), în apropiere de vărsarea Văii Șoimenilor în Valea Borșei. Se află așadar la intersecția a două culoare naturale importante din punct de vedere economic și strategic încă din preistorie.

Este vorba despre un perete lateral dreapta de aedicula funerară, fragmentar (se păstrează jumătatea superioară a peretelui); calcar de culoare gălbuie. Dimensiuni: 105 x 0,90 x 0,17 m. Peretele este decorat pe ambele părți cu scene figurate, iar pe cant este decorat cu vrejuri de viță de vie.

Partea exterioară a peretelui este decorată cu o scenă mitologică, anume una din cele doisprezece munci ale eroului grec Herakles, lupta cu leul din Nemeea.

²⁰ S. Chita, *op. cit.*, 17-18.

²¹ S. Chita, *op. cit.*, 17.

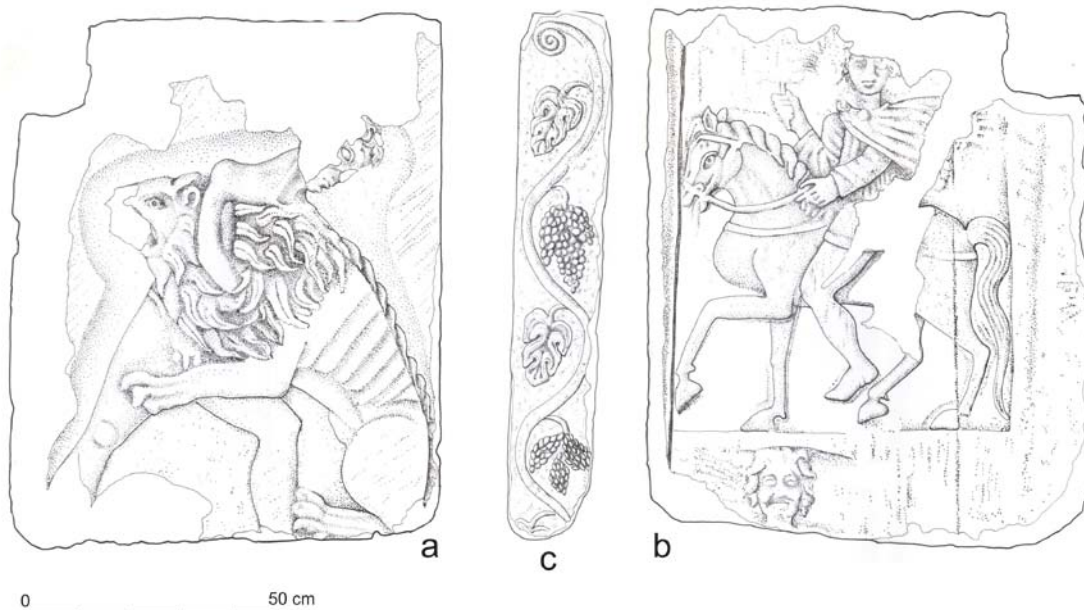
²² S. Chita, *op. cit.*, 20.

Fața interioară a monumentului are un decor în două registre, în marginea dreaptă a scenei fiind bordura lată pe care se așeza peretele central al ediculei. Din registrul inferior se mai păstrează doar extremitatea superioară a scenei reprezentate. Se mai observă, în jumătatea stângă a scenei, doar capul unui personaj masculin, văzut frontal, și în partea dreaptă o mână care ține o lance. În acest caz personajul ar putea fi identificat cu un valet de arme (*calo*) al personajului călare reprezentat în registrul superior.

În registrul superior (câmpul sculptural de 0,80 x 0,66 m) este reprezentat un personaj călare (*heros equitans*), cu calul la pas, spre stânga. Personajul are corpul din profil, spre stânga, privește în față și în mâna dreaptă ridicată și îndoită din cot ține un obiect neidentificat sau face gestul de *benedictio latina*, în timp ce cu stânga ține frâul calului.

Pe cant, monumentul are un decor vegetal, format dintr-un vrej de viță de vie (care ieșea probabil dintr-un kantharos, reprezentat în jumătatea inferioară pierdută). Se mai observă doi ciorchini de struguri, două frunze și un cârcel în partea superioară. Frunzele sunr atent reprezentate, cu lobi și nervuri, în stilul frunzelor de viță de vie de pe cei doi pilaștrii napoceniși.

Pl. I

Moara " Szabo " CJ-II-m-B-07777. Construcția este datată 1750 dar și-a pierdut întretimp atât funcțiunea cât și imaginea originală. Se propune căutarea unor imagini de arhivă și restaurarea monumentului conform acestora. Se propune revenirea la funcțiunea inițială sau la alegerea unei funcțiuni care să permită vizitarea clădirii pentru turiști.

În lipsa unor documente, pe baza cărora se poate face o restaurare se propune realizarea declasării monumentului (cu toate etapele pe care aceasta le implică). Pe lângă modificările arhitecturale aduse de-a lungul timpului, menționăm că unele intervenții sunt făcute recent (ex. montarea de geamuri termopan cu ramă pvc) și sunt neconforme cu statutul de monument al clădirii.

Figura 69 – Moara din Șoimeni

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii, clădiri cu valoare arhitecturală locală

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: magazinul universal, școala, biserica ortodoxă și cimitirul, moara. Biserica a fost construită în jurul anului 1874.

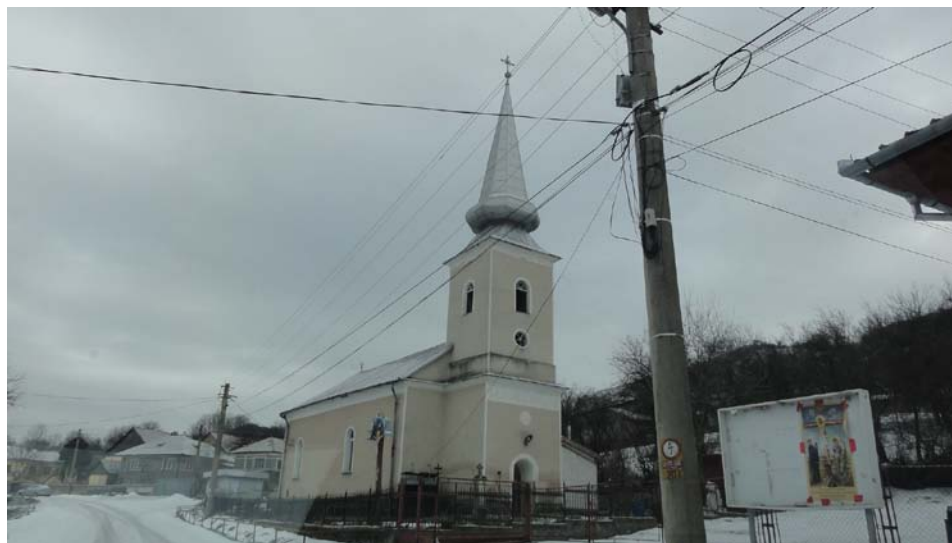

Figura 70– Biserica din Șoimeni

Figura 71– Biserica din Șoimeni

5.3. Tipologii de case

Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting patru tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltat pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură celulă; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite “casa mică” și “casa mare”, din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar= tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului- fără

coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; târnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni.

Casa dreptunghiulară sau în formă L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

Casa cu latura lungă orientată paralel cu strada, construită după 1950, prezintă valoare istorică. Fațadele sunt decorate cu motive țărănești sau chiar de inspirație clasicistă. Este acoperită cu șarpantă în două sau patru ape.

Casa cu fronton triunghiular la stradă, construită după 1950, prezintă valoare istorică. Pe fațada principală sunt în general două sau chiar trei ferestre. Accesul se face dinspre curte pe latura lungă. Fațadele sunt decorate cu motive țărănești sau chiar de inspirație clasicistă. Este acoperită cu șarpantă în două ape.

De regulă clădirea-șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiele între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din piatră și mai ales din cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii '50 și interioarele multor case. Au apărut băi, camere sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

4.2 Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexa 4.

Figură 72- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.58

Figură 73- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.147

Figură 74- Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.162

Figură 75- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.170

Figură 76- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.183

Figură 77- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.186

Figură 78- Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.222

Figură 79– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.224

5.3. Vechimea generală a fondului construit

Fondul construit în afară de biserica reformată și unele clădiri monumente istorice de arhitectură au fost alterate sau reconstruite sau nou construite și în așa fel în general provin din a doua parte a secolului al XX-lea. Excepție ar fi zona cuprinsă între vechea poștă și biserica reformată, zonă în care fondul construit păstrează cel mai coerent specificul local.

Fondul construit în mare parte determină imaginea rurală. Dezvoltările până în prezent au fost la scara localității, exceptând mici scăpări. Dezvoltările viitoare trebuie să vizeze imaginea rurală coerentă, fațadele principale definitorii și astfel masa construită adaptată la scara localității.

E. sat Chidea

1. LOCALIZARE

1.1. Încadrare administrativă:

Comuna Vultureni face parte din județul Cluj.

Comuna este formată din șase localități:

Localitatea reședință de comună: A. sat Vultureni

Localitățile care aparțin comunei: B. sat Făureni

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

2. ISTORICUL

2.1. Prima atestare documentară:

Satul Chidea este atestat documentar în 1332.

2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat

A se citi istoria satului din capitolul *Date generale de arheologie și istorie a comunei.*

2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric

Figură 80 – Structura pe etnii în satul Chidea între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	718	165	543	-	10	-	10	.	.	.
1880a	715	176	513	-	3+23	.	.	-	-	-
1880b	715	181	531	-	3	.	.	-	-	-
1890a	767	212	553	-	2	.	.	-	-	-
1900a	759	188	555	8	8	.	.	-	-	-
1910a	796	186	607	1	2	.	.	-	-	-
1920n	647	126	514	-	7	7
1930a	762	159	598	-	5	5	-	-	-	-
1930n	762	163	594	-	5	5	-	-	-	-
1941a	739	143	596	-	-	-	-	-	-	-
1941n	739	143	596	-	-	-	-	-	-	-
1956	721
1966a	558	71	487	-	-	-	-	-	-	-
1966n	558	71	487	-	-	-	-	-	-	-
1977n	388	35	353	-	-	-	-	-	-	-
1992n	225	23	202	-	-	-	-	-	-	-
2002a	163	23	140	-	-	-	-	-	-	-
2002n	163	23	140	-	-	-	-	-	-	-

Figură 81 – Structura pe etnii în procente în satul Chidea între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	718	23,0	75,6	-	1,4	-	1,4	.	.	.
1869a	727	24,1	75,9	-	-	.	.	-	-	-
1880a	715	25,3	74,3	-	0,4	.	.	-	-	-
1890a	767	27,6	72,1	-	0,3	.	.	-	-	-
1900a	759	24,8	73,1	1,1	1,1	.	.	-	-	-
1910a	796	23,4	76,3	0,1	0,3	.	.	-	-	-
1920n	647	19,5	79,4	-	1,1	1,1
1930a	762	20,9	78,5	-	0,7	0,7	-	-	-	-
1930n	762	21,4	78,0	-	0,7	0,7	-	-	-	-
1941a	739	19,4	80,6	-	-	-	-	-	-	-
1941n	739	19,4	80,6	-	-	-	-	-	-	-
1966a	558	12,7	87,3	-	-	-	-	-	-	-
1966n	558	12,7	87,3	-	-	-	-	-	-	-
1977n	388	9,0	91,0	-	-	-	-	-	-	-
1992n	225	10,2	89,8	-	-	-	-	-	-	-
2002a	163	14,1	85,9	-	-	-	-	-	-	-
2002n	163	14,1	85,9	-	-	-	-	-	-	-

Figură 82 – Structura pe confesiuni în satul Chidea între anii 1850–2002(4)

An	Total	Ortodocsi	Greco- catolici	Romano- catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	718	-	171	154	353	-	40	-	-	.	.	.
1857	666	-	152	132	339	3	34	6	-	.	.	.
1869	727	-	175	156	339	-	34	23	-	.	.	.
1880	715	-	181	145	349	-	31	9	-	.	.	.
1890	767	-	212	150	360	-	30	15	-	.	.	.
1900	759	-	194	162	352	1	28	22	-	.	.	.
1910	796	-	188	164	403	-	27	14	-	.	.	.
1930	762	-	158	150	409	-	31	5	9	9	.	-
1941	739	-	148	139	394	-	46	2	10	10	.	.
1992	225	23	-	32	148	-	6	-	16	-	-	-
2002	163	9	11	9	111	-	8	-	15	-	5	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n – după naționalitate
1850 b – modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Concluzii

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente.

Conform documentelor mai sus menționate și datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea maghiară și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul secolului XX. În localitate erau și locuitori de alte etnii precum : români și romi iar în 1900 apar

germanii și iar în 1920 evreii. Ușoara diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită scăderii natalității după 1990.

Din punct de vedere confesional putem să constatăm că în 1850 localitatea era răspândită în primul rând de ritul reformat, greco-catolic, romano-catolic și unitarian. În 1857 apare ritul evanghelic și cel israelit iar cu ocazia recensământului din 1992 apare ritul ortodox. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul mai mare de ortodocși după 1990 față de cultul greco-catolic. Apar și bapțiștii în anul 1930 iar în 2002 pentecostalii.

3. DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Satul Chidea se află aproape de izvoarele Pârâului. În Chidea se pătrunde dinspre Ciumăfaia pe un drum pietruit în dreptul kilometrului 17 al șoselei Răscruți-Hida, care urmează malul acestui pârâu. Distanța de la șosea până în sat este de 2,5 km.

Satul este înconjurat de culmile Dealului Chidea (539 m), de vârfurile Gapos-Dâmb (551 m) – spre S și Benetea (575 m) – spre E și NE. Are o desfășurare atât pe firul pârâului cât și pe coasta nordică a dealului, având două ulițe principale care se desfac din șoseaua ce intră în sat dinspre Ciumăfaia și se reunesc la capătul nord-estic al satului. Culmile din jur sunt bogat împădurite, dând satului un aspect de stațiune balneo-climaterică.

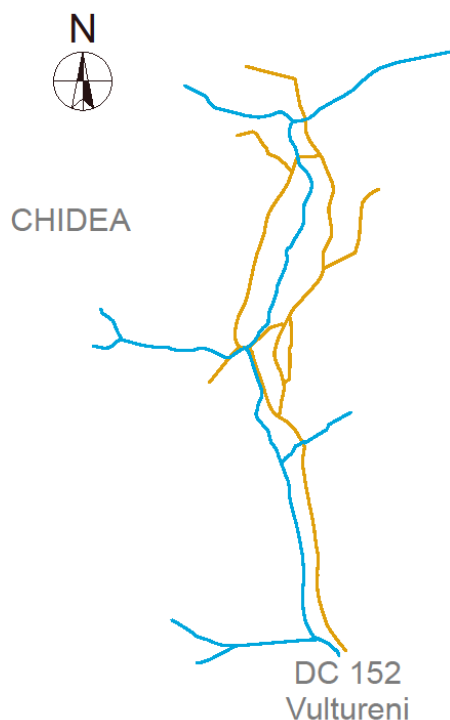
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

Localitatea este relativ izolată și mai greu accesibilă, aflându-se în valea unor pâraie mici.

4. TIPUL DE AȘEZARE

4.1. Tipul de așezare

Localitatea este foarte mică ca și dimensiune geografică, având o structură adunată. Datorită cadrului natural localitatea s-a format subordonat reliefului. Artera principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului.

Figură 83– Tipul de aşezare: adunat cu dezvoltare lineară Chidea

4.2. Silueta

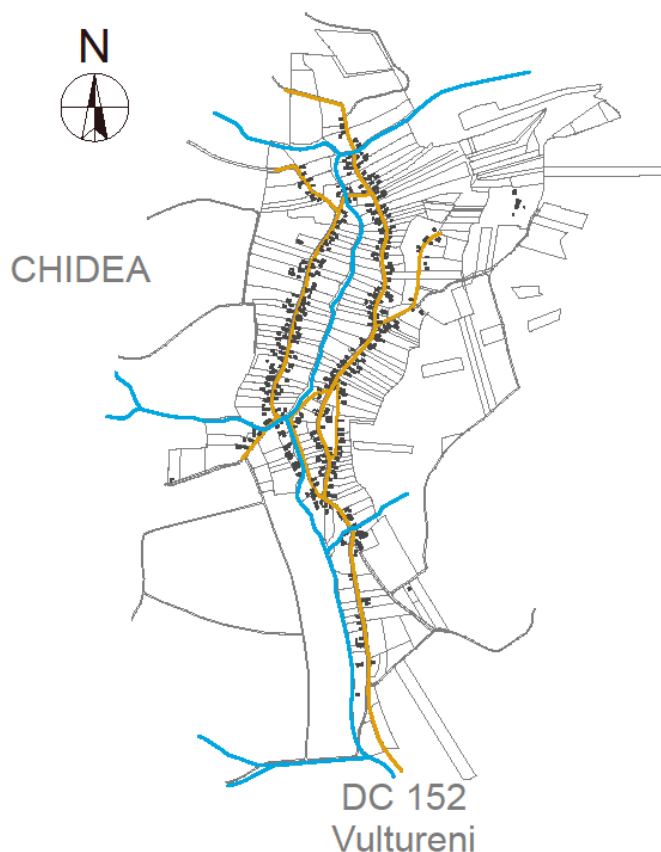
Silueta este subordonată cadrului natural. Gospodăriile sunt o pată colorată pe sânul naturii.

4.3. Tipuri de străzi

O arteră principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului având și un drum secundar paralel, localitatea urmărind traseul pârâului. Astfel, schema tramei stradale este simplă, doar câteva legături între cele două străzi. Spațiul reprezentativ al comunei este conferit de caracterul unitar al frontului străzilor.

4.4. Tipuri de lotizare

Lotizarea este relativ ordonată și urmărește trama stradală și posibilitățile geografice ale terenului. Loturile pe cât posibil sunt rectangulare cu latura scurtă la stradă și o adâncime variabilă. Lățimea medie a unui lot dreptunghiular este în jur de 30–40 m. Loturile neregulate se datorează specificului reliefului și cursului de apă.

Figură 84– Tipuri de lotizare – Chidea

4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor topografice militare de epocă (1869 – 1873), se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

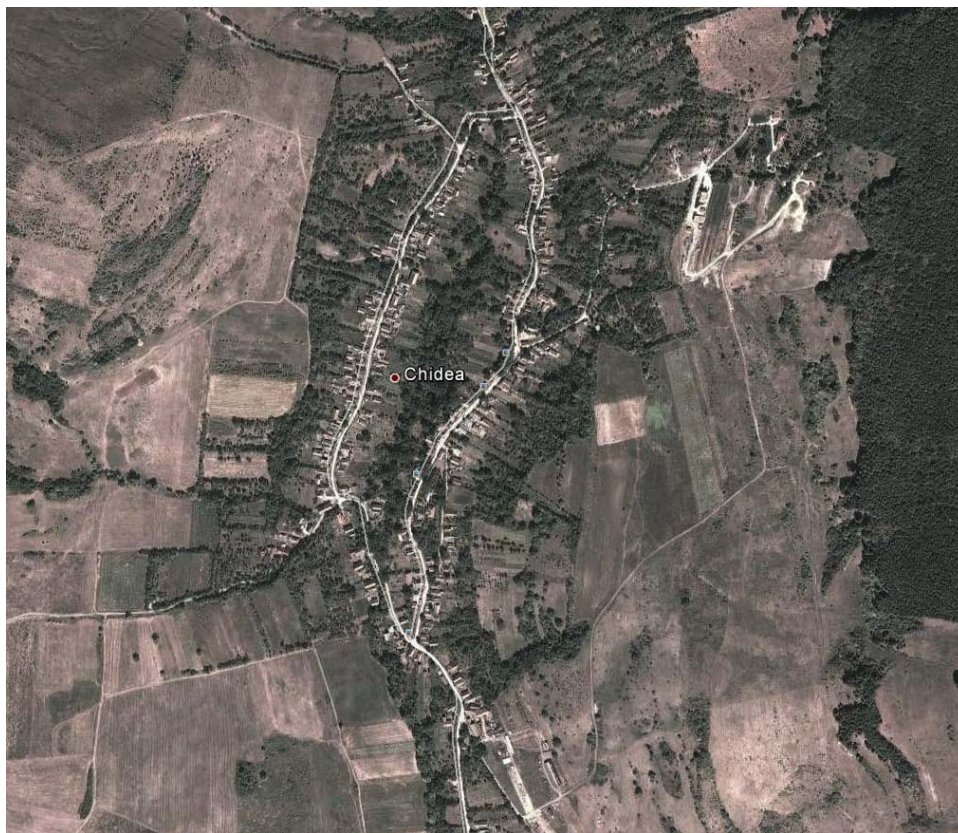
Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice. Din cauza reprezentărilor istorice pe planșe desenate, unele localități sunt reprezentate pe mai multe secțiuni. În acest fel pentru reprezentarea completă al unei localități era necesară suprapunerea secțiunilor, care istoric nu puteau să fie corelate perfect și astfel marja de eroare a tramei stradale sau fragmentării reprezentării devine explicabilă.

Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală a localității în esență era deja formată în epoca realizării primei ridicări topografice analizate.

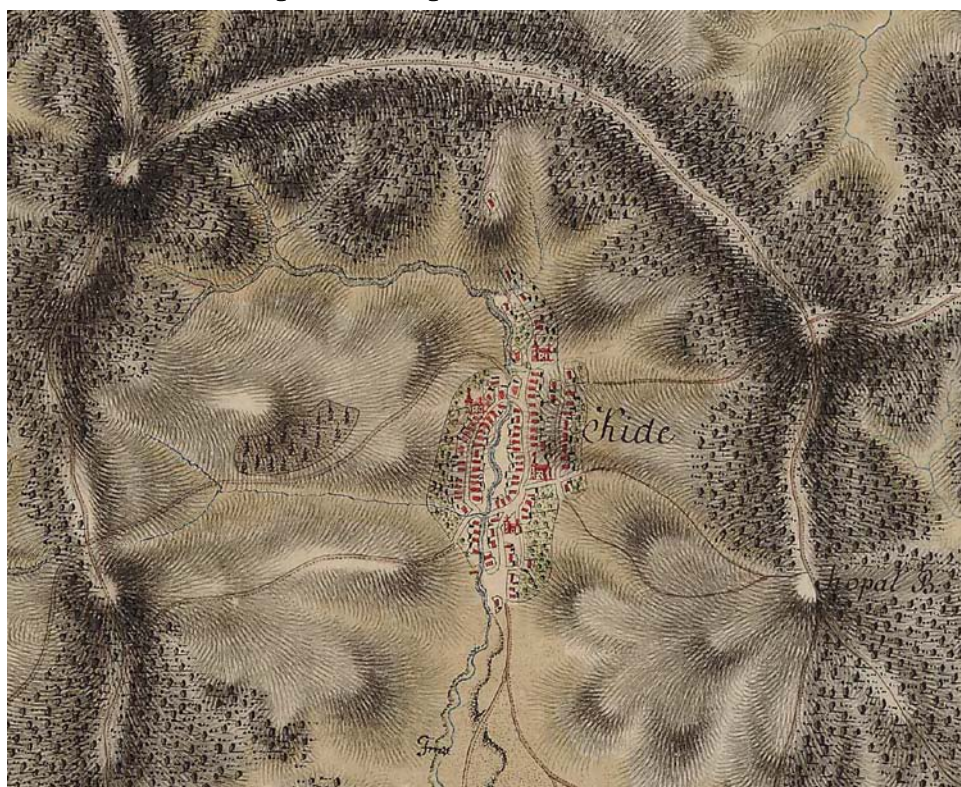
În localitate poate fi considerată valoare urbanistică, modul de încadrare în peisaj și astfel folosirea materialelor tradiționale, locale, care asigură integrarea fondului construit în mediul ambiental local, bazat pe specificul regiunii. Parcelarul riguros format prin dispunere în mod regulat de a lungul străzilor a parcelelor înguste conferea o atmosferă ordonată și unitară localității.

O valoare locală reprezintă modul de dezvoltare a localității, de a lungul celor două drumuri paralele în mod liniar. Parcelarul riguros merită protejat pentru o imagine și un ritm la scara localității în context peisajer. Monumentele de arhitectură se percep raportând la mediul

înconjurător. Ele merită protejate în țesutul lor original, recomandând păstrarea unei zone de protecție în jur a fondului construit respectiv folosirea materialelor tradiționale.

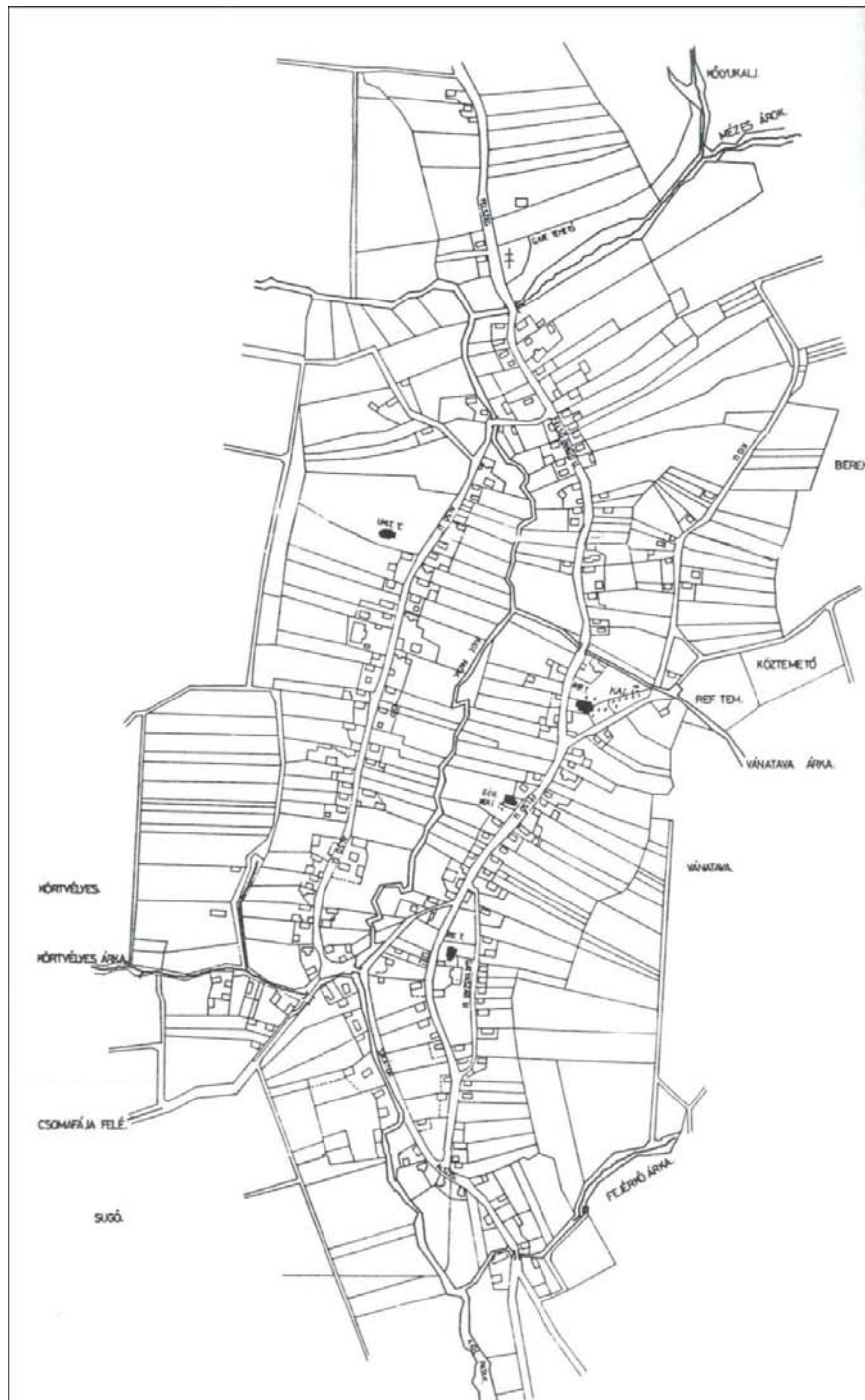
Figură 85– Imagine Satelit 2010 – Chidea

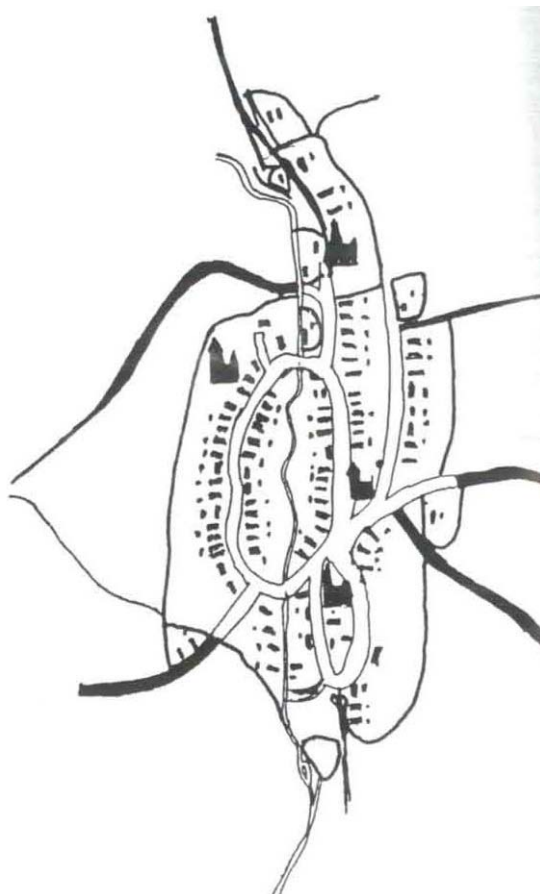
Figură 86– Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – Chidea

Figură 87- A treia ridicare topografică militară (1869 – 1873)

Figură 88—Rețea stradală Chidea 1906

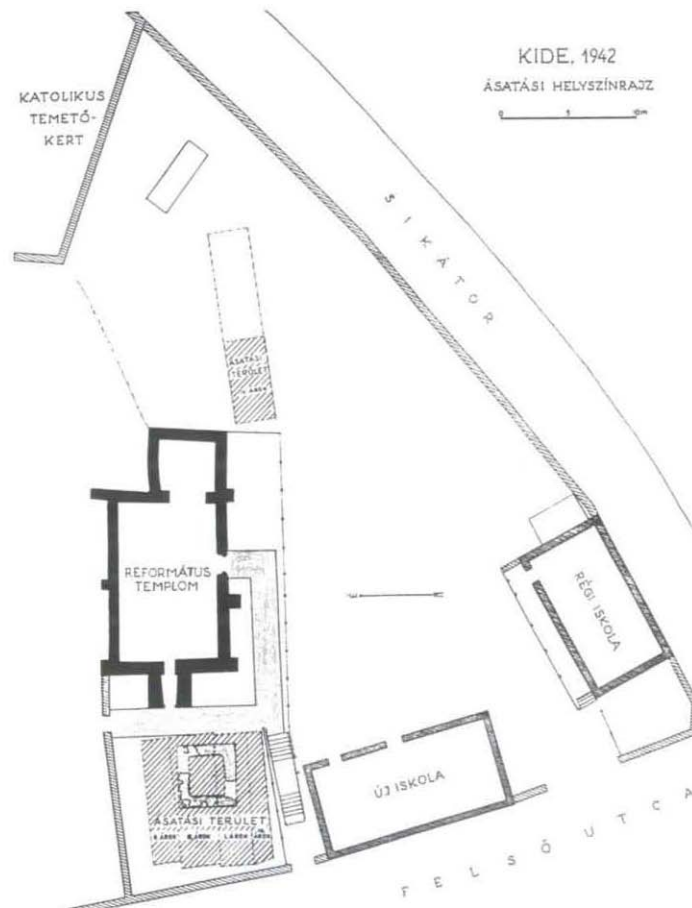
Figură 89- Hartă Chidea 1940

5.TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

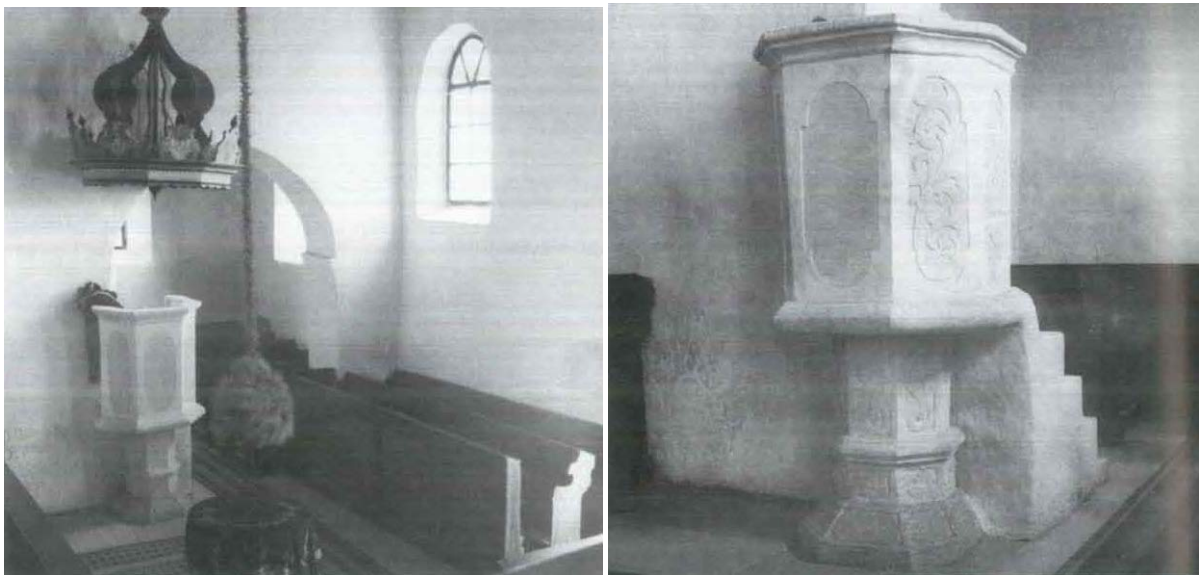
5.1. Monumente istorice de arhitectură și situri arheologice clasificate

Satul Chidea este cel mai bogat din acest punct de vedere, posedând nu mai puțin de patru biserici-monument.

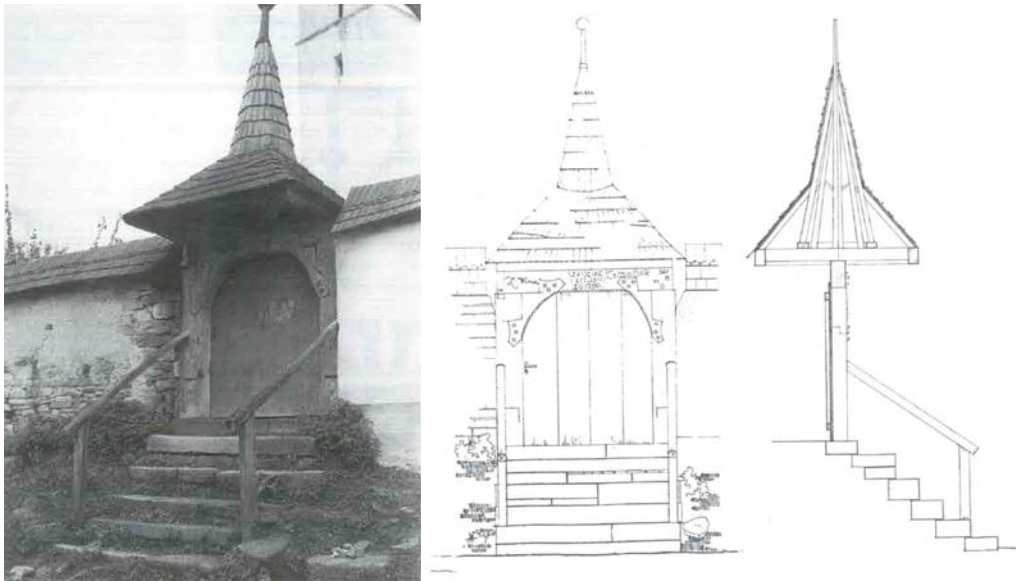
Biserica reformată calvină, inițial catolică, atestată documentar din secolul XIII (construită între 1245 și 1270), are un amvon realizat în secolul XVIII de meșterul David Șipoș cod CJ-II-m-B-07562).

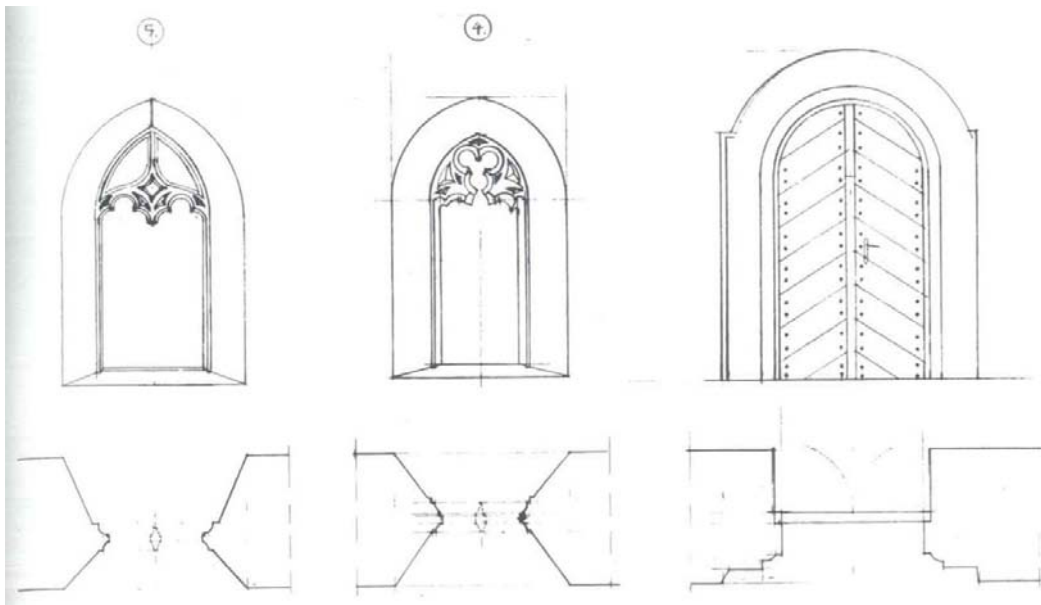
Figură 90–Plan de încadrare biserica reformată din Chidea–1942 (desen realizat de Méri István)

Figură 91–Interior din biserica reformată din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 92—Poartă acces în curtea bisericii reformate din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 93—Ancadramente gotice de la biserica reformată din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 94–Exterior biserica reformată din Chidea, 2013

Figură 95–Detalii ancadrament biserica reformată din Chidea, 2013

Figură 96–Interior din biserica reformată din Chidea, 2013

Biserica romano-catolică Sf. Ioan Nepomuk a fost construită cândva în jurul anului 1776. Până în 1918 a activat aici ca preot József Nyirő (cod CJ-II-m-B-07563).

Figură 97–Perspectivă asupra bisericii romano-catolice din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 98–Orga din biserica romano-catolică din Chidea, 1941 László Vargha

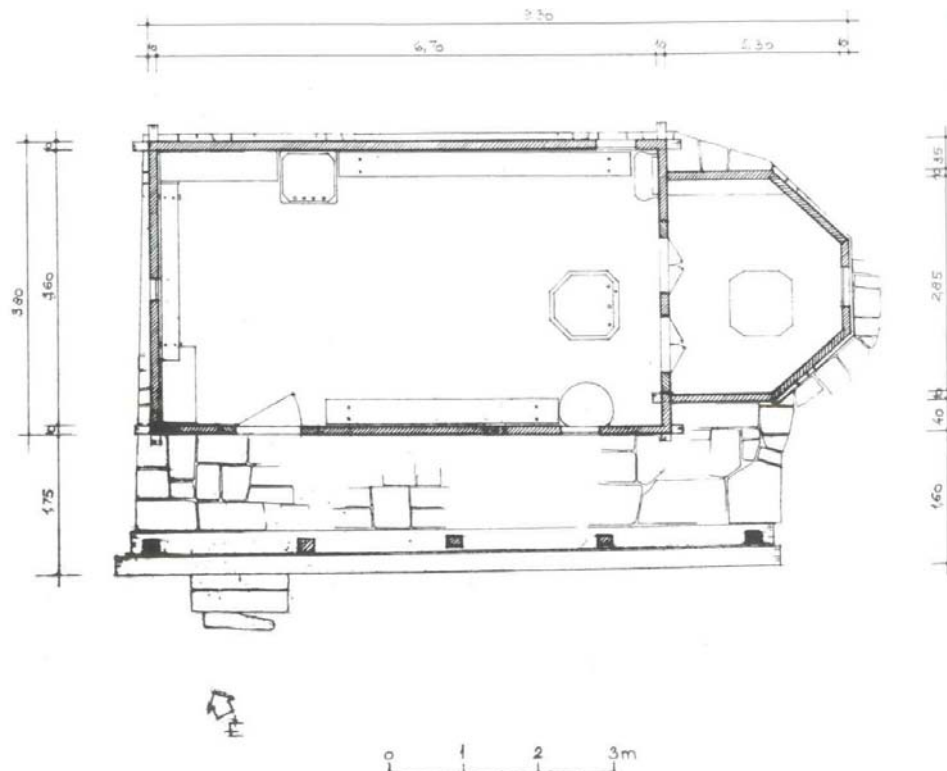
Figură 99–Exterior biserica romano-catolică din Chidea, 2013

Biserica unitariană a fost construită între anii 1902 și 1904 (cod CJ-II-m-B-07561).

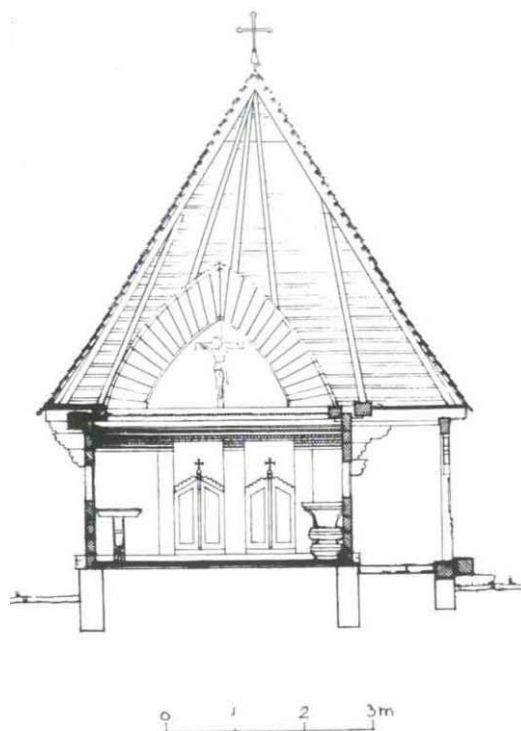

Figură 100–Exterior biserica unitariană din Chidea, 2013

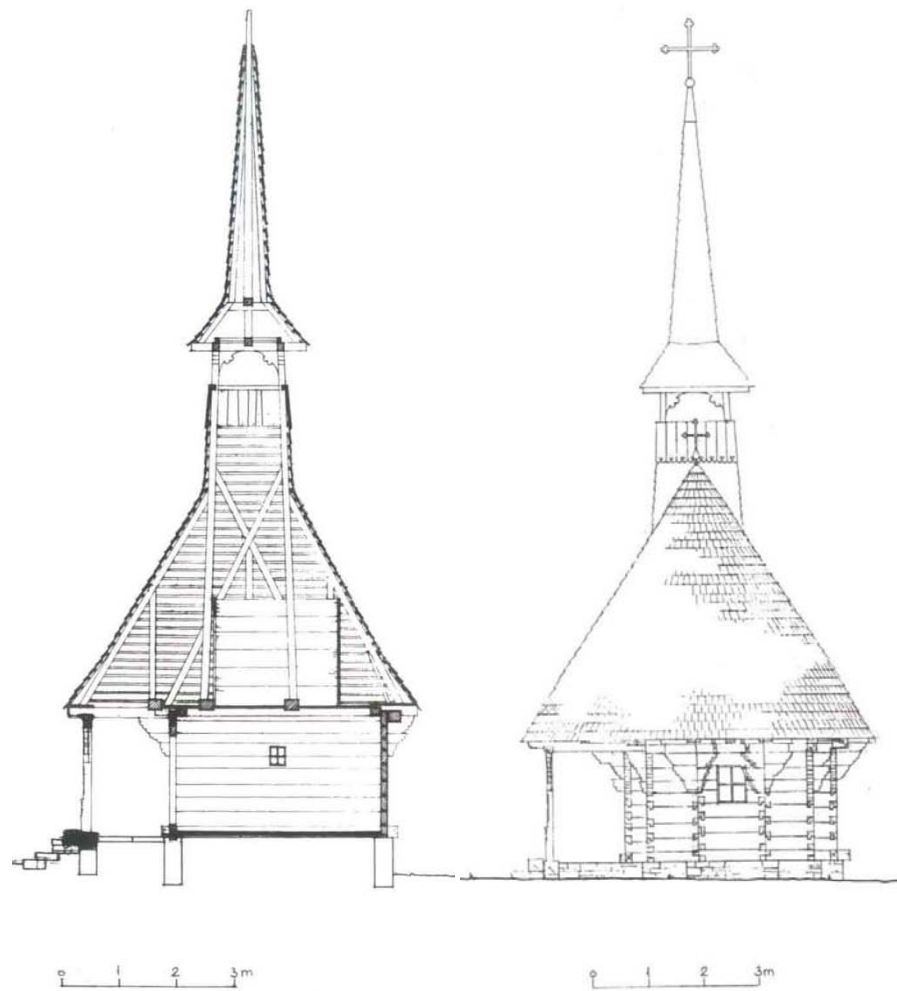
Biserica ortodoxă (inițial Greco-catolică) de lemn Sf. Gheorghe datează din secolul XVIII (cod CJ-II-m-B-07564).

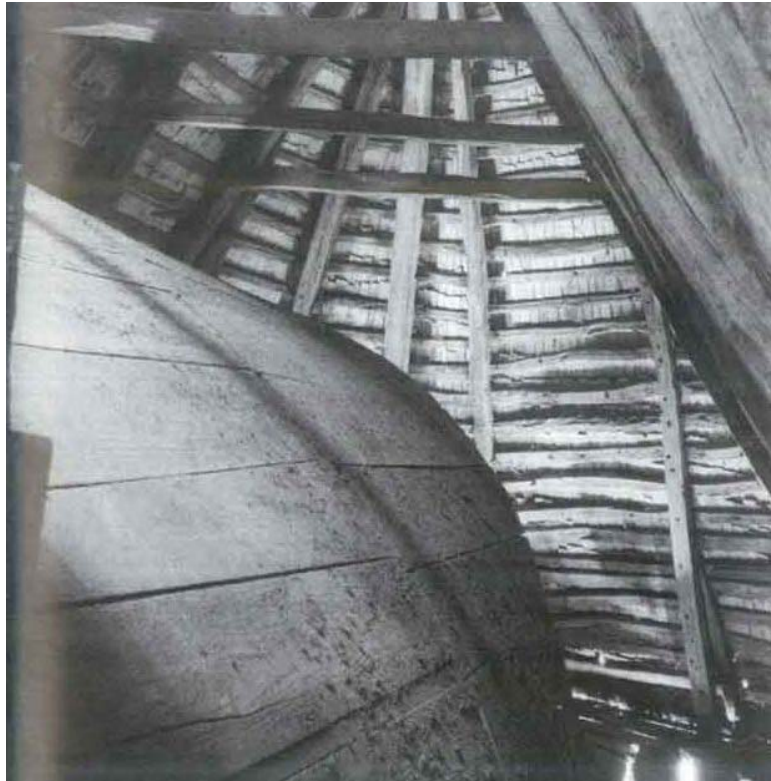
Figură 101- Plan, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 102- Secțiune prin altar, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 103– (stânga) Secțiune biserică ortodoxă din Chidea
(dreapta) Fațada de răsărit a bisericii ortodoxe din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 104—Imagine din șarpantă, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 105—Altar de piatră din biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha

Figură 106–Exterior biserică ortodoxă din Chidea, 2013

Figură 107–Interior biserică unitariană din Chidea, 2013

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: biserica ortodoxă (1761), biserica catolică (1766), biserica unitariană (1902–1904), biserica reformată (1245–1270), magazine diverse, cămin cultural, dispensar veterinar etc.

Figură 108– Magazin sătesc din Chidea

Figură 109– Biserica ortodoxă din Chidea

Figură 110– Biserica reformată din Chidea

Figură 111– Biserica unitariană din Chidea

Figură 112– Biserica catolică din Chidea (stânga)

Figură 113– Casa parohială a bisericii catolice din Chidea (dreapta)

Figură 114– Sediul Fundației Kide

5.3. Tipologii de case

Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting patru tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltată pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură celulă; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite “casa mică” și “casa mare”, din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar=tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului— fără coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; târnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni.

Casa dreptunghiulară sau în formă L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

Casa cu latura lungă orientată paralel cu strada, construită după 1950, prezintă valoare istorică. Fațadele sunt decorate cu motive țărănești sau chiar de inspirație clasicistă. Este acoperită cu șarpantă în două sau patru ape.

Casa cu fronton triunghiular la stradă, construită după 1950, prezintă valoare istorică. Pe fațada principală sunt în general două sau chiar trei ferestre. Accesul se face dinspre curte pe latura lungă. Fațadele sunt decorate cu motive țărănești sau chiar de inspirație clasicistă. Este acoperită cu șarpantă în două ape.

De regulă clădirea-șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiele între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din piatră și mai ales din cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii '50 și interioarele multor case. Au apărut băi, camere sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

4.3 Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexa 5.

Figură 115- Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 7

Figură 116- Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 21

Figură 117- Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 23

Figură 118- Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 24

Figură 119- Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 25

Figură 120– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 34

Figură 121– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 55

Figură 122– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 56

Figură 123– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 57

Figură 124– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 59

Figură 125– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 60

Figură 126– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 62

Figură 127– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 70

Figură 128– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 70

Figură 129– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 73

Figură 130– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 74

Figură 131– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 108

Figură 132– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 122

Figură 133– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 129

Figură 134– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 154

Figură 135– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 176

Figură 136– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr.A

Figură 137– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. B

Figură 138– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. C

5.4 Perspective valoroase

Perspectiva valoroasă asupra satului este dată de alternanța materialelor de pe fațadele caselor, unele cu piatră aparentă iar altele tencuite și de imaginea gardurilor care este unitară având doar porțile de acces din lemn, restul aparente din piatră.

Figură 139– *Perspectivă valoroasă*

5.5 Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric – arhitectural – urbanistic, în context

Gabaritul și forma, respectiv materialele construcției sunt disonante cu atmosfera și imaginea istorică a localității. Arhitectura străină de spiritul locului conferă confuzie în perceperea cadrului arhitectural. Propunem ca astfel de intervenții (gabarit, material, regim de înălțime, etc.) să nu mai fie posibil de realizat în zona protejată. Scara arhitecturală trebuie să fie subordonată caracterului zonei, adică parter sau parter și mansardă. În alte zone din localitate până la parter și etaj și pod.

Sugerăm ca regulamentul local de urbanism să nu admită construcții în masă asemănătoare. În așa fel în timp clădirea va dispărea și atmosfera va fi îmbunătățită.

Figură 140– Arhitectură disonantă

F. sat Bădești

2. LOCALIZARE

1.1. Încadrare administrativă:

Comuna Vultureni face parte din județul Cluj.

Comuna este formată din șase localități:

Localitatea reședință de comună: **A. sat Vultureni**

Localitățile care aparțin comunei: **B. sat Făureni**

C. sat Băbuțiu

D. sat Șoimeni

E. sat Chidea

F. sat Bădești

2. ISTORICUL

2.1. Prima atestare documentară:

Satul Bădești este atestat documentar în 1332.

2.2. Istoricul – influențe sau mențiuni asupra țesutului urban, cadru construit – amenajat

A se citi istoria satului din capitolul *Date generale de arheologie și istorie a comunei*.

2.3. Date statistice referitoare la populație ce influențează cadrul construit, din punct de vedere istoric

Figură 141 – Structura pe etnii în Bădești între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	474	278	139	-	57	-	57	.	.	.
1880a	511	321	154	-	18+18	.	.	-	-	-
1880b	511	333	159	-	19	.	.	-	-	-
1890a	531	316	185	-	30	.	.	-	-	-
1900a	546	367	179	-	-	.	.	-	-	-
1910a	530	352	172	-	6	.	.	-	-	-
1920n	555	396	159	-	-	-
1930a	599	428	170	-	1	-	-	-	-	-
1930n	599	430	167	1	1	-	-	-	-	-
1941a	672	477	195	-	-	-	-	-	-	-
1941n	672	476	196	-	-	-	-	-	-	-
1956	552
1966a	457	346	111	-	-	-	-	-	-	-
1966n	457	346	111	-	-	-	-	-	-	-
1977n	339	279	60	-	-	-	-	-	-	-
1992n	181	156	25	-	-	-	-	-	-	-
2002a	139	116	23	-	-	-	-	-	-	-
2002n	139	116	23	-	-	-	-	-	-	-

Figură 142 – Structura pe etnii în procente în satul Bădești între anii 1850–2002(4)

An	Total	Români	Maghiari	Germani	Alte etnii Total	Evrei	Romi	Ucrainieni	Sârbi	Slovaci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1850n	474	58,6	29,3	-	12,0	-	12,0	.	.	.
1869a	465	58,1	37,6	-	4,3	.	.	-	-	-
1880a	511	65,2	31,1	-	3,7	.	.	-	-	-
1890a	531	59,5	34,8	-	5,6	.	.	-	-	-
1900a	546	67,2	32,8	-	-	.	.	-	-	-
1910a	530	66,4	32,5	-	1,1	.	.	-	-	-
1920n	555	71,4	28,6	-	-	-
1930a	599	71,5	28,4	-	0,2	-	-	-	-	-
1930n	599	71,8	27,9	0,2	0,2	-	-	-	-	-
1941a	672	71,0	29,0	-	-	-	-	-	-	-
1941n	672	70,8	29,2	-	-	-	-	-	-	-
1966a	457	75,7	24,3	-	-	-	-	-	-	-
1966n	457	75,7	24,3	-	-	-	-	-	-	-
1977n	339	82,3	17,7	-	-	-	-	-	-	-
1992n	181	86,2	13,8	-	-	-	-	-	-	-
2002a	139	83,5	16,5	-	-	-	-	-	-	-
2002n	139	83,5	16,5	-	-	-	-	-	-	-

Figură 143 – Structura pe confesiuni în satul Bădești între anii 1850–2002(4)

An	Total	Ortodocsi	Greco- catolici	Romano- catolici	Refor- mați	Evange- lici	Unitari- eni	Izraeliți	Total Alte culte	Baptisti	Penti- costali	Adven- -tiști
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1850	474	-	315	6	153	-	-	-	-	.	.	.
1857	455	-	317	2	134	-	-	2	-	.	.	.
1869	465	-	288	14	149	-	-	14	-	.	.	.
1880	511	-	341	7	154	-	-	9	-	.	.	.
1890	531	-	341	5	170	-	-	15	-	.	.	.
1900	546	-	367	4	159	-	-	16	-	.	.	.
1910	530	-	358	3	159	-	-	10	-	.	.	.
1930	599	2	427	1	169	-	-	-	-	-	.	-
1941	672	1	473	3	195	-	-	-	-	-	.	.
1992	181	155	1	-	25	-	-	-	-	-	-	-
2002	139	114	1	-	22	-	1	-	1	-	1	-

- 1850 a – varianta originală, după limbă maternă
1850 n – după naționalitate
1850 b – modificări la varianta originală (cei care nu pot vorbi au fost distribuiți după raportul limbilor materne)

Începând din 1850 înregistrarea populației s-a făcut pe bază de recensăminte generale la nivel de sate, urmărindu-se toți indicii demografici ce o caracterizează, până la aceea dată însă avem doar date din diverse documente.

Conform documentelor mai sus menționate și datelor statistice putem să observăm că populația majoritară era cea română și o creștere aproape continuă a populației până la mijlocul secolului XX. În localitate erau și locuitori de alte etnii precum : maghiari și romi. Ușoara diminuare a populației datorează posibilei migrări accentuate spre orașe datorate urbanizării generale a României.

Pe baza datelor statistice referitoare la populație putem să constatăm, că localitatea se confruntă cu problematica depopulării în termen lung, în special datorită scăderii natalității după 1990.

Din punct de vedere confesional putem să constatăm că în 1850 localitatea era răspândită în primul rând de ritul greco-catolic, reformați și romano-catolici. În 1857 apare ritul israelit iar cu ocazia recensământului din 1930 apare ritul ortodox. Biserica greco-catolică a fost interzisă în perioada comunistă iar locuitorii de acest rit au trecut la ritul ortodox, astfel se explică procentul mai mare de ortodocși după 1990 față de cultul greco-catolic. Apar și bapțiștii , pentecostalii și unitarienii în anul 2002.

3.DESCRIEREA SPAȚIULUI NATURAL

3.1. Cadrul natural

Satul este situat în apropierea izvoarelor pârâului cu același nume, afluent al văii Borșei. Satul se afla la 2 km. de șoseaua Răscruți – Hida și este înconjurat de culmile dealurilor Poieni 463 m. și Dumbrava 520 m.

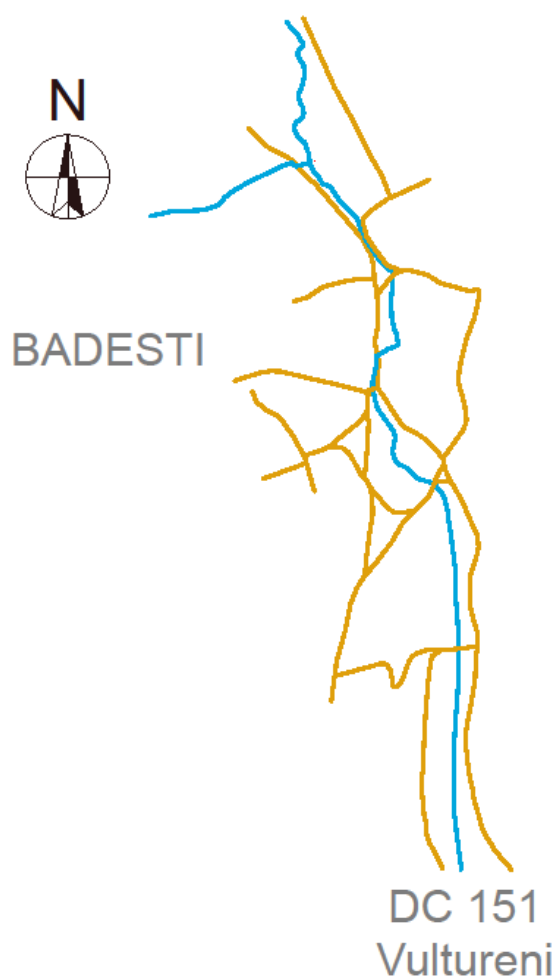
3.2. Influențele spațiului natural asupra localității și relația cu teritoriul

Localitatea este relativ izolată, deoarece nu se află pe o rută de circulație importantă. Datorită faptului că localitatea se află în valea unor pârâuri mici, casele sunt amplasate linear, de-a lungul văii, urmărind o tramă regulată.

4.TIPUL DE AȘEZARE

4.1. Tipul de așezare

Localitatea Bădești este o așezare de tip adunat, alcătuită dintr-un singur trup de intravilan, cu un plan ce prezintă o structură lineară. având tendința de a se dezvolta de-a lungul drumurilor de acces. Străzile secundare urmează posibilitățile cadrului natural și conform accesibilității. Casele sunt răspândite și nu urmăresc o regulă stabilită. Datorită cadrului natural localitatea s-a format subordonat reliefului.Datorită cadrului natural, localitatea s-a format subordonat reliefului. Artera principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului.

Figură 144– Tipul de aşezare: adunat-linear – Bădeşti

4.2. Silueta

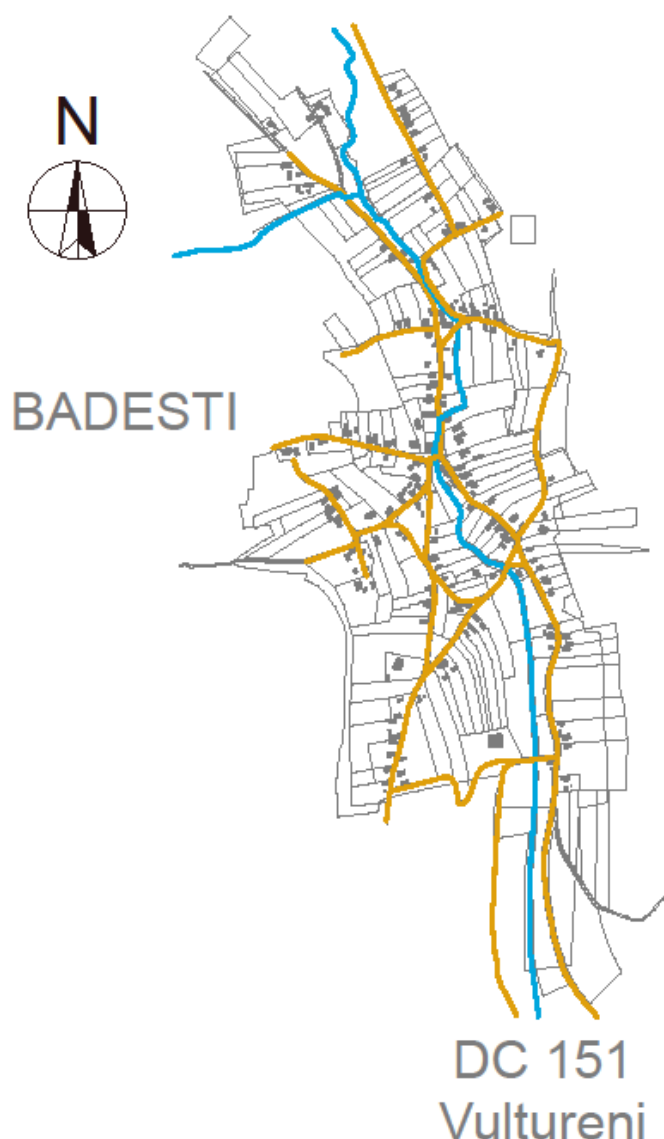
Satul se află în valea unui pârâu mai mic. Dâmburile adiacente sunt ritmate de curmături care debușează în valea pârâului unde s-a dezvoltat localitatea. Silueta localității se datorează peisajului pitoresc în care spațiile de interes major sunt încadrate sub formă excentrică, accentuând formele de relief.

4.3. Tipuri de străzi

O arteră principală se dezvoltă de-a lungul văii pârâului. Străzile secundare urmează posibilitățile cadrului natural și conform accesibilității. Strada principală care traversează localitatea urmărește traseul pârâului și cele secundare sunt legate de el sub formă de bucle și fundături diluând în peisaj.

4.4. Tipuri de lotizare

Parcelele sunt relativ înguste cu latura scurtă la stradă. Lățimea medie a unui lot este în jur de 12–20 m și are o adâncime variabilă. Lotizarea este relativ regulată și conferă o imagine și un ritm localității. Excepțiile de la lotizare se datorează morfologiei terenului, respectiv unor funcțiuni aparte. Frontul stradal este unul ritmat, unele case fiind poziționate la limita public-privat iar altele având o retragere față de limita proprietății.

Figură 145– Tipuri de lotizare– Bădești

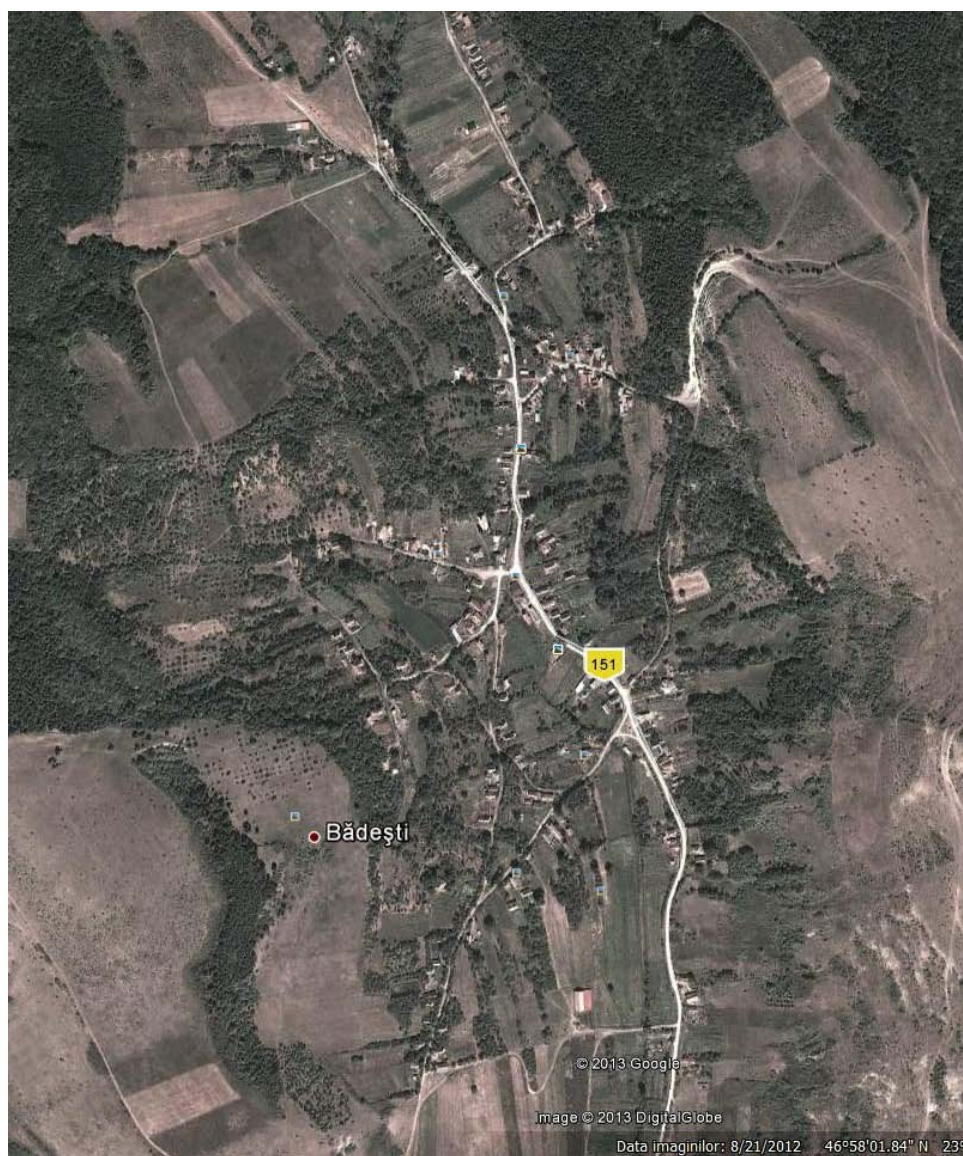
4.5. Comparație istorică al tramei stradale și al țesutului urban

Pe baza planurilor topografice militare de epocă, se poate realiza o comparație istorică asupra evoluției țesutului urban în vederea stabilirii zonelor istorice și nucleul generator al localității.

Inexactitatea suprapunerilor țesutului se poate datora și limitelor tehnice de a reda realitatea cu exactitatea unei imagini din satelit. Din acest motiv planșele suprapuse trebuie analizate pe baza suprapunerii traseelor străzilor, țesutului, cursului de apă cu o marjă de eroare dar cu păstrarea continuității topologice. Din cauza reprezentărilor istorice pe planșe desenate, unele localități sunt reprezentate pe mai multe secțiuni. În acest fel pentru reprezentarea completă al unei localități era necesară suprapunerea secțiunilor, care istoric nu puteau să fie corelate perfect și astfel marja de eroare a tramei stradale sau fragmentării reprezentării devine explicabilă.

Pe baza analizei de suprapunere de țesut urban și tramă stradală putem constata că rețeaua stradală al localității era deja formată în epoca realizării primei ridicări topo analizate. Țesutul nu s-a schimbat în timp, doar a fost completat și densificat cu unele legături (străzi) noi, în acest mod fiind create insule. În perioada între prima și a doua cartare localitatea și-a păstrat structura tramei stradale, existând doar o dezvoltare a țesutului și parcelarului în condiții similare. După a doua jumătate a secolului al XVIII-lea nu s-au produs modificări majore în cea ce privește tipologia sau calitatea țesutului urban sau al tramei stradale. Până la a doua cartare topografică s-a dezvoltat o stradă de-a lungul cursului de apă în partea adiacentă, respectiv parcelarul s-a extins de-a lungul căilor de comunicare existente.

În final putem constata că centrul istoric al localității se cristalizează de a fi păstrat în zona bisericii ortodoxe, o zonă de unde pornesc radial+concentric stăzile. Valoare locală o putem considera peisajul înconjurător al localității împreună cu silueta satului. În așa fel această valoare arhitecturală, ambientală și urbanistică o putem defini. Pentru conservarea ambianței o putem defini ca și o necesitate de protecție a valorii de vecinătate în zonă. Ambianța generală mai ales conferită de peisaj o putem defini ca și valoare urbanistică. Partea antropică al acestei imagini o putem defini prin folosința tipului de materiale specifice, pe care ar trebuii folosite și în viitor.

Figură 146- Imagine Satelit 2012 – Bădești

Figură 147- Ridicarea topografică Iozeșină (1756 -1763) - Bădești

Figură 148- A treia ridicare topografică militară (1869 - 1873)

5. TIPURI DE CONSTRUCȚII ȘI CATEGORII DE FORME

5.1. Monumente istorice de arhitectură, situri arheologice clasificate și neclasificate

Satul Bădești posedă o biserică reformată-calvină (inițial catolică), monument de artă romanică, datând din secolul XIII, refăcută parțial în secolul XVIII (cod CJ-II-m-B-07523).

Figura 149–Biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha

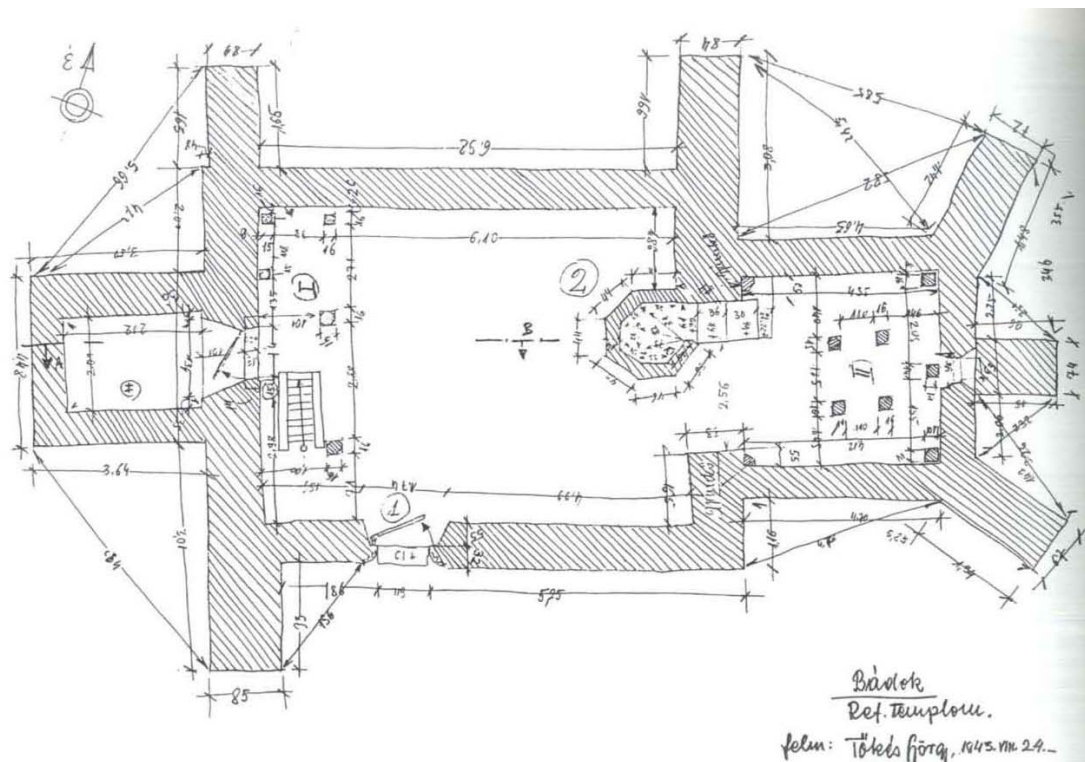

Figura 150—Plan, biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha

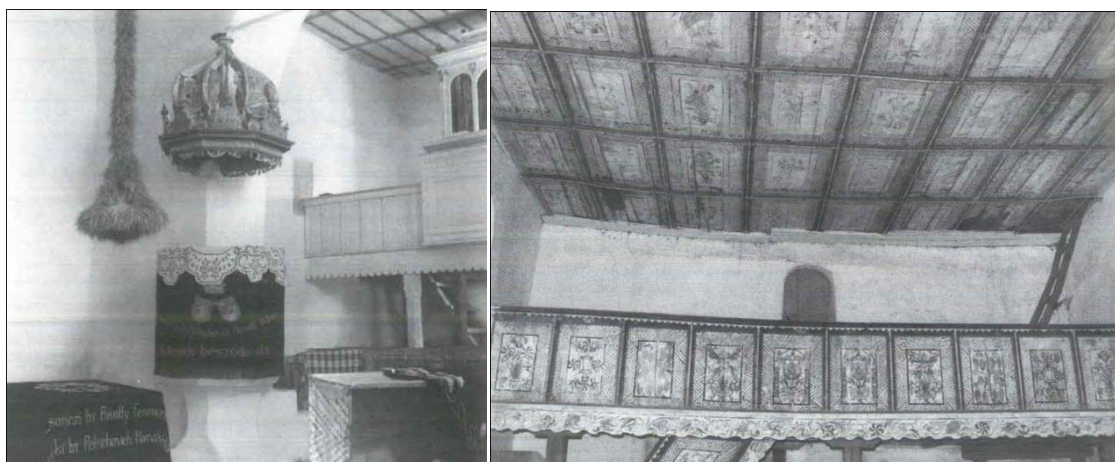

Figura 151—Interior, biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha

Figura 152– Biserica reformată-calvină din Bădești exterior și interior, 2013

335. **Bădești.** Pe Dealul Boroș au fost descoperite fragmente ceramice de tip Turdaș, aparținând neoliticului târziu. Au mai fost identificate lame și așchii de obsidian, silex, jasp, vârfuri de lance din gresii opalizate, un topor de piatră care au ajuns în colecția fostului Colegiu Reformat din Cluj²³.

336. **Bădești.** În locul numit “Țigla” se distinge un posibil tumul.

337. **Bădești.** În hotarul satului este semnalată o carieră depiatră romană, fără alte precizări²⁴.

5.2. Funcțiuni publice și elemente definitorii

²³ M. Roska, Erdély régészeti repertórium. Thesaurus antiquitatum Transilvanicarum, Cluj–Napoca, 1942, 35, nr. 43.

²⁴ V. Wollmann, *Cercetări privind carierele de piatră din Dacia romană*, Sargetia 10, 1973, 112.

Edificiile publice ale localității sunt amplasate dispersat de-a lungul drumului, sunt construcții relativ recente fără să prezinte valoare de arhitectură sau de patrimoniu: magazin sătesc, casa de cultură și grădinița, fosta școală, biserica ortodoxă, biserica reformată (sec XIII).

Figura 153– Biserica ortodoxă din Bădești

Figura 154– Biserica reformată din Bădești

Figura 155– Magazin sătesc din Bădești

Figura 156– Fosta școală din Bădești

Figura 157– Casa de cultură și grădinița din Bădești

5.3. Tipologii de case

Gospodăria cuprinde casa propriu-zisă și mai multe anexe: șură, magazii, „coșarul” (grânarul) cuptorul acoperit, fântâna, grajduri, WC-ul; ulterior s-au răspândit bucătăriile de vară, mai frecvent amplasate paralel cu clădirea principală. Desigur, numărul, diversitatea și volumetria anexelor este în corespondență directă cu situația economică și statutul social al proprietarului. De altfel, acest lucru este valabil pentru toate atributele casei sau gospodăriei.

Se disting două tipologii de case:

Am identificat ca fiind valoroase gospodăriile cu târnaț de lemn, care au o vechime de aproximativ o sută de ani. Casa cu formă mai arhaică, dreptunghiulară cu târnaț de lemn, dezvoltat pe latura lungă spre curte, având două, trei sau rar patru încăperi, dezvoltată din locuința cu o singură încăpere; în sec XVIII are 2 sau 3 încăperi: camera din față și din spate denumite “casa mică” și “casa mare”, din mijlocul sec XIX apare a treia încăpere: tinda (pitvar= tindă) prin care se accede în casă, de obicei aici era amplasat cuptorul cu evacuare directă în pod a fumului– fără coș; după al doilea război mondial cuptorul se mută în curte, iar tinda devine bucătărie; tarnațul de multe ori este închis parțial sau inclus parțial în locuință. Unele sunt ridicate pe soclu mai înalt și adăpostesc și o pivniță redusă ca dimensiuni. Se regăsesc în număr redus și de obicei nu mai sunt locuite.

Casa dreptunghiulară sau în forma L, construită după 1950, nu prezintă valoare istorică, reprezintă marea majoritate a locuințelor existente.

De regulă clădirea- șura, care adăpostește și grajdul de animale mari este paralelă cu axul drumului, poziționată în spatele casei.

Volumetria construcțiilor este paralelipiped cu acoperiș în patru sau două ape, cu timpanele înfundate; mai târziu apare, pinionul teșit, de regulă doar la fațada spre stradă.

Materialele și tehnicile constructive sunt diverse; arhitectura arhaică este realizată din cadre de lemn pe care se bat șipcile sau împletitura de nuiete între care se bate pământul (potici), așezată pe o talpă mare și blocuri de piatră. Construcțiile de după anii 1950 sunt realizate din

piatră și mai ales din cărămidă. Construcțiile sunt acoperite exclusiv cu țiglă sau materiale noi netradiționale (tablă, azbociment, etc).

Schimbări majore au suferit după anii ' 50 și interioarele multor case. Au apărut băi, camere sau holuri. Cele mai agresive intervenții s-au petrecut asupra fațadelor și acoperișurilor. Aceste reparații sau extinderi schimbă aspectul arhitectural specific și distrug valoarea ambientală a imobilelor și ansamblurilor arhitecturale. Se impun măsuri atât din partea autorităților (guvernamentale, județene, locale), cât și programe educative, sociale la nivel local. De asemenea, efortul trebuie să vină și din partea arhitecților.

5.4. Lista caselor de valoare locală

Lista obiectivelor se vor citi din anexă.

Figură 158– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 7

Figură 159 – Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 14

Figură 160– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 21

Figură 161– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 23

Figură 162– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 62

Figură 163– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 69

Figură 164 – Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 75

Figură 165- Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 88

Figură 166- Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 109

Figură 167– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 117

Figură 168– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești A (vezi anexa nr.6)

Figură 169– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești B (vezi anexa nr.6)

5.5. Vechimea generală a fondului construit

Vechimea generală a fondului construit e variabilă. După o evaluare vizuală putem constata că este de proveniență din prima parte și mai ales din mijlocul secolului al XX-lea.

5.6. Perspective valoroase

Perspectivă valoroasă asupra bisericii ortodoxe și reformate se va vedea conform indicației de pe anexă.

Figură 170 – Biserica ortodoxă din Bădești

Figură 171– Biserica reformată din Bădești

5.7. Arhitectură disonantă din punct de vedere istoric –arhitectural– urbanistic, în context

Materialele construcției sunt disonante cu atmosfera și imaginea istorică a localității. Arhitectura străină de spiritul locului conferă confuzie în perceperea cadrului arhitectural. Propunem ca astfel de intervenții să nu mai fie posibil de realizat în zona protejată. Casa este afectată din punct de vedere estetic prin înlocuirea tâmplăriei vechi cu o tâmplărie din PVC, deși această modificare nu avantajează stilul în care a fost construită.

Sugerăm ca regulamentul local de urbanism să nu admită construcții în masă asemănătoare. În așa fel în timp clădirea va dispărea și atmosfera va fi îmbunătățită.

Figură 172– Arhitectură disonantă

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PRIVIND REGULAMENTUL DE URBANISM

În zona studiată au fost identificate:

- monumente înscrise în Lista monumentelor istorice LMI 2010 – Județ Cluj
- situri arheologice înscrise în Lista monumentelor istorice LMI 2010 – Județ Cluj și în Repertoriul Arheologic Național R.A.N.
- imobile cu valoare locală de patrimoniu construit, care nu beneficiază de statutul de monument istoric, pentru care se formulează, în baza acestui Studiu istoric, propuneri de includere în Lista monumentelor istorice
- imobile cu valoare locală de patrimoniu construit, care nu beneficiază de statutul de monument istoric

- elemente valoroase de cadru natural

Valorile de patrimoniu construit, care trebuiesc protejate, precum și zonele lor de protecție, sunt identificate și delimitate în planurile operaționale ale prezentului studiu istoric.

Din punct de vedere urbanistic se păstrează structura morfo-spațială specifică arhitecturii vernaculare din zona Cluj, s-au identificat unele zone sau ansambluri construite valoroase care necesită protecție, dispuse adiacent monumentelor istorice sau nucleelor localităților, conform anexelor la prezentul studiu. Fondul construit nu prezintă valori deosebite cu excepția monumentelor istorice și siturilor arheologice clasate, care au nevoie de cercetări extinse, respectiv având în vedere că zona a fost locuită din cele mai vechi timpuri, este foarte probabil să apară și alte descoperiri arheologice. De aceea în cazul în care pe amplasamentul studiat de prezentul PUG se constată că apar zone cu potențial arheologic, ca urmare a diferitelor acțiuni umane sau naturale, altele decât cercetarea arheologică se vor respecta prevederile legislației privind protecția patrimoniului arheologic- Ordonanța Guvernului nr.43/2000 republicată privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național.

Se recomandă elaborarea unor documentații PUZ pentru zonele protejate urbanistic, pentru studierea și reglementarea detaliată specifică fiecărei zone.

Regimul de protecție al monumentelor istorice din comuna Bălan este asigurat prin:

- Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată
- Legea 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național
- Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, republicată

Regimul zonelor construite protejate și al zonelor de protecție a monumentelor istorice este asigurat prin:

- Legea 422/2001
- Legea 5/2000
- Legea 50/1991
- Legea 350/2001
- Ordonanța nr. 43/2000

Menționăm faptul că potrivit legii 350/2001, anexa 2 „zonele de protecție a monumentelor istorice” definite potrivit legii 422/2001 vor fi considerate un tip de “zone protejate”.

În acest studiu sunt definite și delimitate zonele construite protejate de interes național și local, alcătuite din monumentele istorice înscrise în LMI 2010 și zonele lor de protecție și sunt propuse elemente de regulament care acționează în aceste zone.

Totodată sunt definite și identificate și zonele construite protejate de interes local, menite să protejeze imobilele cu valoare de patrimoniu construit, identificate prin Studiul istoric, care nu beneficiază de statutul de monument istoric. Pentru unele dintre aceste imobile se formulează, prin prezentul Studiu istoric, propuneri de includere în Lista monumentelor istorice.

Zonele construite protejate din teritoriul administrativ, alcătuite din monumentele istorice și zona lor de protecție propusă prin actualul Studiu istoric, precum și din imobilele propuse a fi incluse în Lista monumentelor istorice, împreună cu zona lor de protecție, sunt delimitate conform planului operațional: *Anexa nr.1 ,2,3,4,5,6*

Intervențiile asupra monumentelor istorice, în zona lor de protecție și în zonele construite protejate se vor face respectând legislația în vigoare. **NE**

6.1. Propuneri RLU pentru zone de protecție la clădirile monument istoric

Se propun următoarele reguli generale în vederea delimitării zonelor de protecție: – zone de protecție avansată a monumentelor istorice precizată de o limită aflată la minim 50 de metri față de amplasamentul monumentului, respectiv include obligatoriu toate loturile aflate în imediata vecinătate a amplasamentului (inclusiv cele aflate de partea opusă străzii) în cazul în care nu se dispune altfel, conform anexelor la prezentul studiu.

Se impune integrarea următoarelor recomandări specifice în Regulamentul local de urbanism, referitoare la intervențiile în zonele de protecție a clădirilor monument istoric și a zonelor protejate urbanistic, având în vedere că elaborarea unor documentații PUZ- zonă protejată este puțin probabilă în viitorul apropiat.

Propunerile pentru R.L.U.:

S-a stabilit următoarele zone de protecție.

sat BĂDEȘTI

CJ-II-m-B-07523 Biserica reformată 78 sec. XIII – XVIII

X=396176 Y=608638

X=396240 Y=608658

X=396310 Y=608619

X=396280 Y=608655

X=39698 Y=608 569

X=396284 Y= 608 628

X=396209 Y= 608 533

sat ȘOIMENI

CJ-II-m-B-07777 Moara " Szabo "

X=387790 Y=607788

X=387995 Y=607769

X=387923 Y=607681

X=387838 Y=607752

Monumentele istorice clasificate din satul Chidea (CJ-II-m-B-07561 Biserica unitariană 39, 1902/ CJ-II-m-B-07562 Biserica reformată 76, sec. XIII/ CJ-II-m-B-07563 Biserica "Sf. Ioan Nepomuk. ", 126, 1766/ CJ-II-m-B-07564 Biserica de lemn "Sf. Gheorghe " 139 , 1761) au fost incluse în zona de protejată a satului.

Propuneri pentru R.L.U.:

Construcțiile:

Imobilele cu valoare ambientală, aflate în interiorul sau în afara zonelor protejate propuse prin acest studiu, stabilite și aplicate în Reglementările PUG-ului și Regulamentul aferent, vor putea suferi intervenții, *cu respectarea art. Lucrări de modernizare . Excepție fac acele intervenții*

care, prin natura lor, nu afectează aspectul arhitectural și istoric al fațadelor clădirilor cu valoare ambientală.

Intervențiile de orice natură la construcțiile existente vor fi efectuate numai cu consultarea MCC. Nu sunt permise demolări sau intervenții care să modifice structura, volumetria sau aspectul arhitectural al corpurilor valoroase din punct de vedere istoric, în special al celor de la fațadă. **Extinderile corpurilor existente se vor admite cu păstrarea corpurilor de la frontul străzii și a organizării spațiale tradițională specifică zonei.** Se vor păstra fronturile discontinue sau retragerile existente la stradă.

Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase, a policarbonatului și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- învelitori șindrilă, șiță, țiglă ceramică după caz, se va încuraja utilizarea învelitorilor de paie, considerate specific local, azi pe cale de dispariție, iar pentru casele în stil baroc se vor utiliza învelitoarea tradițională de șiță sau șindrilă eventual țiglă solzi sau țigle dreptunghiulare fără model în relief

- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă pasteluri, de preferință alb și albastru, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali; culorile vor fi stabilite în urma unor studii de specialitate tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ;

Paleta cromatică **conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor de valoare locală** și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj, roșu, etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale, a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox, policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) , a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)

Conform specificului local împrejmuirile pot fi din piatră înălțimi de cca 1,2- 1,5 m cu porți de lemn ; împrejmuirile din piatră vor primi o învelitoare/protecții la nivelul superior de piatră , șindrilă sau țiglă solzi după caz.; Se acceptă pe alocuri și garduri de lemn sau chiar din nuiele, fără ca acestea să aibă o lungime mai mare de două parcele.

Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, *conform art. Aspectul exterior al clădirii.*

Se propune, acolo unde situația permite, să se introducă geam termopan doar schimbând foaia interioară a geamului (unde ferestrele de geam sunt din două foi- interioare și exterioare).

Amplasarea construcțiilor noi în interiorul parcelei

Construcțiile noi vor respecta planimetria stabilită în cadrul parcelelor existente, în interiorul acestora, dar și delimitările loturilor în cadrul localității. *În mod excepțional, o*

construcție ridicată pe mai multe parcele alăturate, va păstra, prin compoziție, aspectul inițial al ansamblului, cel cu mai multe parcele alăturate. Atât finisajele, cât și aspectul exterior al construcțiilor noi se vor integra din punct de vedere ambiental fondului construit existent. Se vor respecta pantele acoperișului, distribuția golurilor, forma și proporțiile golurilor specifice zonei.

Amplasarea construcțiilor noi se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare, min 2 m , *conform Codului Civil*, precum și a distanței minime între clădiri, necesare intervențiilor în caz de urgență; referitor la arhitectura și gabaritul clădirilor, acestea vor trebui să respecte înălțimile maxime, planimetria și volumetria specifică.

Regula generală a amplasării construcțiilor stabilește amplasarea casei de locuit spre stradă și a anexelor în interiorul parcelei, fie la limitele laterale, fie perpendicular sau paralel cu strada, la limita posterioară a curții, în funcție de specificul zonei respectiv a suprafeței de teren din lot destinată construcțiilor, conform indicilor urbanistici.

Se va stabili zona construibilă la maximum 50 m față de stradă (indiferent de dimensiunea frontului parcelei).

Amplasarea locuințelor va respecta un aliniament până la max. 2m, iar pentru anexe se va respecta distanța minimă de aliniament pentru locuințe cu posibilitatea unei retrageri mai mari.

UTILITĂȚI

Condiții de echipare utilitară:

- se va studia posibilitatea racordării tuturor clădirilor la rețelele publice tehnico-utilitare existente și viitoare;
- se va urmări, pe cât posibil, desființarea stâlpilor și consolelor electrice;
- toate cablurile și conductele aferente rețelelor utilitare vor fi amplasate subteran. Instalațiile de gaz vor fi amplasate subteran, iar contoarele și regulatoarele vor fi mascate astfel încât să nu afecteze fațadele.
- Instalațiile de purificare a apei sau fosele septice care aparțin rețelelor de canalizare se vor amplasa astfel încât să nu prezinte impact negativ asupra zonei de protecție, atât din punct de vedere urbanistic, cât și al mediului.

REGIMUL DE CONSTRUIRE ȘI REGLEMENTĂRI URBANISTICE REFERITORE LA PARCELARE, SPAȚII PUBLICE

Dimensiunile parcelelor:

Se va respecta parcelarul istoric; nu se admit modificări ale parcelarului istoric, nu sunt permise modificări ale aliniamentului existent (obiectivele de utilitate publică se vor adapta la capacitatea imobilelor existente în centrul istoric). În cazul în care sunt necesare imobile de dimensiuni care depășesc ca volumetrie posibilitățile centrului istoric, se vor găsi alte amplasamente. *In situații excepționale* care necesită expropriu, unificarea mai multor parcele, se va întocmi o documentație PUZ, cu respectarea legislației specifice.

Lucrările de modernizare

Orice lucrări de modernizare, extindere, supraetajare se vor putea autoriza fără a recurge la elaborarea P.UZ. sau P.U.D., cu condiția încadrării în procedurile prezentului Regulament, *cu respectarea art. Construcțiile și cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor și cu Autorizație de*

Construire, unde este cazul, conform legislației referitoare la autorizarea și calitatea lucrărilor de construcție.

Regimul de înălțime al construcțiilor se va stabili după cum urmează, în conformitate cu concluziile studiului istorico – urbanistic ale acestui document

– la construcțiile existente nu se pot face extinderi, se acceptă doar mansardările fără modificarea șarpantei existente. Pentru ferestrele mansardelor se va încuraja o utilizare alternativă (de la o casă la alta) cu alternață între lucarne tradiționale și iluminare contemporană la nivelul șarpantei. Poziția ferestrelor pentru mansardă se va studia astfel încât amplasarea lor să nu fie vizibilă (sau să fie minim vizibilă) de la stradă.

– construcțiile noi se vor construi cu același regim de înălțime cu clădirea existentă păstrând cornișa și coama construcției existente

– sunt exceptate de la acestea edificiile publice, laice sau ecleziastice, în condițiile respectării *art. Construcțiile, Dimensiunea parcelelor și Lucrări de modernizare*, precum și *anexele gospodărești care se reconstruiesc pe vechiul amplasament și care respectă volumetria și înălțimea construcției anterioare*, în condițiile în care,acestea, în special șurile, pot avea o înălțime care depășește 12 m, și numai când acest lucru este dovedit prin relevee, imagini, fotografii.

Aspectul exterior al construcțiilor va fi în acord cu funcțiunea acestora și cu importanța zonei în care vor fi amplasate. Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- pentru casele noi se va putea utiliza ca material de construcție pentru zidărie piatra, cărămida, bca. Doar în cazul în care casele sunt de piatră casa poate să rămână netencuită.
- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali;
- se recomandă alternața dintre utilizarea pietrei în formă aparentă și tencuire a construcțiilor. Ca specific local: locuința va fi tencuită iar anexele vor avea piatra aparentă. Se acceptă și locuințe netencuite, doar pentru cele de piatră.
- tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ; se pot accepta ferestre din geam dublu termoizolant, *cu respectarea art. Construcțiile*, se va încuraja acolo unde tipul ferestrei permite (ferestre cu doua foi), amplasarea de geam termoizolant doar în foaia dinspre interior.
- golurile ferestrelor vor fi doar cu proporții verticale (tradiționale).
- rostuirea cu mortar se va realiza sub forma tradițională fără accentuarea mortarului

Paleta cromatică (se recomandă culorile de apă, pasteluri,de preferință alb și albastru) conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor istorice și se

vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj, roșu, etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale, a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox, polycarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) ,a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, conform art. Aspectul exterior al cnstrucțiilor.

Zonele verzi, alte amenajări edilitare, se vor amenaja sau , după caz, re-amenaja, *cu respectarea art. Condiții de echipare utilitară, Dimensiunea parcelelor, Lucrări de modernizare a avizelor și autorizației de construire, în urma unor documentații bazate pe studii de specialitate specifice. Nu se va amplasa vegetație medie și înalta in perimetrul interior de 6 metri față de monumentele istorice.*

Firme – materiale, culori

Se acceptă firme de dimensiuni mici, din materiale specifice zonelor istorice, respectiv fier forjat, bronz, alamă, sticlă, lemn. Se recomandă litere volumetrice independente, iluminate din exterior, cu spoturi sau lămpi. Sunt acceptate și firmele în consolă, cu condiția respectării celor prevăzute mai sus.

Se interzic materiale iluminate strident, casete luminoase sau alte materiale nespecifice. Se interzice orice tip de publicitate de marcă.

Coeficienți urbanistici

Procentul maxim de ocupare a terenului este de 30% pentru locuințe în raport zona constructibilă. Zona constructibilă se va considera până la adâncimea de 50 de metri a parcelei, indiferent de dimensiunea frontului.

Procentul maxim de ocupare a terenului pentru edificii publice este de 70%.

Coeficientul de utilizare a terenului pentru locuințe este de 0.6 pe suprafața constructibilă.

Coeficientul de utilizare a terenului pentru clădire de interes public este de maxim 0.7.

Regimul de înălțime maxim este cel prevăzut la art. Regimul de înălțime, atât pentru locuințe, cât și pentru edificii publice.

Sunt permise intervenții care conservă, restaurează și pun în valoare existentul, cu condiția respectării legislației în vigoare privind monumentele istorice, inclusiv în spațiul liber din interiorul incintei împrejmuite. Autorizarea intervențiilor se va face pe baza și în conformitate cu avizul M.C.P.N.

Sunt admise următoarele tipuri de activități:

- locuire și activități complementare;
- administrație publică;
- alimentație publică;
- învățământ;
- cultură și culte;
- agrement și petrecerea timpului liber, inclusiv spații publice amenajate, plantate /libere.

Utilizări interzise:

- servicii – prestări servicii,
- adăposturi pentru efective mari de animale
- amplasarea cuplată de obiective cu funcțiuni conflictuale care pot afecta reciproc
- activități industriale și alte activități care generează noxe (zgomot, fum, supraîncărcarea anormală a rețelelor, etc);
- activități de depozitare și comerciale en-gross, antrepozitele și magaziile nelegate de o activitate comercială sau artizanală admisă în zonă;
- construcțiilor aflate în raza de 50m față de clădirile monument vor fi amplasate astfel încât să nu obtureze vizual perspectivele valoroase asupra bisericilor

6.2. Propuneri RLU pentru zone de interes arheologic

Ca urmare a evaluării de teren desfășurate în comuna Vultureni, cu cod RAN 60151, am constatat existența mai multor situri arheologice, unele descrise anterior, dar nelocalizate precis pe teren. În cursul evaluării de teren siturile, cu câteva excepții au fost înregistrate cu coordonate ST70, conform cu normele Ministerului și Patrimoniului Național. Așadar, arheologii Felix Marcu și George Cupcea propun mai multe zone de protecție a patrimoniului înregistrat, unele cu risc ridicat de distrugere. Zonele de protecție sunt marcate în planul topografic cu roșu, majoritatea siturilor fiind amenințate în primul rând de lucrările agricole. La toate siturile, în cadrul demarcației din plan, trebuie în mod obligatoriu realizate săpături arheologice de salvare în cazul unor lucrări de reamenajare în zonă. Aici, propunem și stoparea lucrărilor agricole, cele mai afectate fiind siturile numerotate convențional cu 310-313 și 322-324. În celelalte zone, având în vedere caracterul aleatoriu al descoperirilor de pe teritoriul comunei propunem supraveghere arheologică obligatorie. Este posibil ca siturile arheologice identificate în periegeze să se întindă pe suprafețe mai mare decât marcajele din planul topografic, de aceea la efectuarea lucrărilor de construcții din apropiere trebuie prevăzută supravegherea arheologică.

Regulament de exploatare pentru zonele de interes arheologic (cu potențial) – respectiv siturile, ansamblurile și monumentele arheologice înscrise pe Lista Monumentelor Istorice, punctele de interes arheologic identificat și zonele de interes arheologic.

Siturile arheologice care sunt monumente istorice , înscrise în Lista Monumentelor Istorice publicată în 2010, se află sub incidența Legii 422/2001, republicată, fiind supuse reglementărilor și având servituți specifice în conformitate cu legea invocată mai sus.

Pentru punctele cu *patrimoniu arheologic identificat înscrise în Registrul Arheologic Național*, orice fel de intervenție (exploatare agricolă sau forestieră, amenajare funciară, rutieră, exploatare a solului sau a subsolului, construcție și/sau amenajare a teritoriului) trebuie să fie

condiționată de asistență arheologică sau, după caz, de cercetare sau descărcare de sarcină arheologică. Acest lucru trebuie să facă parte din Regulamentul de Urbanism din cadrul PUG – ului;

Zonele de interes arheologic se supun aceluiași reguli ca și cele de mai sus, dacă se constată, *după supravegherea arheologică* de către arheologi atestați MCPN, că sunt necesare, în interiorul lor, cercetări arheologice preventive, de salvare sau sistematice;

Referitor la regimul curent de exploatare economică a terenurilor din extravilan, în măsura în care se desfășoară lucrări care nu afectează situl sau zona de interes arheologic, nu se pot impune restricționări. **Acestea vor interveni în momentul în care se schimbă regimul de exploatare – defrișări, exploatări ale solului (cariere de piatră sau argilă), exploatări miniere, îmbunătățiri funciare, formarea unor iazuri sau lacuri de acumulare. De asemenea, nu se pot efectua nici un fel de construcții sub – sau supraterane fără o cercetare arheologică prealabilă.**

Cu privire la vegetație, pentru toate siturile sau zonele de interes arheologic, indiferent dacă sunt sau nu înscrise în LMI se poate accepta orice floră specifică zonei, cu respectarea regimului de exploatare menționat mai sus;

Toate aceste observații, detaliate, se vor constitui în mod obligatoriu într-un *Regulament pentru siturile arheologice*. Până la elaborarea sa, acestea vor fi încadrate în Regulamentul de Urbanism din cadrul PUG – ului fiecărei localități;

Întocmirea Planurilor de Urbanism Zonale, în vederea introducerii în intravilan a suprafețelor cu situri și zone cu potențial arheologic de toate tipurile nu se poate face fără avizul de specialitate al Ministerului Culturii și Cultelor, conform legislației în vigoare.

Propuneri zone de protecție pentru siturile arheologice clasificate și neclasificate:

Sit arheologic neclasificat, Vultureni (vezi fișa nr. 310–313)

aria 654267mp
perimetru 3290m
X=390965 Y=606950
X=391938 Y=606950
X=391938 Y=606278
X=390965 Y=606278

Sit arheologic neclasificat, Vultureni (vezi fișa nr.314)

aria 87326mp
perimetru 1182m
X=391042 Y=612778
X=391337 Y=612778
X=391337 Y=612482
X=391042 Y=612482

Sit arheologic clasificat, Șoimeni (vezi fișa nr.315–318)

aria 216731mp
perimetru 1865m
X=387313 Y=607186
X=387754 Y=607186
X=387754 Y=606694

X=387313 Y=606694

Sit arheologic neclasificat, Șoimeni (vezi fișa nr.319–321)

aria 67229mp

perimetru 1037m

X=386771 Y=607758

X=387034 Y=607758

X=387034 Y=607502

X=386771 Y=607502

Sit arheologic neclasificat, Băbuțiu (vezi fișa nr. 322)

aria 1106mp

perimetru 421m

X=388412 Y=605690

X=388522 Y=605690

X=388522 Y=605589

X=388412 Y=605589

Sit arheologic neclasificat, Băbuțiu (vezi fișa nr. 323)

aria 14097mp

perimetru 475m

X=388109 Y=605209

X=388225 Y=605209

X=388225 Y=605088

X=388109 Y=605088

Sit arheologic neclasificat, Făureni (vezi fișa nr. 324)

aria 149157mp

perimetru 1568m

X=388655 Y=602791

X=389114 Y=602791

X=389114 Y=602467

X=388655 Y=602467

Sit arheologic neclasificat, Băbuțiu (vezi fișa nr. 325–329)

aria 869878mp

perimetru 6002m

X=385660 Y=602877

X=385454 Y=602813

X=385348 Y=603110

X=385376 Y=603361

X=385645 Y=603516

X=385964 Y=603659

X=386289 Y=603742

X=386566 Y=603783

X=386839 Y=603824

X=386979 Y=604405

X=387342 Y=604306

X=387160 Y=603514

X=386345 Y=603450

X=385870 Y=603278

X=385617 Y=603146

X=385660 Y=602877

Sit arheologic neclasificat, Băbuțiu (vezi fișa nr. 330)

aria 149241mp

perimetru 1557m

X=385967 Y=602351

X=386405 Y=602351

X=386405 Y=602010

X=385967 Y=602010

Sit arheologic clasificat, Băbuțiu (vezi fișa nr. 331)

aria 38336mp

perimetru 784m

X=385401 Y=606930

X=385609 Y=606930

X=385609 Y=606746

X=385401 Y=606746

Sit arheologic clasificat, Șoimeni (vezi fișa nr. 332)

aria 68423mp

perimetru 1047m

X=388642 Y=607052

X=388915 Y=607052

X=388915 Y=606801

X=388642 Y=606801

Sit arheologic neclasificat, Șoimeni (vezi fișa nr. 333)

aria 73366mp

perimetru 1083m

X=387716 Y=608537

X=387993 Y=608537

X=387993 Y=608272

X=387716 Y=608272

Sit arheologic neclasificat, Vultureni (vezi fișa nr. 334)

aria 9225mp

perimetru 385mp

X=390030 Y=607873

X=390135 Y=607873

X=390135 Y=607785

X=390030 Y=607785

Sit arheologic neclasificat, Bădești (vezi fișa nr. 335)

aria 44338mp

perimetru 846m
X=396493 Y=609987
X=396724 Y=609987
X=396724 Y=609795
X=396493 Y=609795

Sit arheologic neclasificat, Bădești (vezi fișa nr. 336)

aria 31249mp
perimetru 707m
X=396415 Y=608825
X=396589 Y=608825
X=396589 Y=608646
X=396415 Y=608646

Sit arheologic neclasificat, Bădești (vezi fișa nr.337)

aria 28523mp
perimetru 675m
X=395788 Y=608392.
X=395956 Y=608392
X=395956 Y=608222
X=395788 Y=608222

Propuneri pentru R.L.U.:

Pe întregul teritoriu al sitului arheologic și a zonei de protecție a acestuia, indiferent de natura regimului de proprietate asupra terenului, public sau privat, precum și indiferent de modul de utilizare al acestuia, construit, neconstruit sau amenajat, cu excepția porțiunilor de teren pentru care s-a eliberat în prealabil o descărcare de sarcină arheologică, pentru orice intervenție de realizare și/sau de desființare a unor construcții, de amenajări ale terenului care implică deplasări ale unor volume mari de pământ, inclusiv pentru lucrări prilejuite de intervenții asupra rețelelor de utilități publice, atât sub nivelul terenului natural, cât și sub nivelul de călcare actual al subsolurilor, autorizarea lucrărilor se va face pe baza și în conformitate cu avizul M.C.P.N.

Pentru prezervarea valorilor arheologice sunt obligatorii următoarele măsuri:

- realizarea de sondaje arheologice înainte de începerea intervențiilor propriu-zise;
- supravegherea arheologică pe întreaga durată efectuării săpăturilor de orice fel;
- acționarea autorizată de specialitate în vederea eliberării de sarcină arheologică, în conformitate cu actele normative în vigoare

6.3. Propuneri RLU pentru zone protejate urbanistic –satul Chidea–

Conturul zonelor de protecție ale monumentelor din satul Chidea au fost incluse în zona protejată.

Propuneri zone de protejată sat Chidea:

aria 502363 mp

perimetru 4647m

X=393599 Y=610287

X=393582 Y=610314

X=393548 Y=610336

X=393548 Y=610397

X=393537 Y=610452

X=393604 Y=610433

X=393621 Y=610362

X=393752 Y=610418

X=393802 Y=610452

X=393823 Y=610411

X=393798 Y=610384

X=393835 Y=610310

X=393871 Y=610321

X=393876 Y=610310

X=393901 Y=610317

X=393967 Y=610290

X=393982 Y=610224

X=393972 Y=610174

X=393911 Y=610171

X=393843 Y=610151

X=393860 Y=610097

X=393829 Y=610108

X=393807 Y=610088

X=393776 Y=610013

X=393786 Y=609991

X=393791 Y=609940

X=393829 Y=609941

X=393828 Y=609919

X=393793 Y=609919

X=393783 Y=609871

X=393781 Y=609843

X=393803 Y=609845

X=393833 Y=609841

X=393855 Y=609816
X=393835 Y=609771
X=393834 Y=609729
X=393803 Y=609708
X=393784 Y=609628
X=393737 Y=609583
X=393702 Y=609498
X=393629 Y=609502
X=393629 Y=609442
X=393637 Y=609374
X=393647 Y=609325
X=393680 Y=609288
X=393694 Y=609263
X=393710 Y=609203
X=393691 Y=609185
X=393714 Y=609134
X=393657 Y=609109
X=393692 Y=609049
X=393637 Y=609037
X=393661 Y=608908
X=393614 Y=608900
X=393607 Y=608940
X=393595 Y=609002
X=393593 Y=609034
X=393582 Y=609054
X=393575 Y=609088
X=393569 Y=609110
X=393562 Y=609137
X=393523 Y=609192
X=393517 Y=609223
X=393491 Y=609255
X=393469 Y=609288
X=393406 Y=609281
X=393401 Y=609324
X=393389 Y=609363
X=393358 Y=609441
X=393381 Y=609473
X=393308 Y=609508
X=393291 Y=609542
X=393292 Y=609569
X=393298 Y=609586
X=393315 Y=609616

X=393351 Y=609699
X=393353 Y=609730
X=393357 Y=609770
X=393350 Y=609817
X=393351 Y=609847
X=393317 Y=609849
X=393335 Y=609996
X=393380 Y=610190
X=393461 Y=610197
X=393498 Y=610212
X=393477 Y=610251
X=393587 Y=610287

Se păstrează un număr mare de construcții vernaculare autentice, în stare bună de conservare, majoritatea având unele intervenții necorespunzătoare (de exemplu poarta metalică, învelitoare țiglă ceramică trasă, antene tv, finisaje inadecvate, tâmplărie care nu respectă proporțiile tradiționale, etc). Construcțiile sunt considerate valoroase (având intervenții inadecvate reversibile.) Pentru aceste obiective (doar cele cu intervenții inadecvate reversibile, cu caracter minor sau meniu) se propune constituirea unei categorii de **clădiri protejate pe plan local** și legiferarea acestui statut prin noul PUG. Se va include în regulamentul local de urbanism, măsurile concrete de protecție: Lista acestei categorii de clădiri protejate local se va putea completa cu alte obiective considerate valoroase, fie de către specialiști sau comunitatea locală.

Lista clădirilor protejate pe plan local se va citi *la satul Chidea* din *5.4 Lista clădirilor de valoare locală*. Lista obiectivelor se vor citi din anexa 1.

Propuneri pentru R.L.U.:

Construcțiile:

Imobilele cu valoare ambientală, aflate în interiorul sau în afara zonelor protejate propuse prin acest studiu, stabilite și aplicate în Reglementările PUG-ului și Regulamentul aferent, vor putea suferi intervenții, *cu respectarea art. Lucrări de modernizare . Excepție fac acele intervenții care, prin natura lor, nu afectează aspectul arhitectural și istoric al fațadelor clădirilor cu valoare ambientală.*

Intervențiile de orice natură la construcțiile existente vor fi efectuate numai cu consultarea MCC. Nu sunt permise demolări sau intervenții care să modifice structura, volumetria sau aspectul arhitectural al corpurilor valoroase din punct de vedere istoric, în special al celor de la fațadă. **Extinderile corpurilor existente se vor admite cu păstrarea corpurilor de la frontul străzii și a organizării spațiale tradițională specifică zonei.** Se vor păstra fronturile discontinue sau retragerile existente la stradă.

Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase, a policarbonatului și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- Învelitori șindrilă, șiță, țiglă ceramică după caz, se va încuraja utilizarea învelitorilor de paie, considerate specific local, azi pe cale de dispariție, iar pentru casele în stil baroc se vor utiliza învelitoarea tradițională de șiță sau șindrilă eventual țiglă solzi sau țigle dreptunghiulare fără model în relief

- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă pasteluri, de preferință alb și albastru, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali; culorile vor fi stabilite în urma unor studii de specialitate tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ;

Paleta cromatică **conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor de valoare locală** și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj, roșu, etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale, a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox, policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) , a elementelor arhitectonice atipice (balcoane la stradă ș.a.)

Conform specificului local împrejmuirile pot fi din piatră înălțimi de cca 1,2– 1,5 m cu porți de lemn ; împrejmuirile din piatră vor primi o învelitoare/protecții la nivelul superior de piatră , șindrilă sau țiglă solzi după caz.; Se acceptă pe alocuri și garduri de lemn sau chiar din nuiele, fără ca acestea să aibă o lungime mai mare de două parcele.

Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, *conform art. Aspectul exterior al clădirii.*

Se propune, acolo unde situația permite, să se introducă geam termopan doar schimbând foaia interioară a geamului (unde ferestrele de geam sunt din două foi– interioare și exterioare).

Amplasarea construcțiilor noi în interiorul parcelei

Construcțiile noi vor respecta planimetria stabilită în cadrul parcelelor existente, în interiorul acestora, dar și delimitările loturilor în cadrul localității. *În mod excepțional*, o construcție ridicată pe mai multe parcele alăturate, va păstra, prin compoziție, aspectul inițial al ansamblului, cel cu mai multe parcele alăturate. Atât finisajele, cât și aspectul exterior al construcțiilor noi se vor integra din punct de vedere ambiental fondului construit existent. Se vor respecta pantele acoperișului, distribuția golurilor, forma și proporțiile golurilor specifice zonei.

Amplasarea construcțiilor noi se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (1 m pentru fațadele fără goluri, 1,90 m pentru fațadele cu goluri), *conform Codului Civil*, precum și a distanței minime între clădiri, necesare intervențiilor în caz de urgență; referitor la arhitectura și gabaritul clădirilor, acestea vor trebui să respecte înălțimile maxime, planimetria și volumetria specifică.

Regula generală a amplasării construcțiilor stabilește amplasarea casei de locuit spre stradă și a anexelor în interiorul parcelei, fie la limitele laterale, fie perpendicular sau paralel cu

strada, la limita posterioară a curții, în funcție de specificul zonei respectiv a suprafeței de teren din lot destinată construcțiilor, conform indicilor urbanistici.

Se interzice construirea de case cu calcan.

Locuințele se vor amplasa obligatoriu cu latura scurtă paralelă stradă, conform specificului local, iar pentru anexe se acceptă și amplasarea cu latura lungă paralelă cu strada.

Se va stabili zona construibilă la maximum 50 m față de stradă (indiferent de dimensiunea frontului parcelei).

Amplasarea locuințelor va respecta un aliniament până la max. 2m, iar pentru anexe se va respecta distanța minimă de aliniament pentru locuințe cu posibilitatea unei retrageri mai mari.

UTILITĂȚI

Condiții de echipare utilitară:

- se va studia posibilitatea racordării tuturor clădirilor la rețelele publice tehnico-utilitare existente și viitoare;
- se va urmări, pe cât posibil, desființarea stâlpilor și consolelor electrice;
- toate cablurile și conductele aferente rețelelor utilitare vor fi amplasate subteran. Instalațiile de gaz vor fi amplasate subteran, iar contoarele și reglatoarele vor fi mascate astfel încât să nu afecteze fațadele.
- Instalațiile de purificare a apei sau fosele septice care aparțin rețelelor de canalizare se vor amplasa astfel încât să nu prezinte impact negativ asupra zonei de protecție, atât din punct de vedere urbanistic, cât și al mediului.

REGIMUL DE CONSTRUIRE ȘI REGLEMENTĂRI URBANISTICE REFERITORE LA PARCELARE, SPAȚII PUBLICE

Dimensiunile parcelelor:

Se va respecta parcelarul istoric; nu se admit modificări ale parcelarului istoric, nu sunt permise modificări ale aliniamentului existent (obiectivele de utilitate publică se vor adapta la capacitatea imobilelor existente în centrul istoric). În cazul în care sunt necesare imobile de dimensiuni care depășesc ca volumetrie posibilitățile centrului istoric, se vor găsi alte amplasamente. *In situații excepționale* care necesită expropriu, unificarea mai multor parcele, se va întocmi o documentație PUZ, cu respectarea legislației specifice.

Lucrările de modernizare

Orice lucrări de modernizare, extindere, supraetajare se vor putea autoriza fără a recurge la elaborarea P.UZ. sau P.U.D., cu condiția încadrării în procedurile prezentului Regulament, *cu respectarea art. Construcțiile și cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor și cu Autorizație de Construire*, unde este cazul, conform legislației referitoare la autorizarea și calitatea lucrărilor de construcție.

Regimul de înălțime al construcțiilor se va stabili după cum urmează, în conformitate cu concluziile studiului istorico – urbanistic ale acestui document

- la construcțiile existente nu se pot face extinderi, se acceptă doar mansardările fără modificarea șarpantei existente. Pentru ferestrele mansardelor se va încuraja o utilizare alternativă (de la o casă la alta) cu alternață între lucarne tradiționale și iluminare contemporană la nivelul șarpantei. Poziția ferestrelor pentru mansardă se va studia astfel încât amplasarea lor să nu fie vizibilă (sau să fie minim vizibilă) de la stradă.

- construcțiile noi se vor construi cu același regim de înălțime cu clădirea existentă păstrând cornișa și coama construcției existente

- sunt exceptate de la acestea edificiile publice, laice sau ecleziastice, în condițiile respectării *art. Construcțiile, Dimensiunea parcelelor și Lucrări de modernizare*, precum și *anexele gospodărești care se reconstruiesc pe vechiul amplasament și care respectă volumetria și înălțimea construcției anterioare*, în condițiile în care,acestea, în special șurile, pot avea o înălțime care depășește 12 m, și numai când acest lucru este dovedit prin relevee, imagini, fotografii.

Aspectul exterior al construcțiilor va fi în acord cu funcțiunea acestora și cu importanța zonei în care vor fi amplasate. Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- pentru casele noi se va putea utiliza ca material de construcție pentru zidărie piatra, cărămida, bca. Doar în cazul în care casele sunt de piatră casa poate să rămână netencuită.
- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali;
- se recomandă alternața dintre utilizarea pietrei în formă aparentă și tencuire a construcțiilor. Ca specific local: locuința va fi tencuită iar anexele vor avea piatra aparentă. Se acceptă și locuințe netencuite, doar pentru cele de piatră.
- tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ; se pot accepta ferestre din geam dublu termoizolant, *cu respectarea art. Construcțiile*, se va încuraja acolo unde tipul ferestrei permite (ferestre cu doua foi), amplasarea de geam termoizolant doar în foaia dinspre interior.
- golurile ferestrelor vor fi doar cu proporții verticale (tradiționale).
- rostuirea cu mortar se va realiza sub forma tradițională fără accentuarea mortarului

Paleta cromatică (se recomandă culorile de apă, pasteluri,de preferință alb și albastru) conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor istorice și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexa, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori

stridente (roz, oranj,roșu,etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale,a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox,policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) ,a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, conform art. Aspectul exterior al cpnstrucțiilor.

Zonele verzi, alte amenajări edilitare, se vor amenaja sau , după caz, re-amenaja, *cu respectarea art.Condiții de echipare utilitară, Dimensiunea parcelelor, Lucrări de modernizare a avizelor și autorizației de construire, în urma unor documentații bazate pe studii de specialitate specifice. Nu se va amplasa vegetație medie și înalta in perimetrul interior de 6 metri față de monumentele istorice.*

Firme – materiale, culori

Se acceptă firme de dimensiuni mici, din materiale specifice zonelor istorice, respectiv fier forjat, bronz, alamă, sticlă, lemn. Se recomandă litere volumetrice independente, iluminate din exterior, cu spoturi sau lămpi. Sunt acceptate și firmele în consolă, cu condiția respectării celor prevăzute mai sus.

Se interzic materiale iluminate strident, casete luminoase sau alte materiale nespecifice.Se interzice orice tip de publicitate de marcă.

Coefficienți urbanistici

Procentul maxim de ocupare a terenului este de 30% pentru locuințe în raport zona constructibilă. Zona constructibilă se va considera până la adâncimea de 50 de metri a parcelei, indiferent de dimensiunea frontului.

Procentul maxim de ocupare a terenului pentru edificii publice este de 70%.

Coefficientul de utilizare a terenului pentru locuințe este de 0.6 pe suprafața constructibilă.

Coefficientul de utilizare a terenului pentru clădire de interes public este de maxim 0.7.

Regimul de înălțime maxim este cel prevăzut la art. Regimul de înălțime, atât pentru locuințe, cât și pentru edificii publice.

6.4. Propuneri RLU pentru clădirile cu valoare locală și pentru parcelele aflate în imediata vecinătate ale acestora

Se păstrează un număr mediu de construcții vernaculare autentice, în stare bună de conservare, majoritatea având unele intervenții necorespunzătoare (de exemplu poarta metalica, învelitoare țiglă ceramică trasă, antene tv, finisaje inadecvate, tâmplărie care nu respectă proporțiile tradiționale, etc). Construcțiile sunt considerate valoroase (având intervenții inadecvate reversibile.) Pentru aceste obiective (doar cele cu intervenții inadecvate reversibile, cu caracter minor sau meniu) se propune constituirea unei categorii de **clădiri protejate pe plan local** și legiferarea acestui statut prin noul PUG. Se va include în regulamentul local de urbanism, măsurile concrete de protecție: Lista acestei categorii de clădiri protejate local se va putea completa cu alte obiective considerate valoroase, fie de către specialiști sau comunitatea locală.

Lista clădirilor protejate pe plan local se va citi *la satul Bădești* din *5.4 Lista clădirilor de valoare locală*. Lista obiectivelor se vor citi din anexa 1.

Construcțiile:

Imobilele cu valoare ambientală , vor putea suferi intervenții, *cu respectarea art. Lucrări de modernizare . Excepție fac acele intervenții care, prin natura lor, nu afectează aspectul arhitectural și istoric al fațadelor clădirilor cu valoare ambientală.*

Nu sunt permise demolări sau intervenții care să modifice structura, volumetria sau aspectul arhitectural al corpurilor valoroase din punct de vedere istoric, în special al celor de la fațadă. **Extinderile corpurilor existente se vor admite cu păstrarea corpurilor de la frontul străzii și a organizării spațiale tradițională specifică zonei.** Se vor păstra fronturile discontinue sau retragerile existente la stradă.

Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase, a policarbonatului și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- învelitori șindrilă, șiță, țiglă ceramică după caz, se va încuraja utilizarea învelitorilor de paie, considerate specific local, azi pe cale de dispariție, iar pentru casele în stil baroc se vor utiliza învelitoarea tradițională de șiță sau șindrilă eventual țiglă solzi sau țigle dreptunghiulare fără model în relief

- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă pasteluri, de preferință alb și albastru, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali; culorile vor fi stabilite în urma unor studii de specialitate tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ;

Paleta cromatică **conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor de valoare locală** și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj,roșu,etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale,a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox,policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) , a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)

Conform specificului local împrejmuirile pot fi din piatră înălțimi de oca 1,2- 1,5 m cu porți de lemn ; împrejmuirile din piatră vor primi o învelitoare/protecții la nivelul superior de piatră , șindrilă sau țiglă solzi după caz.; Se acceptă pe alocuri și garduri de lemn sau chiar din nuiele, fără ca acestea să aibă o lungime mai mare de două parcele.

Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, *conform art. Aspectul exterior al clădirii.*

Se propune, acolo unde situația permite, să se introducă geam termopan doar schimbând foaia interioară a geamului (unde ferestrele de geam sunt din două foi- interioare și exterioare).

Amplasarea construcțiilor noi în interiorul parcelei

Construcțiile noi vor respecta planimetria stabilită în cadrul parcelelor existente, în interiorul acestora, dar și delimitările loturilor în cadrul localității. *În mod excepțional*, o construcție ridicată pe mai multe parcele alăturate, va păstra, prin compoziție, aspectul inițial al ansamblului, cel cu mai multe parcele alăturate. Atât finisajele, cât și aspectul exterior al construcțiilor noi se vor integra din punct de vedere ambiental fondului construit existent. Se vor respecta pantele acoperișului, distribuția golurilor, forma și proporțiile golurilor specifice zonei.

Amplasarea construcțiilor noi se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (1 m pentru fațadele fără goluri, 1,90 m pentru fațadele cu goluri), conform *Codului Civil*, precum și a distanței minime între clădiri, necesare intervențiilor în caz de urgență; referitor la arhitectura și gabaritul clădirilor, acestea vor trebui să respecte înălțimile maxime, planimetria și volumetria specifică.

Regula generală a amplasării construcțiilor stabilește amplasarea casei de locuit spre stradă și a anexelor în interiorul parcelei, fie la limitele laterale, fie perpendicular sau paralel cu strada, la limita posterioară a curții, în funcție de specificul zonei respectiv a suprafeței de teren din lot destinată construcțiilor, conform indicilor urbanistici.

Se interzice construirea de case cu calcan.

Locuințele se vor amplasa obligatoriu cu latura scurtă paralelă stradă, conform specificului local, iar pentru anexe se acceptă și amplasarea cu latura lungă paralelă cu strada.

Se va stabili zona constructibilă la maximum 50 m față de stradă (indiferent de dimensiunea frontului parcelei).

Amplasarea locuințelor va respecta un aliniament până la max. 2m, iar pentru anexe se va respecta distanța minimă de aliniament pentru locuințe cu posibilitatea unei retrageri mai mari.

UTILITĂȚI

Condiții de echipare utilitară:

- se va studia posibilitatea racordării tuturor clădirilor la rețelele publice tehnico-utilitare existente și viitoare;

- se va urmări, pe cât posibil, desființarea stâlpilor și consolelor electrice;

- toate cablurile și conductele aferente rețelelor utilitare vor fi amplasate subteran.

Instalațiile de gaz vor fi amplasate subteran, iar contoarele și reglatoarele vor fi mascate astfel încât să nu afecteze fațadele.

- Instalațiile de purificare a apei sau fosele septice care aparțin rețelelor de canalizare se vor amplasa astfel încât să nu prezinte impact negativ asupra zonei de protecție, atât din punct de vedere urbanistic, cât și al mediului.

Dimensiunile parcelelor:

Se va respecta parcelarul istoric; nu se admit modificări ale parcelarului istoric, nu sunt permise modificări ale aliniamentului existent (obiectivele de utilitate publică se vor adapta la capacitatea imobilelor existente în centrul istoric). În cazul în care sunt necesare imobile de dimensiuni care depășesc ca volumetrie posibilitățile centrului istoric, se vor găsi alte

amplasamente. *In situații excepționale* care necesită exproprieri, unificarea mai multor parcele, se va întocmi o documentație PUZ, cu respectarea legislației specifice.

Lucrările de modernizare

Orice lucrări de modernizare, extindere, supraetajare se vor putea autoriza fără a recurge la elaborarea P.U.Z. sau P.U.D., cu condiția încadrării în procedurile prezentului Regulament, *cu respectarea art. Construcțiile și cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor și cu Autorizație de Construire*, unde este cazul, conform legislației referitoare la autorizarea și calitatea lucrărilor de construcție.

Regimul de înălțime al construcțiilor se va stabili după cum urmează, în conformitate cu concluziile studiului istorico – urbanistic ale acestui document

- la construcțiile existente nu se pot face extinderi, se acceptă doar mansardările fără modificarea șarpantei existente. Pentru ferestrele mansardelor se va încuraja o utilizare alternativă (de la o casă la alta) cu alternață între lucarne tradiționale și iluminare contemporană la nivelul șarpantei. Poziția ferestrelor pentru mansardă se va studia astfel încât amplasarea lor să nu fie vizibilă (sau să fie minim vizibilă) de la stradă.

- construcțiile noi se vor construi cu același regim de înălțime cu clădirea existentă păstrând cornișa și coama construcției existente

- sunt exceptate de la acestea edificiile publice, laice sau ecleziastice, în condițiile respectării *art. Construcțiile, Dimensiunea parcelelor și Lucrări de modernizare*, precum și *anexele gospodărești care se reconstruiesc pe vechiul amplasament și care respectă volumetria și înălțimea construcției anterioare*, în condițiile în care,acestea, în special șurile, pot avea o înălțime care depășește 12 m, *și numai când acest lucru este dovedit* prin relevee, imagini, fotografii.

Aspectul exterior al construcțiilor va fi în acord cu funcțiunea acestora și cu importanța zonei în care vor fi amplasate. Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- pentru casele noi se va putea utiliza ca material de construcție pentru zidărie piatra, cărămida, bca. Doar în cazul în care casele sunt de piatră casa poate să rămână netencuită.
- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali;
- se recomandă alternața dintre utilizarea pietrei în formă aparentă și tencuire a construcțiilor. Ca specific local: locuința va fi tencuită iar anexele vor avea piatra aparentă. Se acceptă și locuințe netencuite, doar pentru cele de piatră.
- tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ; se pot accepta ferestre din geam dublu termoizolant, *cu respectarea art. Construcțiile*, se va încuraja acolo unde

tipul ferestrei permite (ferestre cu doua foi), amplasarea de geam termoizolant doar în foaia dinspre interior.

- golurile ferestrelor vor fi doar cu proporții verticale (tradiționale).
- rostuirea cu mortar se va realiza sub forma tradițională fără accentuarea mortarului

Paleta cromatică (se recomandă culorile de apă, pasteluri,de preferință alb și albastru) conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor istorice și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj,roșu,etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale,a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox,policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) ,a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, conform art. Aspectul exterior al cpnstrucțiilor.

Zonele verzi, alte amenajări edilitare, se vor amenaja sau , după caz, re-amenaja, *cu respectarea art.Condiții de echipare utilitară, Dimensiunea parcelelor, Lucrări de modernizare a avizelor și autorizației de construire, în urma unor documentații bazate pe studii de specialitate specifice. Nu se va amplasa vegetație medie și înalta in perimetrul interior de 6 metri față de monumentele istorice.*

Firme – materiale, culori

Se acceptă firme de dimensiuni mici, din materiale specifice zonelor istorice, respectiv fier forjat, bronz, alamă, sticlă, lemn. Se recomandă litere volumetrice independente, iluminate din exterior, cu spoturi sau lămpi. Sunt acceptate și firmele în consolă, cu condiția respectării celor prevăzute mai sus.

Se interzic materiale iluminate strident, casete luminoase sau alte materiale nespecifice.Se interzice orice tip de publicitate de marcă.

Coeficienți urbanistici

Procentul maxim de ocupare a terenului este de 30% pentru locuințe în raport zona constructibilă. Zona constructibilă se va considera până la adâncimea de 50 de metri a parcelei, indiferent de dimensiunea frontului.

Procentul maxim de ocupare a terenului pentru edificii publice este de 70%.

Coeficientul de utilizare a terenului pentru locuințe este de 0.6 pe suprafața constructibilă.

Coeficientul de utilizare a terenului pentru clădire de interes public este de maxim 0.7.

Regimul de înălțime maxim este cel prevăzut la art. Regimul de înălțime, atât pentru locuințe, cât și pentru edificii publice.

6.5. Propuneri RLU pentru parc ele aflate în afara zonelor de protecție și a zonelor protejate, și a celor care, nu se află pe parcele în imediata vecinătate a caselor de valoare locală

Construcțiile:

Nu sunt permise demolări sau intervenții care să modifice structura, volumetria sau aspectul arhitectural al corpurilor valoroase din punct de vedere istoric, în special al celor de la fațadă. **Extinderile corpurilor existente se vor admite cu păstrarea corpurilor de la frontul străzii și a organizării spațiale tradițională specifică zonei.** Se vor păstra fronturile discontinue sau retragerile existente la stradă.

Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase, a policarbonatului și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- învelitori șindrilă, șiță, țiglă ceramică după caz, se va încuraja utilizarea învelitorilor de paie, considerate specific local, azi pe cale de dispariție, iar pentru casele în stil baroc se vor utiliza învelitoarea tradițională de șiță sau șindrilă eventual țiglă solzi sau țigle dreptunghiulare fără model în relief

- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă pasteluri, de preferință alb și albastru, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali; culorile vor fi stabilite în urma unor studii de specialitate tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ;

Paleta cromatică **conformarea fațadelor, amplasarea golurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor de valoare locală** și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj,roșu,etc.) agresive, sau relaizate în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale,a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox,policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.) , a elementelor arhitectonice atipice(balcoane la stradă ș.a.)

Conform specificului local împrejmuirile pot fi din piatră înălțimi de cca 1,2- 1,5 m cu porți de lemn ; împrejmuirile din piatră vor primi o învelitoare/protecții la nivelul superior de piatră , șindrilă sau țiglă solzi după caz.; Se acceptă pe alocuri și garduri de lemn sau chiar din nuiete, fără ca acestea să aibă o lungime mai mare de două parcele.

Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, *conform art. Aspectul exterior al clădirii.*

Se propune, acolo unde situația permite, să se introducă geam termopan doar schimbând foaia interioară a geamului (unde ferestrele de geam sunt din două foi- interioare și exterioare).

Amplasarea construcțiilor noi în interiorul parcelei

Construcțiile noi vor respecta planimetria stabilită în cadrul parcelelor existente, în interiorul acestora, dar și delimitările loturilor în cadrul localității. *În mod excepțional*, o construcție ridicată pe mai multe parcele alăturate, va păstra, prin compoziție, aspectul inițial al ansamblului, cel cu mai multe parcele alăturate. Atât finisajele, cât și aspectul exterior al construcțiilor noi se vor integra din punct de vedere ambiental fondului construit existent. Se vor respecta pantele acoperișului, distribuția golurilor, forma și proporțiile golurilor specifice zonei.

Amplasarea construcțiilor noi se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (1 m pentru fațadele fără goluri, 1,90 m pentru fațadele cu goluri), conform *Codului Civil*, precum și a distanței minime între clădiri, necesare intervențiilor în caz de urgență; referitor la arhitectura și gabaritul clădirilor, acestea vor trebui să respecte înălțimile maxime, planimetria și volumetria specifică.

Regula generală a amplasării construcțiilor stabilește amplasarea casei de locuit spre stradă și a anexelor în interiorul parcelei, fie la limitele laterale, fie perpendicular sau paralel cu strada, la limita posterioară a curții, în funcție de specificul zonei respectiv a suprafeței de teren din lot destinată construcțiilor, conform indicilor urbanistici.

Se interzice construirea de case cu calcan.

UTILITĂȚI

Condiții de echipare utilitară:

- se va studia posibilitatea racordării tuturor clădirilor la rețelele publice tehnico-utilitare existente și viitoare;
- se va urmări, pe cât posibil, desființarea stâlpilor și consolelor electrice;
- toate cablurile și conductele aferente rețelelor utilitare vor fi amplasate subteran. Instalațiile de gaz vor fi amplasate subteran, iar contoarele și regulatoarele vor fi mascate astfel încât să nu afecteze fațadele.
- Instalațiile de purificare a apei sau fosele septice care aparțin rețelelor de canalizare se vor amplasa astfel încât să nu prezinte impact negativ asupra zonei de protecție, atât din punct de vedere urbanistic, cât și al mediului.

Dimensiunile parcelelor:

Se va respecta parcelarul istoric; nu se admit modificări ale parcelarului istoric, nu sunt permise modificări ale aliniamentului existent (obiectivele de utilitate publică se vor adapta la capacitatea imobilelor existente în centrul istoric). În cazul în care sunt necesare imobile de dimensiuni care depășesc ca volumetrie posibilitățile centrului istoric, se vor găsi alte amplasamente. *In situații excepționale* care necesită expropriu, unificarea mai multor parcele, se va întocmi o documentație P.U.Z., cu respectarea legislației specifice.

Lucrările de modernizare

Orice lucrări de modernizare, extindere, supraetajare se vor putea autoriza fără a recurge la elaborarea P.U.Z. sau P.U.D., cu condiția încadrării în procedurile prezentului Regulament, *cu respectarea art. Construcțiile și cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor și cu Autorizație de*

Construire, unde este cazul, conform legislației referitoare la autorizarea și calitatea lucrărilor de construcție.

Regimul de înălțime al construcțiilor se va stabili după cum urmează, în conformitate cu concluziile studiului istorico – urbanistic ale acestui document

Înălțimea maximă va fi de S+P+E, pot avea o înălțime care depășește 12 m

- la construcții se pot face extinderi, se acceptă și mansardările. Pentru ferestrele mansardelor se va încuraja o utilizare alternativă (de la o casă la alta) cu alternanță între lucarne tradiționale și iluminare contemporană la nivelul șarpantei. Poziția ferestrelor pentru mansardă se va studia astfel încât amplasarea lor să nu fie vizibilă (sau să fie minim vizibilă) de la stradă.

- sunt exceptate de la acestea edificiile publice, laice sau ecleziastice, în condițiile respectării *art. Construcțiile, Dimensiunea parcelelor și Lucrări de modernizare*, precum și *anexele gospodărești care se reconstruiesc pe vechiul amplasament și care respectă volumetria și înălțimea construcției anterioare*, în condițiile în care,acestea, în special șurile, pot avea o înălțime care depășește 12 m, și numai când acest lucru este dovedit prin relevee, imagini, fotografii.

Aspectul exterior al construcțiilor va fi în acord cu funcțiunea acestora și cu importanța zonei în care vor fi amplasate. Se interzice utilizarea tablei de orice fel, ca azbocimentului, țiglelor de ciment sau bituminoase și a țiglelor policrome la învelitoarea acoperișului.

Se vor utiliza următoarele materiale :

- pentru casele noi se va putea utiliza ca material de construcție pentru zidărie piatra, cărămida, bca. Doar în cazul în care casele sunt de piatră, casa poate să rămână netencuită.
- pentru finisaje se vor folosi tencuieli drișcuite și zugrăveli în culori de apă, se recomandă folosirea zugrăvelilor pe bază de var, cu coloranți minerali;
- se recomandă alternața dintre utilizarea pietrei în formă aparentă și tencuire a construcțiilor. Ca specific local: locuința va fi tencuită iar anexele vor avea piatra aparentă. Se acceptă și locuințe netencuite, doar pentru cele de piatră.
- tâmplăria va fi de lemn natural, vopsit în culori pe bază de ulei ; se pot accepta ferestre din geam dublu termoizolant, *cu respectarea art. Construcțiile*; se va încuraja acolo unde tipul ferestrei permite (ferestre cu doua foi), amplasarea de geam termoizolant doar în
- rostuirea cu mortar se va realiza sub forma tradițională fără accentuarea mortarului

Paleta cromatică (se recomandă culorile de apă, pasteluri,de preferință alb și albastru) conformarea fațadelor, amplasarea gurilor vor fi adaptate specificului construcțiilor istorice și se vor executa astfel încât să asigure unitate ansamblului, atât pentru construcțiile cu funcțiunea de locuințe, pentru anexe, cât și pentru celelalte elemente ale programului de arhitectură.

Se interzic elemente constructive și ornamentale care nu respectă specificul arhitectural al zonei. Nu se acceptă volume nespecifice, pante ale acoperișurilor care nu se integrează fondului

construit, goluri atipice la fațade, finisaje cu mortar pe bază de ciment, vopsitorii în culori stridente (roz, oranj, roșu, etc.) agresive, sau realizați în diagonală, în moduri nespecifice arhitecturii tradiționale, a materialelor străine arhitecturii tradiționale (inox, policarbonat, tâmplărie PVC albă, tablă ondulată, etc.), a elementelor arhitectonice atipice (balcoane la stradă ș.a.). Se recomandă restaurarea tâmplăriilor originale a golurilor existente. În cazul în care degradările nu mai permit acest lucru, tâmplăria nouă va respecta dimensiunile golurilor existente, forma acestora, finisajele, materialele, etc, conform art. Aspectul exterior al construcțiilor.

Zonele verzi, alte amenajări edilitare, se vor amenaja sau , după caz, re-amenaja, *cu respectarea art. Condiții de echipare utilitară, Dimensiunea parcelelor, Lucrări de modernizare a avizelor și autorizației de construire, în urma unor documentații bazate pe studii de specialitate specifice. Nu se va amplasa vegetație medie și înalta în perimetrul interior de 6 metri față de monumentele istorice.*

Firme – materiale, culori

Se acceptă firme de dimensiuni mici, din materiale specifice zonelor istorice, respectiv fier forjat, bronz, alamă, sticlă, lemn. Se recomandă litere volumetrice independente, iluminate din exterior, cu spoturi sau lămpi. Sunt acceptate și firmele în consolă, cu condiția respectării celor prevăzute mai sus.

Se interzic materiale iluminate strident, casete luminoase sau alte materiale nespecifice. Se interzice orice tip de publicitate de marcă.

Coefficienți urbanistici

Procentul maxim de ocupare a terenului este de 30% pentru locuințe în raport zona constructibilă. Zona constructibilă se va considera până la adâncimea de 50 de metri a parcelei, indiferent de dimensiunea frontului.

Procentul maxim de ocupare a terenului pentru edificii publice este de 70%.

Coefficientul de utilizare a terenului pentru locuințe este de 0.6 pe suprafața constructibilă.

Coefficientul de utilizare a terenului pentru clădire de interes public este de maxim 0.7.

Regimul de înălțime maxim este cel prevăzut la art. Regimul de înălțime, atât pentru locuințe, cât și pentru edificii publice.

7. LISTA FIGURILOR

Figură 1 – Comuna Vultureni pe harta jud. Cluj.....	1
Figură 2 – Structura pe etnii în satul Vultureni între anii 1850–2002(4)	15
Figură 3 – Structura pe etnii în procente în satul Vultureni între anii 1850–2002(4).....	16
Figură 4 – Structura pe confesiuni în satul Vultureni între anii 1850–2002(4).....	16
Figură 5 – Tipul de așezare: adunat – Vultureni.....	18
Figură 6 – Tipuri de lotizare – Vultureni	19
Figură 7 – Imagine Satelit 2012 – Vultureni.....	21
Figură 8 – Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – Vultureni	22

Figură 9 –Ridicare topografică militară (1869 – 1873)–Vultureni.....	22
Figură 10 – Primăria și consiliul local din Vultureni.....	24
Figură 11– Poliția din Vultureni.....	24
Figură 12 – Magazin universal din Vultureni.....	25
Figură 13– Poșta din Vultureni.....	25
Figură 14– Grădinița din Vultureni.....	25
Figură 15– Monument din Vultureni lângă școala din sat.....	26
Figură 16– Școala din Vultureni.....	26
Figură 17– Biserica ortodoxă din Vultureni.....	27
Figură 18– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.33.....	28
Figură 19 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.70.....	29
Figură 20 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.71.....	29
Figură 21– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.131.....	30
Figură 22– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.133.....	30
Figură 23– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.134.....	31
Figură 24 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.238.....	31
Figură 25– Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni nr.241.....	31
Figură 26 – Casă cu valoare arhitecturală din Vultureni (nr.A vezi anexa1).....	32
Figură 27 –Perspectivă valoroasă Vultureni.....	32
Figură 28 – Structura pe etnii în Făureni între anii 1850–2002(4).....	34
Figură 29 – Structura pe etnii în procente în satul Făureni între anii 1850–2002(4).....	35
Figură 30 – Structura pe confesiuni în satul Făureni între anii 1850–2002(4).....	35
Figură 31– Tipul de așezare: adunat–linear – Faureni.....	37
Figură 32– Tipuri de lotizare– Făureni.....	38
Figură 33– Imagine Satelit 2012 – Făureni.....	39
Figură 34 – Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – Făureni.....	40
Figură 35– Ridicare topografică militară (1869 – 1873).....	40
Figura 36– Biserica ortodoxă din Făureni.....	41
Figura 37– Școala și grădinița din Făureni.....	41
Figură 38 – Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 71.....	43
Figură 39– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 69.....	43
Figură 40– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 68.....	43
Figură 41– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 60.....	44
Figură 42– Casă cu valoare arhitecturală din Făureni nr. 55.....	44
Figură 43– Perspective valoroase din Făureni.....	45
Figură 44– Casă cu valoare locală având intervenții inadecvate (geam termopan cu pvc).....	45
Figură 45 – Structura pe etnii în satul Băbuțiu între anii 1850–2002.....	47
Figură 46 – Structura pe etnii în procente în satul Băbuțiu între anii 1850–2002.....	48
Figură 47 – Structura pe confesiuni în satul Băbuțiu între anii 1850–2002.....	48
Figură 48– Tipul de așezare: adunat–linear – Băbuțiu.....	50
Figură 49– Tipuri de lotizare– Băbuțiu.....	51
Figură 50– Imagine Satelit 2010 – sat Băbuțiu.....	52
Figură 51– Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – sat Băbuțiu.....	52
Figură 52– A treia ridicare topografică militară (1869 – 1873).....	53

Figură 53– Biserica ortodoxă din Băbuțiu.....	55
Figura 54– Școala din Băbuțiu	55
Figură 55– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.11	56
Figură 56– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.17	57
Figură 57– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.29	57
Figură 58– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.73	57
Figură 59– Casă cu valoare arhitecturală din Băbuțiu nr.80	58
Figură 60– Casă cu arhitectură disonantă.....	58
Figură 61 – Structura pe etnii în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4).....	60
Figură 62 – Structura pe etnii în procente în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4).....	61
Figură 63 – Structura pe confesiuni în satul Șoimeni între anii 1850–2002(4).....	61
Figură 64– Tipul de așezare: adunat cu dezvoltare lineară – Șoimeni.....	63
Figură 65– Tipuri de lotizare – Șoimeni	64
Figură 66– Imagine Satelit 2010 – Șoimeni	65
Figură 67– Ridicarea topografică Iosefină (1756 –1763) – Șoimeni	66
Figură 68– Ridicare topografică militară (1869 – 1873).....	66
Figura 69 – Moara din Șoimeni.....	69
Figura 70– Biserica din Șoimeni.....	70
Figura 71– Biserica din Șoimeni.....	70
Figură 72– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.58.....	71
Figură 73– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.147.....	72
Figură 74– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.162.....	72
Figură 75– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.170.....	72
Figură 76– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.183.....	73
Figură 77– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.186.....	73
Figură 78– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.222.....	73
Figură 79– Casă cu valoare arhitecturală din Șoimeni nr.224.....	74
Figură 80 – Structura pe etnii în satul Chidea între anii 1850–2002(4)	75
Figură 81 – Structura pe etnii în procente în satul Chidea între anii 1850–2002(4).....	76
Figură 82 – Structura pe confesiuni în satul Chidea între anii 1850–2002(4).....	76
Figură 83– Tipul de așezare: adunat cu dezvoltare lineară Chidea.....	78
Figură 84– Tipuri de lotizare – Chidea.....	79
Figură 85– Imagine Satelit 2010 – Chidea.....	80
Figură 86– Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – Chidea.....	80
Figură 87– A treia ridicare topografică militară (1869 – 1873).....	81
Figură 88–Reșea stradală Chidea 1906.....	82
Figură 89– Hartă Chidea 1940	83
Figură 90–Plan de încadrare biserică reformată din Chidea–1942 (desen realizat de Méri István).....	84
Figură 91–Interior din biserică reformată din Chidea, 1941 László Vargha.....	84
Figură 92–Poartă acces în curtea bisericii reformate din Chidea, 1941 László Vargha.....	85
Figură 93–Ancadramente gotice de la biserică reformată din Chidea, 1941 László Vargha.....	85
Figură 94–Exterior biserică reformată din Chidea, 2013	86
Figură 95–Detalii ancadrament biserică reformată din Chidea, 2013.....	86

Figură 96–Interior din biserica reformată din Chidea, 2013	86
Figură 97–Perspectivă asupra bisericii romano–catolice din Chidea, 1941 László Vargha..	87
Figură 98–Orga din biserica romano–catolică din Chidea, 1941 László Vargha.....	87
Figură 99–Exterior biserica romano–catolică din Chidea, 2013.....	88
Figură 100–Exterior biserica unitariană din Chidea, 2013.....	88
Figură 101– Plan, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha	89
Figură 102–Secțiune prin altar, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha	89
Figură 103– (stânga) Secțiune biserica ortodoxă din Chidea.....	90
Figură 104–Imagine din șarpantă, biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha.....	91
Figură 105–Altar de piatră din biserica ortodoxă din Chidea, 1941 László Vargha	91
Figură 106–Exterior biserica ortodoxă din Chidea, 2013.....	92
Figură 107–Interior biserica unitariană din Chidea, 2013	92
Figură 108– Magazin sătesc din Chidea	93
Figură 109– Biserica ortodoxă din Chidea.....	93
Figură 110– Biserica reformată din Chidea.....	94
Figură 111– Biserica unitariană din Chidea.....	94
Figură 112– Biserica catolică din Chidea (stânga).....	95
Figură 113– Casa parohială a bisericii catolice din Chidea (dreapta).....	95
Figură 114– Sediul Fundației Kide	95
Figură 115– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 7.....	96
Figură 116– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 21	97
Figură 117– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 23	97
Figură 118– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 24	98
Figură 119– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 25	98
Figură 120– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 34	99
Figură 121– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 55.....	99
Figură 122– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 56	99
Figură 123– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 57	100
Figură 124– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 59.....	100
Figură 125– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 60.....	100
Figură 126– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 62.....	101
Figură 127– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 70	101
Figură 128– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 70.....	101
Figură 129– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 73.....	102
Figură 130– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 74	102
Figură 131– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 108.....	102
Figură 132– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 122.....	103
Figură 133– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 129.....	103
Figură 134– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 154.....	104
Figură 135– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. 176.....	104
Figură 136– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr.A	104
Figură 137– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. B.....	105
Figură 138– Casă cu valoare arhitecturală din Chidea nr. C.....	105
Figură 139– Perspectivă valoroasă.....	106

Figură 140– Arhitectură disonantă.....	107
Figură 141 – Structura pe etnii în Bădești între anii 1850–2002(4)	108
Figură 142 – Structura pe etnii în procente în satul Bădești între anii 1850–2002(4)...	109
Figură 143 – Structura pe confesiuni în satul Bădești între anii 1850–2002(4).....	109
Figură 144– Tipul de așezare: adunat–linear – Bădești.....	111
Figură 145– Tipuri de lotizare– Bădești.....	112
Figură 146– Imagine Satelit 2012 – Bădești.....	114
Figură 147– Ridicarea topografică Iozefină (1756 –1763) – Bădești.....	115
Figură 148– A treia ridicare topografică militară (1869 – 1873).....	115
Figura 149–Biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha.....	116
Figura 150–Plan, biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha	117
Figura 151–Interior, biserica reformată din Bădești, 1941 László Vargha	117
Figura 152– Biserica reformată–calvină din Bădești exteriorși interior, 2013.....	118
Figura 153– Biserica ortodoxă din Bădești.....	119
Figura 154– Biserica reformată din Bădești.....	119
Figura 155– Magazin sătesc din Bădești	120
Figura 156– Fosta școală din Bădești.....	120
Figura 157– Casa de cultură și grădinița din Bădești.....	121
Figură 158– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 7.....	122
Figură 159 – Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 14	123
Figură 160– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 21.....	123
Figură 161– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 23	124
Figură 162– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 62	124
Figură 163– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 69.....	125
Figură 164 – Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 75	125
Figură 165– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 88	126
Figură 166– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 109.....	126
Figură 167– Anexă gospodărească cu valoare arhitecturală din Bădești nr. 117.....	127
Figură 168– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești A (vezi anexa nr.6).....	127
Figură 169– Casă cu valoare arhitecturală din Bădești B (vezi anexa nr.6).....	128
Figură 170 – Biserica ortodoxă din Bădești	129
Figură 171– Biserica reformată din Bădești	129
Figură 172– Arhitectură disonantă	130

Șef proiect

arh. GUTTMANN Szabolcs

Expert MCC. Nr. 88

Elaborat:

Arheolog expert Dr. Marcu Felix

Arheolog specialist Cupcea George

arh. stg. VELE Mihaela

arh. ILEA Anna–Maria